

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ikt. szám: BK/KTF/06233-58/2023.

Hiv. szám: -

Ügyintéző: Kovács György

Ambrus Miklós Róbert

Dömsödiné Szebelédi Krisztina

Szabó László

Sirok Attila

Telefon: +36 (76) 795-863

+36 (76) 795-859

KRID azonosító: 246192384

Melléklet: -

Tárgy: a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. célterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárás, eljárást lezáró határozat

H A T Á R O Z A T

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (a továbbiakban: környezetvédelmi hatóság) az **Országos Vízügyi Főigazgatóság** (székhely: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D., KÜJ: 100 137 590, adószám: 15796019-2-41, KSH szám: 15796019-8413-312-01, rövidített elnevezés: OVF) – **Engedélyes** – részére, a meghatalmazása alapján a **VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság** (székhely: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15., cégjegyzékszám: 15-09-070444, adószám: 13648013-2-15, KSH szám: 13648013-7112-113-15, hivatalos elektronikus elérhetősége: 13648013#cegkapu) által **2023. július 3. napján** napján előterjesztett – „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú – a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) szerinti kérelem alapján indított **környezeti hatásvizsgálati eljárásban**, az R.

- **3. számú melléklet 127. pontja** [Vízfolyásrendezés (kivéve az eredeti vízelvezető- képesség helyreállítására irányuló, fenntartási célú iszapeltávolítást és rézsűrendezést, amennyiben az a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendeletben előírtak szerint a vizek állapota romlásának megelőzését, megakadályozását szolgálja) a) 1 km vízfolyáshossztól b) 50 m vízfolyáshossztól vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távolati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló jogszabály a védőövezeten nem zárja ki) c) védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén méretmegkötés nélkül]

szerinti tevékenységhez

k ö r n y e z e t v é d e l m i e n g e d é l y t a d .

ELŐÍRÁSOK:

Földtani közeg védelme

1. A környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő, megelőzze a környezetszennyezést és kizárja a környezetkárosítást.
2. A tevékenységet a földtani közeg veszélyeztetését, károsodását, szennyezését kizáró módon kell végezni.
3. A tevékenységgel nem okozhatják a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM együttes rendelet) szerinti (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotot a földtani közegben.
4. A földtani közeg jó minőségi állapotának biztosítása érdekében, a tevékenység végzése során szennyező anyag, illetve lebomlása esetén ilyen anyagok keletkezéséhez vezető anyagok használata, illetve elhelyezése csak műszaki védelemmel folytatható.
5. Az ideiglenesen igénybe vett területeket a munka elvégzése után helyre kell állítani és az eredeti hasznosításba vissza kell adni.
6. A munkagépek üzemanyaggal való feltöltése csak vízzáró burkolatú területen, vagy kármentő tálca használatával végezhető. Amennyiben olaj- vagy üzemanyag elfolyás következik be, azt azonnal a megfelelő anyaggal fel kell itatni. A használt felitató anyagot, illetve az esetlegesen kitermelendő szennyezett talajt veszélyes hulladékként kell kezelni.
7. A területfeltöltés - a feltöltés talajmechanikai tulajdonságai mellett - csak szennyeződésmentes töltő anyaggal történhet, ennek igazolására vonatkozó vizsgálati eredményeket meg kell őrizni és ellenőrzéskor fel kell tudni mutatni.
8. A tevékenység végzése során esetlegesen bekövetkező környezetszennyezést - a kárelhárítás egyidejű megkezdésével - a környezetvédelmi hatóságnak haladéktalanul be kell jelenteni.

Levegőtisztaság-védelem

9. Tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.
10. A tevékenység végzése során az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell a levegőterhelést a lehető legkisebb mértékűre csökkenteni.
11. Az anyagnyerőhelyeket, depóterületeket a beruházás helyszínéhez minél közelebb kell megválasztani.
12. Az építési, felvonulási, valamint a közvetlen szállítási területek szükség szerinti locsolásával, vízpermetezésével a diffúz légszennyezést meg kell akadályozni.
13. A földműveket szükség esetén (száraz időben rendszeresen) locsolni kell.
14. Szeles időben lehetőség szerint kerülni kell a nagyobb földmozgatással járó munkafolyamatok végzését.
15. A szabadban végzett anyagátrolást úgy kell kialakítani, működtetni és fenntartani, hogy abból a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe (pl. takarás, locsolás).
16. A szilárd burkolatú útfelületeket rendszeresen takarítani kell a felhordott szennyeződésektől (pl. sár) a másodlagos porszennyezés megelőzése érdekében.
17. Rakodás során megfelelő intézkedés megtételével gondoskodni kell arról, hogy a mozgatott anyag levegőterhelést ne okozzon.
18. A munkagépek felesleges üresjáratát kerülni kell.
19. A tevékenységhez kapcsolódó munkálatokat megfelelő műszaki állapotú, a környezetvédelmi előírásokat kielégítő munkagépekkel szükséges végezni.

20. A kivitelezés során felhasznált anyagok szállítását zárt konténerben vagy a kiporzást és kiszóródást megakadályozó ideiglenes takarású konténerben, vagy e feltételeket biztosító célgéppel, szállítójárművel, levegőterhelést kizáró módon kell végezni.
21. A szállítási útvonalak megtervezésénél lehetőség szerint minimumra kell csökkenteni a lakott ingatlanok megközelítését.
22. Amennyiben a kivitelező az organizációs terv, illetve az alkalmazandó géppark ismeretében határértéket túllépő vagy megközelítő koncentrációk kialakulását valószínűsíti, akkor a munkagépeket amennyire csak lehetséges egymástól időben, illetve térben elkülönítetten kell működtetni és/vagy a lehető legrövidebb idő alatt szükséges elvégezni az adott munkálatot. Emellett szükség lehet egyéb, a szálló por elleni védekezési megoldások alkalmazására is.
23. Klímavédelmi szempontból gondoskodni szükséges a szakszerű fásításról a hosszú távú légszennyezőanyag csökkentés érdekében. Lehetőség szerint nem csak az üzemtervezett erdőket, hanem minden kivágott fát pótolni kell.

Zaj- és rezgésvédelem

24. A tárgyi beruházás kiviteli tervezése során környezetvédelmi tervet kell készíteni. A tervdokumentációban be kell mutatni az építési munkákból várható zaj- és rezgésterhelés mértékét, a védendő épületeket, a tervezett zaj-, és rezgéscsökkentési intézkedéseket. A kivitelezési technológiák, berendezések és a szállítási útvonalak pontos ismeretében számítással igazolni kell, hogy a kivitelezési tevékenységtől és a kivitelezéshez kapcsolódó szállításból származó zaj- és rezgésterhelés nem haladja meg a vonatkozó határértékeket. Az elkészült zaj- és rezgésvédelmi tervet (amennyiben szükséges, a kivitelezési időszakra vonatkozó felmentési kérelemmel együtt) **a kivitelezés megkezdése előtt legalább 30 nappal meg kell küldeni a környezetvédelmi hatóságnak.**
25. A beruházással összefüggő szállítások útvonalait úgy kell megválasztani, hogy azok lakó- és üdülőterületeket lehetőség szerint ne, vagy csak a lehető legszükségesebb mértékben érintsenek.
26. A kivitelezéshez kapcsolódó szállítási igényeket és a szállítási távolságokat a lehető legkisebbre kell csökkenteni.
27. Az 5303-as út 9+367-es kezdőszelvényű szakaszán a kivitelezés alatti szállítási tevékenység legfeljebb 1 tehergépjármű elhaladás/óra gyakorisággal végezhető.
28. A szállítási útvonalakhoz legközelebb eső védendő épületek statikai állagfelmérését, a meglévő épületkárok dokumentálását a kivitelezési munkálatok előtt el kell végezni.
29. Lakóterületek közelében éjszaka és hétvégén a beruházással összefüggő szállítási tevékenységet kerülni kell.
30. A kivitelezési munkálatok csak a zajszempontrú nappali időszakban (6-22 óra) végezhetőek.
31. A zajtól védendő területek és létesítmények közelében tervezett munkálatokat lehetőség szerint 8 és 17 óra között, minél rövidebb idő alatt kell elvégezni.
32. Az építési munkák végzéséhez korszerű, alacsony zaj- és rezgés kibocsátással üzemelő munkagépeket kell használni. Az üzemzavarokat és a rendkívüli zajszenyezést a munkagépek és szállító eszközök karbantartásával meg kell akadályozni.
33. A zajtól védendő területek, épületek közelében végzett munkafolyamatok esetén a munkagépek egyidejű mozgatását, a párhuzamos munkavégzést, a gépek felesleges üresjáratát kerülni kell.
34. Ahol a zajtól védendő környezetben az építés alatti környezetvédelmi terv számításai alapján határértéket meghaladó kivitelezési zajterhelés várható, építési munka csak zajcsökkentő intézkedések alkalmazása mellett (munkaszervezés, zajszigeteléssel ellátott munkagépek, mobil zajvédelem) végezhető.
35. Azon zajtól védendő ingatlanok esetében, ahol zajcsökkentő intézkedések alkalmazása mellett sem biztosítható a vonatkozó határértékek teljesülése, a kivitelezőnek a külön jogszabály szerinti zajterhelési határérték betartása alóli felmentést kell kérnie a környezetvédelmi hatóságtól.

36. Határérték feletti zajt okozó építési munkák csak a környezetvédelmi hatóság engedélyének birtokában kezdhetőek meg.
37. A határérték túllépéssel érintett ingatlanok tulajdonosait (lakóit) a munkálatok megkezdése előtt tájékoztatni kell a munkálatok megkezdésének időpontjáról, illetve időtartamáról.

*

Szakkérdések vizsgálata:

1. *környezet-egészségügyi szakkérdésben, így különösen a környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően:*
  - 1.1. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály illetékességi területének vonatkozásában: „A tervdokumentáció vizsgálata alapján megállapítottuk, hogy a **Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése, a terület külső forrásból biztosított vízpótlása, helyi vízviszatarítása (zsilip, csatorna, nyomóvezeték) népegészségügyi szempontból nem kifogásolt. A környezetvédelmi engedély kiadásához – a szakkérdések vizsgálata alapján – feltétel nélkül járulok hozzá.**”
  - 1.2. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály illetékességi területének vonatkozásában: „A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya (a továbbiakban: Osztály) az **Országos Vízügyi Főigazgatóság** (székhelycím: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D; a továbbiakban: Kérelmező) által előterjesztett „a Duna-Tisza közti homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú, **környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elbírálásához közegészségügyi szempontból hozzájárul.**”
2. *örökségvédelmi szakkérdésben, így különösen kulturális örökség (nyilvántartott műemléki értékek, műemlékek, műemléki területek védelme, nyilvántartott régészeti lelőhelyek, védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek, régészeti védőövezetek) védelmére kiterjedően:*
  - 2.1. „A beruházással kapcsolatban a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő régészeti dokumentációt kell készíteni, és azt a beruházás kivitelezésének megkezdése előtt legalább 60 nappal jóváhagyásra az örökségvédelmi hatóságnak be kell nyújtani. A beruházással kapcsolatban szükségessé váló régészeti szakmunkák tekintetében az előzetes régészeti dokumentációban, illetve a hatósági jóváhagyásban foglaltakat be kell tartani.”
3. *növény- és talajvédelmi szakkérdésben, így különösen a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata:*
  - 3.1. „Az elektronikusan megküldött dokumentáció alapján (készítette: VIZITERV Environ Kft., készítés dátuma: 2023. június), talajvédelmi szakkérdések tekintetében a környezetvédelmi hatástanulmány dokumentációban foglaltakkal egyetértünk.
  - 3.2. A beruházás megkezdése a jelenleg mezőgazdasági művelésben nyilvántartott területek vonatkozásában annak a művelésből történő földhivatali – szükség szerinti - időleges-, és végleges kivonását követően kezdhető meg.
  - 3.3. A tervezett beruházás/kivitelezés és későbbi üzemelés során nem lehet negatív hatással a beruházás környezetében lévő mezőgazdasági területekre.

3.4.A beruházás létesítési engedélyezése során benyújtott talajvédelmi- és humuszgazdálkodási tervek alapján rendelkezünk a mentendő humuszos termőréteg vonatkozásában.”

4. földvédelmi szakkérdésben, így különösen a termőföld mennyiségi védelmének követelményeinek vizsgálata:

4.1. Kecskeméti járás vonatkozásában:

1. „Amennyiben a beruházással összefüggésben termőföld időleges-, vagy végleges más célú hasznosításának igénye merülne fel, a *Termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény* előírásainak megfelelően a beruházás megkezdését megelőzően kérelmezni kell a termőföld más célú hasznosításának engedélyezését. Termőföld igénybevétele csak végleges földvédelmi engedély birtokában kezdhető meg. A benyújtott tervdokumentáció szerinti fejlesztés földvédelmi érdekeket egyebekben nem sért.”

4.2. Kiskőrösi járás vonatkozásában:

1. „Amennyiben a tervezett beruházás/kivitelezés során az ingatlanügyi hatóság engedélyezési hatáskörébe tartozó termőföld más célú hasznosítására kerül sor, a beruházónak/igénybevevőnek az ingatlanügyi hatóság termőföld más célú hasznosítására vonatkozó engedélyét a beruházás/kivitelezés megkezdése előtt be kell szereznie.”

4.3. Kunszentmiklósi járás vonatkozásában:

1. „Amennyiben a környezeti hatástanulmányban részletezett munkálatok akár időlegesen, akár véglegesen az ingatlan-nyilvántartás szerint termőföldnek minősülő ingatlant érintenek, úgy időleges, illetve végleges más célú hasznosítási engedélyezési eljárást szükséges lefolytatni Hatóságomnál a munkálatok megkezdése előtt.

Az ingatlan –nyilvántartás szerint kivett művelési ágú ingatlanokra vonatkozólag nem kell termőföld végleges más célú hasznosítását engedélyező eljárást lefolytatni. A kivitelezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy az eljárás tárgyát képező földrészekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység ne akadályozza.

A termőföld igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre kell korlátozni.”

5. erdészeti szakkérdésben, így különösen a) az erdőre gyakorolt hatások vizsgálata tekintetében; és b) ha az eljárás során vizsgált beruházás vagy tevékenység erdő igénybevitelével jár, akkor az a) pontban foglaltakon túl az erdő igénybevitel engedélyezhetőségének vizsgálata tekintetében:

5.1. „Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) megbízásából a VIZITERV Environ Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) által előterjesztett, a „*a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú*” környezeti hatásvizsgálati dokumentáció jóváhagyásához

h o z z á j á r u l o k

azzal a feltétellel, miszerint:

- Amennyiben a tervezett munkálatok az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőt érint, annak megkezdése előtt az alábbi erdők tervezett munkálatok által érintett részei igénybevitelének az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 78. § (2) bekezdése szerinti engedélyezése megtörténik. Erre vonatkozóan a kérelmezőnek külön eljárást kell kezdeményeznie hatóságunknál az egyes erdészeti hatósági eljárások, bejelentések, valamint

hatósági nyilvántartások eljárási szabályairól szóló 433/2017. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eszr.) 11 §, illetve az Evt. végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 54-55 § szerint eljárva.

Település	Helyrajzi szám, alrészlet	Művelési ág	Erdőtervi jel
Ágasegyháza	0116/14	legelő	60 L, 60 K2
	0117/112 0117/113	erdő	59 E
	089/33	erdő	51 F, 51 J, 51 NY
	089/39	erdő	51 C
	089/40	erdő	51 B
	089/64b	erdő	51 D
	089/64c	legelő	
	089/64d	szántó	
	089/64f	legelő	
	089/64j	szántó	
	063/18	erdő	70 B, 70 NY2
Fülöpháza	016/14a	erdő	5 D, 5 TI1
	016/22b	erdő	5 B, 5 TI3, 5 TI4
Fülöpháza	016/25c	erdő	5 A, 5 TI2
	016/31b	erdő	5 C
	055/85d	erdő	30 C
	055/85a	erdő	30 A, 30 B, 30 D, 30 G
	055/87a	erdő	30 H, 30 J
	055/87c	erdő	30 I
	055/93	erdő	30 E, 30 F
Fülöpszállás	0186/4	erdő	25 F
	0186/5	erdő	
	0186/6	erdő	
	0186/7	erdő	
	0186/8	erdő	
	0186/9	erdő	
	0194/2a	legelő	2 TI
	0194/2b	szántó	2 VF
	047/3	erdő	1 EY2
	047/4	legelő	1 TI
	047/5a	erdő	1 A
	047/5c	erdő	1 EY1, 1 B
	047/5d	erdő	1 EY2, 1 B
	047/5f	legelő	1 TI
Izsák	0184/7	erdő	34 B
	0184/8		
	0352/38	legelő	32 C
	0352/39		
Szabadszállás	0463/10	erdő	109 A, 109 B, 109 C, 109 D
	0468/15a	erdő	110 A

	0468/15f	erdő	111 B, 111 D
	0468/15g	erdő	111 C
	0458/2b	erdő	74 B
	0458/1	erdő	35 D
Kunadacs	0232	erdő	59 D
Csengőd	0244/4a	legelő	5 TI, 5 A

- A munkálatok miatt szükségessé váló fakitermelések előzetes bejelentése a tervezett végrehajtás előtt legalább 21 nappal korábban megtörténik a fenti jelzett erdők vonatkozásában az Evt. 41. §, az Eszr. 8. §, továbbá a Vhr. 28. §, az Evt. szerinti fásítások esetében pedig az Evt. 12. § (3) bekezdésének, valamint az Eszr. 8. §, illetve a Vhr. 44. § (1) és (2) bekezdéseinek előírásai szerint."

6. területfejlesztési szakkérdésben, így különösen a területrendezési tervekkel való összhang vizsgálata tekintetében:

6.1. „Tárgyi eljárásban VIZITERV Environ Kft. által készített tervdokumentációban szereplő fejlesztés tárgyában a döntés meghozatalához a vonatkozó területrendezési tervekkel való összhang tekintetében **kikötés nélkül hozzájárulok.**”

7. A természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek való megfelelés tekintetében:

- 7.1. „Védett természeti és Natura 2000 területen a terület helyreállításához (pl. kotrási tevékenység) a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- 7.2. Védett természeti és Natura 2000 területen a gyepek feltöréséhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- 7.3. Védett növényfaj áttelepítéséhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- 7.4. Az érintett védett növényfajok állományait elsődlegesen helyben megőrzéssel, jól látható módon való lekerítéssel szükséges megőrizni. Amennyiben ez nem megoldható az érintett állományt át kell telepíteni.
- 7.5. A védett növény áttelepítéséhez tervdokumentációt szükséges készíteni, amely tartalmát a természetvédelmi engedélyezések előtt az illetékes nemzeti park igazgatósággal le kell egyeztetni. Az áttelepítési tervnek tartalmaznia kell az áttelepítés helyét, módszerét, az áttelepített faj egyedszámát, betelepítés helyszínének élőhelyi jellemzését, monitoring javaslatot, térképi bemutatást az áttelepítés és betelepítés helyszínéről. A betelepítés helyszínét EOVS sarkponti koordinátákkal szükséges megadni, amennyiben ugyanazon ingatlanon kerül kijelölésre, mint ahonnan a begyűjtést is végzik.
- 7.6. A beruházással érintett (Orgoványi-rétek területegység vonatkozásában) fokozottan védett ürge állományának áttelepítéséről gondoskodni szükséges. A fokozottan védett ürge áttelepítéséhez az országos természetvédelmi hatóság engedélye szükséges. A kiadott természetvédelmi engedélyt tájékoztatásul meg kell küldeni a területi természetvédelmi hatóságnak.
- 7.7. Védett természeti területen a monitoring kutatások elvégzéséhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- 7.8. Fokozottan védett természeti területre történő belépéshez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- 7.9. A tervezett munkálatokat a vadon élő élővilág, a természetes-, természetközeli állapotú élőhelyek legnagyobb kíméletével kell végezni. A beruházás során védett, fokozottan védett fajok nem károsodhatnak, az igénybe venni kívánt területeket minimalizálni kell.

- 7.10. A védett és fokozottan védett, zavarásra különösen érzékeny madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében azok elhelyezkedéséről, valamint a szükséges időbeli és térbeli korlátozásokról a tervezett tevékenységet megelőző év végén egyeztetni a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal.
- 7.11. A fa- és cserjeirtási, növényzetirtási munkálatokat a madarak fészkelési időszakán kívül, azaz szeptember 1-től március 1-ig lehet elvégezni. A tevékenység megkezdését előzetesen be kell jelenteni a természetvédelmi hatóság részére.
- 7.12. A kivitelezés során a műszakilag lehetséges legkevesebb őshonos fa kerülhet eltávolításra, beleértve az őshonos holtfákat is. A fekvő holtfákat a területen kell hagyni, legfeljebb néhány méteres áthelyezés érintheti azokat.
- 7.13. A munkák megkezdéséről és ütemezéséről előzetesen egyeztetni kell a területileg illetékes természetvédelmi kezelő, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal.
- 7.14. A munkaárcokot rendszeresen ellenőrizni szükséges a bennrekedt védett állatfajok kimentése céljából. A kimentés után a kivitelezéssel érintett területtől legalább 100 m távolságra kell gondoskodni az egyedek természetközeli élőhelyen való elhelyezéséről.
- 7.15. A depóniák közel függőleges – partfalra emlékeztető – oldalait a fészkelési időszak előtt 45°-os meredekségben kell eldolgozni és/vagy a partfalat fóliával letakarni, hogy az partfalakban fészkelő madarak fészkelési időszaka alatt fészkelésre alkalmatlan legyen. Amennyiben a partfalakban mégis fokozottan védett gyurgyalag, vagy a védett parti fecske kezd fészkelni, ideiglenesen le kell állítani a munkálatokat és haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes természetvédelmi kezelőt.
- 7.16. Az idősebb (földfelszíntől számított 1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű) fák kivágásának szándéka esetén – az április 1. – szeptember 30. közötti időszakban, de minél közelebb az érintett fák kivágásának időpontjához – ultrahangdetektorral fel kell mérni az érintett munkaterületet és beazonosítani a nappalozó denevérkolóniákat tartalmazó fákat.
- 7.17. Lakott denevérodút tartalmazó fa kivágása esetén a kivitelezést megelőzően a lakott odú vagy hasadék elé surrantó csövet vagy fólia függönnyt szükséges kihelyezni. Ha erre nincs lehetőség, és a denevérekkel együtt kell a fát kivágni, akkor irányított döntéssel a fát egy szomszédos fára szükséges dönteni, hogy a fa lecsapódását a felakadások jelentősen tompítsák. A ledőlt fa odvának nyílását szabaddá kell tenni, és a törzset legalább egy éjszakán át a földön kell hagyni.
- 7.18. Amennyiben a fakitermelés csak a denevérek téli hibernációs időszakában (november 1. – március 31.; hidegfrontok esetén október 1. – április 15.) valósítható meg figyelembe véve a 9. előírási pontot, akkor denevér szakértő közreműködésével kell az odvas faegyedeket megvizsgálni, hogy az odúban találhatóak-e hibernált állapotban denevérek, és amennyiben valószínűsíthető a jelenlétük, akkor az érintett faegyedek esetében a szakértő véleménye alapján lehet folytatni tovább a munkálatokat. Ebben az esetben írásbeli jelentést szükséges küldeni a természetvédelmi kezelő, valamint a természetvédelmi hatóság részére.
- 7.19. A rekonstrukciós csatornakotrásokat megelőzően vagy azzal egyidejűleg a vízviszatartó műtárgyakat és a vízpótlás infrastruktúráját is meg kell építeni, annak érdekében, hogy a kotrások következményeképpen ne a vízvezetés hatékonysága javuljon a projektcélként megfogalmazott vízviszatartás és vízpótlás nélkül.
- 7.20. A tervezett kivitelezési munkálatokat – ahol az műszakilag lehetséges – az érintett területek száraz állapota mellett, továbbá a munkaterületek eléréséhez szükséges megközelítési útvonalak száraz állapotára való időzítésével kell megvalósítani.
- 7.21. A kotrási, deponálási munkálatok a nyári-koraőszi időszakban hosszú ideig (legalább 1 hónap) száraz állapotban lévő, tartós vízborítással nem jellemezhető mederszakaszokon, területeken augusztus 1. – március 15. között, míg a vízzel borított vagy a kivitelezést megelőző időszakban tartósan vízzel borított mederszakaszokon, területeken augusztus 1. – október 15. között végezhetőek el. A csatornák vízzel való érintettségét a kivitelezés tervezett időszakának meteorológiai körülményeinek

figyelembevételével, a területileg illetékes természetvédelmi kezelő szakembereivel közös terepbejárás keretében kell megállapítani.

- 7.22.** A kivitelezéssel kapcsolatosan felvonulásra, közlekedésre, munkavégzésre, iszapelhelyezésre igénybe venni kívánt területeket előzetesen le kell egyeztetni a területileg illetékes természetvédelmi kezelővel. Ilyen területek alapvetően a meglévő utak, illetve a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2.§ (3) bekezdésében meghatározott szélességű parti sávok lehetnek. Védett természeti területet, Natura 2000 területet indokolatlanul, engedély nélkül igénybe venni tilos.
- 7.23.** A kivitelezés idejére egy független természetvédelmi szakértői jogosultsággal és kellő szakmai gyakorlattal rendelkező biológus, vagy természetvédelmi mérnök végzettségű kapcsolattartó személy alkalmazása szükséges. A kapcsolattartó személy a terep előkészítési munkálatok előtt elkészíti a természetközeli élőhelyek, védett fajok aktuális előfordulásának térképi lehatárolását, ismerteti azt a kivitelezővel és részt vesz a kármegelőzésben. A kivitelező részéről részt vesz továbbá a természetvédelmi szakfelügyeletben is, így szükség esetén irányítja a védett fajok (növény, emlős stb.) mentési munkálatait, továbbá a védett fajok kivitelezés idején tapasztalt előfordulásai és az időjárási körülmények függvényében alapján dönt a munkálatok megkezdéséről, vagy leállításáról.
- 7.24.** Kondor III.-csatornára, valamint a Hosszúréti-csatornára és Hosszú-rétre vonatkozó előírások:
- A Kondor III.-csatorna 0+800 és 0+300 cskm és a Hosszúréti-csatorna 6+200 –4+400 cskm közötti szakaszain a csatornák kotrásával, a deponálással, a kétoldali töltéssel kialakított új mederszakasz létesítésével, az új átereszek és műtárgyak építésével, valamint az egyéb földmunkákkal és bolygatással érintett munkaterületeken és felvonulási területeken a kivitelezés tényleges megkezdésének évében július 15. előtt nem történhet munkavégzés.
  - Közvetlenül a kivitelezés megkezdése előtt július 15. – augusztus 10. között a teljes érintett közvetlen hatásterületen (munkaterületen, felvonulási területen és deponálási területen) történhet egy egyszeri intenzív kaszálás, melynek során a lehető legalacsonyabbra kell vágni a lágyszárú növényzetet. Ezt követően a munkavégzés a fentebb megfogalmazott előírások alapján végezhető.
  - A Kondor III.-csatorna 0+800 és 0+300 cskm szelvények közötti szakaszán csak a csatornapart egyik oldaláról történhet a növényzet esetleges szükségszerű eltávolítása, valamint csak ugyanezen oldal használatával történhet a meder kotrása és a kotort anyag deponálása. A beavatkozás tervezett helyszínét közvetlenül a kivitelezés előtt július 15. –augusztus 10. között le kell kaszálni.
  - A Kondor III.-csatorna 0+800 és 0+300 cskm és a Hosszúréti-csatorna 6+500 –4+200 cskm közötti szakaszain olyan módon kell kijelölni a munka-, felvonulási-és deponálási területet, hogy az a műszakilag kivitelezhető legkisebb területi igénybevétellel járjon és a lehető legkisebb mértékben érintse az alábbi EOY sarokponti koordinátákkal meghatározott értékes lepkeélőhely-foltokat.

EOV Y (m)	EOV X (m)
682664	170625
682676	170644
682800	170358
682821	170366

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar rutila*) élőhelye a Kondor III.-csatorna mentén

EOV Y (m)	EOV X (m)
682664	170625
682676	170644
682800	170358
682821	170366
682855	169723
682901	169689
682756	169612
682806	169578

EOV Y (m) (folytatás)	EOV X (m) (folytatás)
683002	170129
683124	170221
683387	169669
683513	169708
683398	169158
683723	169243
683885	168370
684180	168315

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar rutila*) élőhelye a tervezett beavatkozások helyszínén
(kíméleti terület)

EOV Y (m)	EOV X (m)
683012	170138
683113	170225
683248	169935
683370	170111
683443	169706

EOV Y (m) (folytatás)	EOV X (m) (folytatás)
683557	169792
683726	168780
683813	168857
683877	168378
684177	168323

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) élőhelye a tervezett beavatkozások helyszínén
(kíméleti terület)

- A Kondor III.-csatornát és a Hosszúréti-csatornát érintő munkálatok során a műszakilag lehetséges legkevesebb őshonos fűz (*Salix spp.*) kerülhet eltávolításra.

7.25. Kondor-tóra vonatkozó előírások:

- A Kondor-tó rehabilitációs kotrását a lehető legkíméletesebb módon, a felső vízzárórétegek kíméletével kell elvégezni. Mindenképpen el kell kerülni a szikes tómeder felső vízzáró/vízrekesztő tulajdonságú rétegének átszakítását, ezáltal intenzív elszívárgási ablak kialakítását a mederben.

7.26. Kondortó-Kurjantó összekötő csatornára, I. övcsatornára vonatkozó előírások:

- A Kondortó-Kurjantó összekötő csatorna 0+000 -2+200 cskm, valamint ezen szakasz folytatásaként az I. övcsatorna 11+700 -13+950 cskm közötti szakaszán mind a gépek mozgása, mind a kikotort anyag deponálása a csatorna mentén a műszakilag kivitelezhető lehető legkeskenyebb területsávot érintheti még a fenntartási sávon belül is. A tevékenység a környező gyepeket, a magyar tarsza (*Isophya costata*) és a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) élőhelyeit semmilyen formában nem érintheti.
- Az I. övcsatorna (HH7_007) tervezési területének északi részén a csatorna menti (EOV Y,X kezdőpont: 670616 m, 175984 m; végpont: 670790 m, 174425 m) bokorfüzeseket meg kell őrizni.
- A munkálatokkal igénybe vehető területet ki kell jelölni a természetvédelmi szakértő jelenlétében.

7.27. Kolon-tó déli szegély, Páhi (XVII.) csatornára vonatkozó előírások:

- A Páhi (XVII.) csatornán található MT-34 elzáró műtárgy felújítását, vagy bármilyen más beavatkozást a Kolon-tó déli szegélyében kíméleti területként, alábbi EOVSarokponti koordinátákkal kijelölt lápi élőhelyen, semmilyen tevékenységet, tárolást és gépi mozgást nem lehet végezni, a műtárgy felújítása a lehető legkisebb méretű területfoglalással és mértékű beavatkozással valósulhat meg, a gépek mozgatásához a már meglévő földutakat használhatóak, a keletkező törmelékét maradéktalanul el kell szállítani. A munkálatok a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság szakembereivel egyeztetve és a természetvédelmi szakértő felügyelete alatt végezhetőek el.

EOV Y (m)	EOV X (m)
672309	155135
672776	155395
673540	155864
673841	155485
673613	155135
673015	155949

A Kolon-tó déli részén kijelölt, malakológiai szempontból legértékesebb, az építési szakaszban feltétlenül megkímélendő terület EOVSarokponti koordinátái

7.28. II. övcsatorna, alsóra vonatkozó előírások

- A III. övcsatorna 2+150 - 0+100 cskm-ek (EOV: 666117 m, 160174 m; 664052 m, 158537 m) közötti szakaszát nem érintheti kotrási, illetve gyökérvadás kotrási jellegű beavatkozás se jelen projekt megvalósítása, se a későbbi fenntartási munkák során a szakaszon előforduló védett fehér tündérrózsa jelentős állományának kímélete érdekében.
- Amennyiben ez nem megoldható hosszútávon az üzemelési fázis során, akkor a kotrást csak rövid, legfeljebb 500 m hosszú egységekben, szakaszosan szükséges elvégezni. Az egymást követő egységek kotrása csak abban az esetben történhet, ha a korábban kotort szakaszon már újra megjelent a fehér tündérrózsa.
- A III. övcsatorna rétekekkel érintkező szakasza mentén (a 2+150 -2+800 cskm-ek, EOVSarokponti koordináták: 666117 m, 160174 m; 665810 m, 159572 m között) kikotort vagy egyéb anyag elterítése a csatorna menti réteket nem érintheti a nagyszámú védett növény előfordulásai miatt. Ezen csatornaszakaszokon és közvetlen környezetükbe tervezett beavatkozás előtt az érintett csatorna mentén a védett növények előfordulását aktualizálni kell.

7.29. Nyomóvezetékre vonatkozó előírások

- A Fülöpházi homokbuckák (HUKN20011) Natura 2000 területre eső nyomóvezeték-nyomvonal EOVSarokponti koordináták: 677050 m, 169120 m kezdetű és EOVSarokponti koordináták: 677828 m, 169244 m végű szakaszán - a technológia lehetőségei figyelembevételével - a nyomócsövet felszíni munkaárok létesítése nélkül, átsajtolásos módszer alkalmazásával szükséges keresztülvezetni.

7.30. A műtárgyak építése és felújítása, valamint a kotrások, deponálások és az esetleges egyéb tevékenységek során bolygatott felszíneket a bolygatást követően minél hamarabb, de legkésőbb a kivitelezés befejező időszakában helyre kell állítani, alapvetően az inváziós és allergén növényfajok (pl. *Solidago spp.*, *Asclepias syriaca*, *Amorpha fruticosa*) megjelenésének,

megtelepedésének, terjedésének megakadályozása érdekében. A későbbiekben, a megvalósítást követő 5 éven keresztül, évi legalább két (szükség esetén három) alkalommal kell kaszálást végezni az érintett területeken.

- 7.31. A csatornakotrás során kitermelt anyagot a kezelői sávban úgy kell deponálni és elegyengetni, hogy a gyommentesítő kaszálást el lehessen végezni.
- 7.32. A madárvilág és egyéb erre érzékeny állatfajok védelme érdekében az éjszakai munkavégzés kerülendő.
- 7.33. A kivitelezés során állandó kültéri világítást csak a közlekedés biztonsága érdekében, illetve vagyonvédelmi okból lehet használni, de törekedni kell annak teljes elhagyására.
- 7.34. Indokolt, kültéri megvilágításhoz csak teljesen ernyőzött, síkburás világítóeszközök használhatóak, amelyeket olyan módon kell kialakítani és karbantartani, hogy fényük a vízszintes sík fölé közvetlenül ne vetülhessen. Kizárólag meleg fényű fényforrások kerülhetnek alkalmazásra. A lámpatestekben alkalmazott fényforrás sárgás fényű, meleg színhőmérsékletű (legfeljebb névleges 2700 K) legyen, reflektorok, fényvetők nem alkalmazhatóak.
- 7.35. A kiviteli tervekkel egyidejűleg az elkészült természetvédelmi monitoring tervet be kell nyújtani a természetvédelmi hatósághoz. A monitoring tervnek alkalmasnak kell lenni a részterület nagyobb területi egységein a fő beavatkozás típusok eredményeként bekövetkező állapotváltozások irányának és mértékének nyomon követésére, valamint az invazív fajok irtási hatékonyságának megállapítására.
- 7.36. A monitoring tervben ki kell térni a felmérési egységek számára és elhelyezkedésére, a vizsgálandó magas indikátor értékű fajegyüttesekre, a felmérési módszerekre és a felmérési gyakoriság meghatározására. Ez alapján kell - figyelembe véve jelen munkarész megállapításait - alapállapot-felmérést, illetve a kivitelezést követő monitoring vizsgálatokat végrehajtani. A monitoring eredményeinek összehasonlítását és elemzését tartalmazó jelentést a vizsgálati évet követő február 28-ig meg kell küldeni az illetékes természetvédelmi kezelőnek, valamint a természetvédelmi hatóságnak.
- 7.37. Vízpótlás üzemelési rendjére vonatkozó előírások:
- A vízpótlásban érintett csatornák medrében lehetőleg folyamatos 50-80%-os mederteltség közötti vízszint tartása szükséges.
  - A csatornákon kívüli területek első elárasztását a telelési időszakon és a földön fészkelő madárfajok szaporodási időszakán kívül, azaz július 1. -október 31. között kell elvégezni, ami esélyt ad az állatok víz elöl történő elmenekülésére.
  - A csatornákon kívüli területek árasztással történő üzemszerű vízpótlása során törekedni a térségre jellemző szezonális hidrológiai ciklus dinamikájának imitálására, azaz a csatornákon kívüli területek ősztől tavaszig történő vízzel való feltöltésére.
  - A csatornákon kívüli, árasztással érintett területeken a költési időszakban, azaz február 15. - június 30. között lehetőség szerint minél stabilabb vízszintet szükséges biztosítani, majd a nyár második felében teret kell engedni a párolgással történő vízszintcsökkenésnek. A rezidens hal és kételtű populációk megőrzése céljából állandó vízborítású kisebb refugiumok megtartása, esetleges mélyítése szükséges a csatornákon kívüli, árasztással érintett területek legmélyebb fekvésű részein.
  - A vízpótlás üzemrendjét az alábbi természetvédelmi szempontok figyelembe vételével kell kialakítani:

Terület név és TEREPI_KOD	Teljes vízborítás nem alkalmazható	Teljes vízborítás probléma-mentes	Természet-védelmi értéke miatt semmilyen formában nem árasztható	Maximális vízborítás mértéke	Javasolt élőhely-fenntartási munkálatok
Kondor-tó és Szívós-szék (kiszáradt szikes tómeder) [HH7_031]	június-október	november-március	átfolyásos árasztás nem alkalmazható	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás, lepelkotrás, kaszálás, legeltetés
Hosszú-rét (síkláp, mocsár) [HH7_030]	június-október	november-március	a <i>Maculinea teleius</i> és a <i>Lycaena dispar</i> élőhelyein max. 1-2 hét sekély, pár centiméteres vízborítás április vége előtt	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás, kaszálás
Ágasegyháza i-rét (síkláp, mocsár) [HH7_032]	május-október	november-február	a <i>Maculinea teleius</i> élőhelyein max. 1-2 hét sekély, pár centiméteres vízborítás április vége előtt	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás, kaszálás, legeltetés
Orgoványi-rétek (síkláp, mocsár) [HH7_036]	május - október	november-február	a <i>Maculinea teleius</i> élőhelyein max. 1-2 hét sekély, pár centiméteres vízborítás április vége előtt	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás, kaszálás, legeltetés
Csira-szék (síkláp, mocsár) [HH7_034]	június-október	november-február	–	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás, kaszálás, legeltetés
Kolon-tó (síkláp, mocsár) [HH7_033]	június-október	november-február	nem árasztható	vízvisszatartással elérhető mértékben	vízvisszatartás, kaszálás, legeltetés
Kurjantó (síkláp, mocsár)	május-október	november-február	a <i>Maculinea teleius</i> élőhelyein	a maximális természetes feltöltésig	vízvisszatartás (minél nagyobb)

[HH7_035]			max. 1-2 hét sekély, pár centiméteres vízborítás április vége előtt		mértékű) kaszálás, legeltetés
-----------	--	--	--	--	-------------------------------------

*

Szakhatósági állásfoglalások:

I. Hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve, az iparbiztonsági szakhatóság szakhatósági állásfoglalása:

1. A Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35300/2880-1/2023.ált. számú szakhatósági állásfoglalása:

„A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Jogi és Hatósági Nyilvántartó Osztálya fenti hivatkozási számú megkeresése alapján, az **Országos Vízügyi Főigazgatóság** (székhely: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D., KÜJ: 103 061 113, törzskönyvi azonosító szám (PIR törzsszám): 796017, adószám: 15796019-2-41, KSH szám: 15796019-8413-312-01, rövidített elnevezés: OVF, a továbbiakban: Ügyfél) meghatalmazottja a **VIZITERV Environ Kft.** (székhely: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15., cégjegyzékszám: 15-09-070444, adószám: 13648013-2-15, KSH szám: 13648013-7112-113-15, hivatalos elektronikus elérhetősége: 13648013#cegkapu) által benyújtott – „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú – a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) szerinti környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elbírálása iránti kérelem vonatkozásában - (egységes környezethasználati engedélyezés iránti) –, az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint az 1. számú melléklet 9. számú, „Környezet- és természetvédelmi ügyek” megnevezésű táblázat 4. pontjában meghatározott szakkérdések tekintetében a **szakhatósági állásfoglaláshoz - az ipari baleseteknek és katasztrófáknak való kitettségből eredő várható hatások szakkérdésben - katasztrófavédelmi szempontból**

h o z z á j á r u l o k .”

II. Vízügyi-vízvédelmi szakhatóság szakhatósági állásfoglalása:

1. A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat 35000/5377-1/2023.ált. számon kiadott szakhatósági állásfoglalása:

„A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi, és Hulladékgazdálkodási Főosztály (a továbbiakban: környezetvédelmi hatóság) BK/KTF/06233-7/2023. számú szakhatósági megkeresésére a tárgyban indult közigazgatási hatósági eljárásban „a Duna- Tiszta közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítás, helyreállítása II. ütem - KEHOP- 1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése” tárgyú környezeti hatástanulmány alapján a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, mint szakhatóságként közreműködő országos vízügyi hatóság és országos vízvédelmi hatóság (a továbbiakban: BM OKF) - a vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdéseket megvizsgálva - **vízügyi és vízvédelmi szakhatósági állásfoglalását az alábbi előírásokkal adja meg.**

- 1.1. *A tárgyi projekt keretében tervezett vízjogi engedélyköteles létesítmények megvalósításához vízjogi létesítési engedély, majd az alapján megépített vízilétesítmények használatbavételéhez vízjogi üzemeltetési engedély beszerzése szükséges. Az egyes vízfolyásokon a biztonságos üzemelés és a rendeltetésszerű használat érdekében elvégzendő eseti jellegű munkák végrehajtása vízjogi engedély megszerzése nélkül történhet.*
- 1.2. *A munkagépek karbantartása a munkaterületeken nem végezhető az, csak az erre kijelölt telephelyen történhet. A hibaelhárítás miatti szerelési munkálatok csak a legszükségesebbekre korlátozódhatnak, melyet csak kármentő tálca alkalmazásával lehet folytatni.*
- 1.3. *A gépek üzemanyaggal való feltöltése csak az erre kijelölt telephelyen történhet kármentő tálca alkalmazásával.*
- 1.4. *A földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kijutó bárminemű szennyező anyagot a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának szabályai alapján és szerint haladéktalanul és maradéktalanul el kell távolítani, valamint a szükséges környezetkárosodást megelőző intézkedéseket meg kell tenni.*
- 1.5. *A szennyező anyag földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kerüléséről, a megtett intézkedésekről a területi vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.*
- 1.6. *A vízbázis védőterületek közelében történő építési munkák során fokozott körültekintéssel kell eljárni, különös figyelemmel a sérülékeny földtani helyzetű vízbázisvédelmi övezetet érintő munkálatok során.*
- 1.7. *Az építéskor, üzemeltetéskor, felhagyáskor keletkező veszélyes hulladék, üzemanyag és kenőanyag tárolókat úgy kell kialakítani, hogy a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható legyen.*
- 1.8. *A vízpótló rendszer működőképességének biztosítására különös figyelmet kell fordítani, a vízminőség megóvását vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkával folyamatosan biztosítani kell.*
- 1.9. *A megépült vízpótló rendszerből a vízkivételeket dokumentálni kell, az illegális vízkivételeket beazonosítást követően meg kell szüntetni.*

A jelen szakhatósági állásfoglalás ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, a szakhatósági állásfoglalás a határozat, illetve az eljárást megszüntető végzés elleni jogorvoslat keretében támadható meg."

III. Szakhatósági állásfoglalás a hulladékgazdálkodási előírásoknak való megfeleléssel kapcsolatban:

1. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztály (a továbbiakban: Hulladékgazdálkodási Hatóság) BK/HGO/04867-2/2023. iktatószámom kiadott szakhatósági állásfoglalása: „A benyújtott dokumentáció alapján - hulladékgazdálkodási szempontból - javasoljuk a környezetvédelmi engedély kiadását az alábbiak szerint:

Hulladékgazdálkodási előírások:

- 1.1. *Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, vagy a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést vagy környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, továbbá környezetkímélő ártalmatlanítását.*
- 1.2. *A létesítés és az üzemelés során a keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet 2. melléklete szerint azonosító kód alá kell besorolni, és a környezet veszélyeztetését kizáró módon, a további kezelés, hasznosítás elősegítése érdekében szelektíven kell gyűjteni. A hulladék további kezelésre csak az adott hulladék típusra érvényes engedéllyel rendelkező szervezetnek adható át. A hulladékgazdálkodási engedély meglétéről és hatályosságáról a hulladék átadását megelőzően meg kell győződni. A keletkező hulladékok további kezelése során a hasznosítást előnyben kell részesíteni az ártalmatlanítással szemben.*
- 1.3. *Ártalmatlanításra csak az a hulladék kerülhet, amelynek anyagában történő hasznosítására vagy energiahordozóként való felhasználására a műszaki, illetőleg gazdasági lehetőségek még nem adottak,*

vagy a hasznosítás költségei az ártalmatlanítás költségeihez viszonyítva aránytalanul magasak. Ennek megfelelően a hasznosítható hulladék (pl. növényi hulladék komposztálása) hasznosításáról gondoskodni kell.

- 1.4. A kitermelt szennyezetlen talaj és más, természetes állapotában meglévő olyan anyag hulladékstátuszát, amelyet nem a kitermelés helyén használnak fel, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 1. § (1) bekezdés 23. pontja szerinti fogalom meghatározással, valamint a melléktermékre vagy a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó rendelkezésekkel összhangban kell értelmezni.
- 1.5. A kitermelt talajt a további felhasználás előtt a szennyezőanyag-tartalom tekintetében vizsgálni szükséges. Amennyiben szennyezett, a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet 2. melléklete szerint hulladék azonosító kód alá kell besorolni és a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően veszélyes hulladékként kezelni.
- 1.6. Feltöltésre, visszatöltésre – hulladékhasznosítási engedély hiányában – kizárólag hulladéknak nem minősülő, a Ht. 9. § (1) bekezdésében foglalt hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó feltételek teljesülését igazoló dokumentummal rendelkező inert anyag vagy szennyezetlen talaj használható fel. Az átvett anyag eredetét igazoló dokumentumokat meg kell őrizni.
- 1.7. A tevékenység végzése során keletkező veszélyes hulladékok kezelésénél a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet előírásait kell betartani. A Ht. 56. § (1) bekezdése alapján veszélyes hulladékot hulladékgazdálkodási engedély nélkül más hulladékkal, illetve anyaggal összekeverni vagy hígítani nem lehet.
- 1.8. A hulladék gyűjtőhelyek (üzemi, munkahelyi) kialakítását és üzemeltetését az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet vonatkozó előírásai szerint kell végezni.
- 1.9. A keletkezett hulladékokról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet (továbbiakban: 309/2014. Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján nyilvántartást kell vezetni, és a 10. §. alapján adatszolgáltatást teljesíteni a 309/2014. Korm. rendelet előírásainak megfelelően.
- 1.10. A nyilvántartásokat, bizonylatokat (köztük a mérlegjegyeket) veszélyes hulladékok esetében a tárgyévét követő 10 évig, nem veszélyes hulladékok esetében a tárgyévét követő 5 évig meg kell őrizni.”

IV. Szakhatósági állásfoglalás a bányászati előírásoknak való megfeleléssel kapcsolatban
A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Szolnoki Bányafelügyeleti Osztály SZTFH-BANYASZ/9887-2/2023. iktatószámú állásfoglalása:

„A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (továbbiakban: Bányafelügyelet) a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Jogi és Hatósági Nyilvántartó Osztály (továbbiakban: Kormányhivatal) megkeresése alapján indult „Országos Vízügyi Főigazgatóság, a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárás, I. szakhatósági megkeresés (vízügyvízvédelem), (iparbiztonság) és (bányafelügyelet), és II. értesítés az érintettek személyes megjelenése nélküli közmeghallgatás tartásáról” kapcsán **szakhatósági hozzájárulását feltétel nélkül adja meg.**”

*

Jelen engedély nem mentesít a más jogszabályokban előírt engedélyek, szakhatósági állásfoglalások, bejelentések, hozzájárulások beszerzési kötelezettsége alól.

Az engedély érvényességi ideje: jelen döntés véglegessé válástól számított 10 év.

Az engedély érvényességi idejének lejártakor, amennyiben a környezethasználó a tevékenységet továbbra is folytatni kívánja, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvénynek (a továbbiakban: Kvt.) a felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseit [Kvt. 73-76. § és 78- 80. §] kell alkalmazni.

A környezetvédelmi engedély előírásaitól eltérően folytatott tevékenység esetén a környezetvédelmi hatóság határozatában kötelezi a környezethasználót kettőszázezer forinttól ötszázezer forintig terjedő bírság megfizetésére, az engedélyben rögzített feltételek betartására, valamint legfeljebb hat hónapos határidővel intézkedési terv készítésére.

A kérelmező meghatalmazottja az eljárás 750.000 Ft igazgatási szolgáltatási díját megfizette, egyéb eljárási költség nem merült fel.

A döntés közlésének napja az a nap, amelyen azt írásban vagy szóban közölték.

A hirdetményi úton közölt döntést a hirdetmény kifüggesztését követő 15. napon kell közölni tekinteni.

Jelen döntés **a közzéssel véglegessé válik**, ellene közigazgatási úton fellebbezésnek helye nincs, de a döntést sérelmező fél – **kifejezetten jogszabálysértésre hivatkozással – a döntés bírósági felülvizsgálata érdekében közigazgatási pert indíthat.** A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) meghatározott tartalmi követelményeknek megfelelő keresetlevelet a felülvizsgálni kért döntés közlésétől számított **30 napon belül** a döntést hozó szervnél lehet benyújtani, de azt a Szegedi Törvényszékhez (a továbbiakban: bíróság) kell címezni.

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.) alapján elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (pl. jogi képviselő, a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet, állami szerv stb.) és az ilyen kapcsolattartási formát választó természetes személy a keresetlevelet joghatályosan 2023. szeptember 20. 23:59:59 időpontig kizárólag a <https://e-kormanyablak.kh.gov.hu> oldalon található IKR rendszer használatával, 2023. szeptember 21. 00:00 időponttól kizárólag e-Papír szolgáltatáson keresztül nyújthatja be.

Jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet jogszabályban meghatározott nyomtatványon is előterjesztheti.

A közigazgatási per eljárási illetéke 30.000 Ft. A felet – ideértve a beavatkozót és az érdekeltet is – a közigazgatási bírósági eljárásban illetékfeljegyzési jog illeti meg. Akit tárgyi illetékfeljegyzési jog illet meg, mentesül az illeték előzetes megfizetése alól. Ilyen esetben az fizeti az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

A döntés végrehajtására a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, azonban a bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelem kérhető.

A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére, vagy ha szükségesnek tartja tárgyalást tart.

INDOKOLÁS

Az **Országos Vízügyi Főigazgatóság** (székhely: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D., KÜJ: 103 061 113, törzskönyvi azonosító szám (PIR törzsszám): 796017, adószám: 15796019-2-41, KSH szám: 15796019-8413-312-01, rövidített elnevezés: OVF) meghatalmazása alapján a **VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság** (székhely: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15., cégjegyzékszám: 15-09-070444, adószám: 13648013-2-15, KSH szám: 13648013-7112-113-15, hivatalos elektronikus elérhetősége: 13648013#cegkapu) **2023. július 3. napján** – „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú – az

R. szerinti **környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elbírálása iránti kérelmet terjesztett elő a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatalnál**, amely alapján 2023. július 3. napján közigazgatási hatósági eljárás indult.

A tervezett tevékenység az R. **3. számú melléklet 127. pontja** [Vízfolyásrendezés (kivéve az eredeti vízelvezető- képesség helyreállítására irányuló, fenntartási célú iszapeltávolítást és rézsűrendezést, amennyiben az a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendeletben előírtak szerint a vizek állapota romlásának megelőzését, megakadályozását szolgálja) a) 1 km vízfolyáshossztól b) 50 m vízfolyáshossztól vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló jogszabály a védőövezeten nem zárja ki) c) védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén méretmegkötés nélkül] alá tartozik, azaz előzetes vizsgálat köteles tevékenység.

Az R. 1. § (5) bekezdése alapján a környezethasználó kérelmére a környezetvédelmi hatóság – előzetes vizsgálati eljárás nélkül – környezeti hatásvizsgálati eljárást folytat le, ha a környezethasználó olyan tevékenység megvalósítását tervezi, amely a 3. számú mellékletben szerepel. Mivel a tervezett tevékenység megvalósításából jelentős környezeti hatások származhatnak, továbbá a beruházás természetvédelmi oltalom alatt álló területeket is érint, ezért az R. fenti hivatkozott rendelkezése alapján az előkészítési fázisban a környezetvédelmi engedély kérelmezője környezeti hatásvizsgálat elvégzését tartja indokoltnak.

Az R. 7. § (1) bekezdése értelmében a környezeti hatásvizsgálati eljárást a környezetvédelmi hatóság a környezethasználó kérelmére indítja meg, amelyet az Országos Vízügyi Főigazgatóság meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 2023. július 3. napján a környezetvédelmi hatóságnál előterjesztett kérelmével kezdeményezett.

Az igazgatási szolgáltatási díj mértékét *a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet 4. melléklet 20.5 pontja* határozza meg.

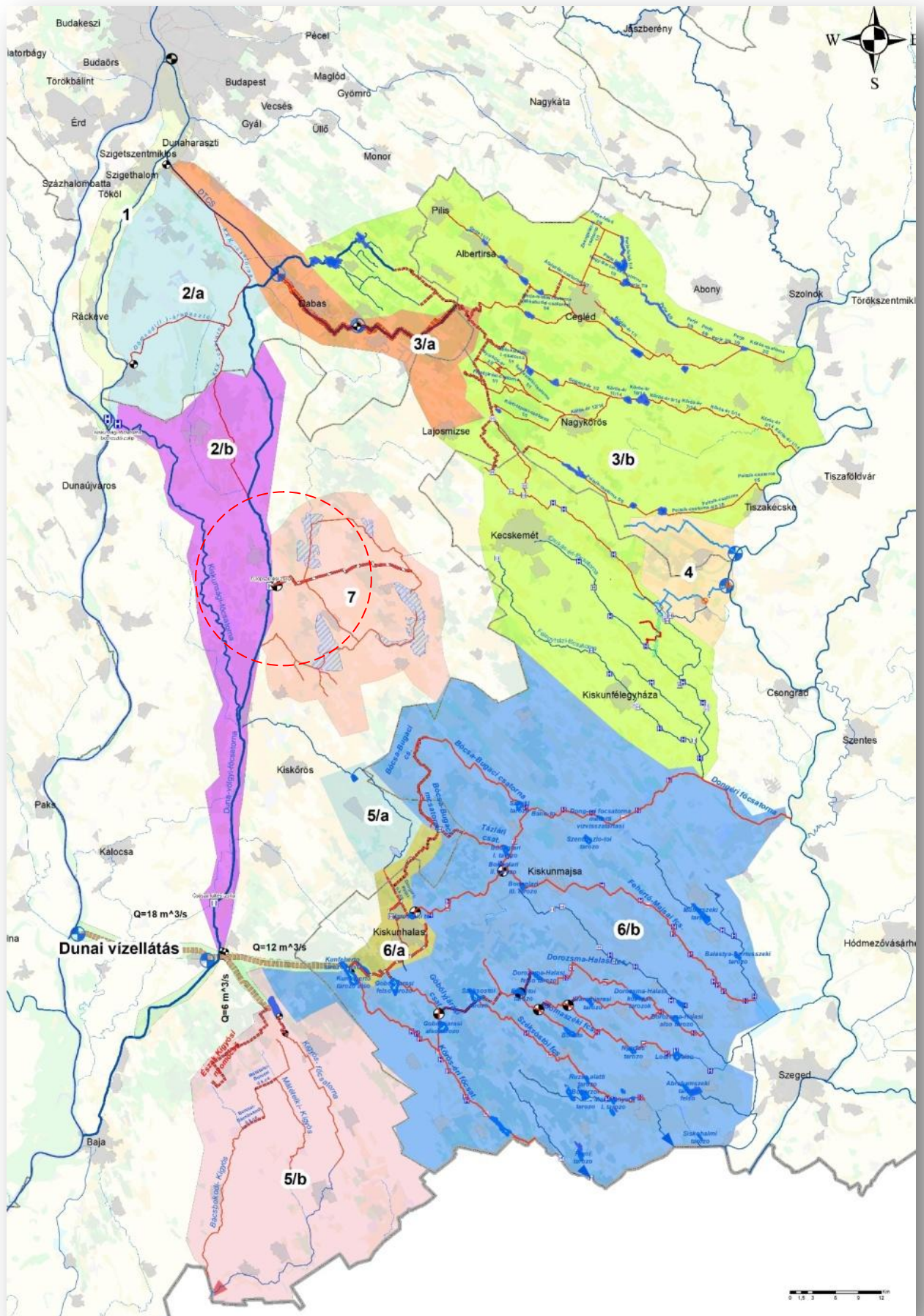
A kérelmező meghatalmazottja az eljárás 750.000 Ft igazgatási szolgáltatási díjának megfizetését a kérelem benyújtásával egyidejűleg igazolta, egyéb eljárási költség nem merült fel.

A meghatalmazott VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 2023. augusztus 2. napján iratbetekintési kérelmet terjesztett elő. Az előterjesztett kérelem alapján az iratbetekintésre 2023. augusztus 4. napján került sor a környezetvédelmi hatóság 6000 Kecskemét, Bajcsy-Zsilinszky körút 2. szám alatti hivatali épületében.

A környezeti hatásvizsgálati dokumentáció szerint a beavatkozással, illetve azok hatásterületével érintett települések a következők:

Ágasegyháza, Csengőd, Fülöpháza, Fülöpszállás, Izsák, Kerekegyháza, Kunadacs, Orgovány, Páhi, Soltszentimre, Szabadszállás, mely települések közül valamennyi Bács-Kiskun vármegye területén található.

A 7. célterület elhelyezkedése a Duna-Tisza közti Homokhátságban

Az Ákr. 15. § (1) bekezdés értelmében a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben az illetékességi területén, vagy kijelölés alapján köteles eljárni.

A környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (1) bekezdése értelmében területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságként vármegyei illetékességgel - e bekezdésben foglalt kivétellel - a vármegyei kormányhivatal - a Bács-Kiskun vármegyei települések vonatkozásában a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal - jár el.

A fenti tárgyú eljárásban az Ákr. 41. § (1) bekezdésben meghatározott sommás eljárás feltételei nem álltak fenn, így a környezetvédelmi hatóság a teljes eljárás szabályai szerint járt el.

*

A tervezett fejlesztés célja:

A Duna-Tisza közti Homokhátság az ország egyik legvízhiányosabb, ökológiai szempontból legsérülékenyebb, az időjárás kedvezőtlen hatásainak kitett vidéke, itt a legnagyobb az ún. „éghajlati vízhiány”. A területre jellemző homoktalajokon, azok gyenge víztartó-képessége miatt a növényzet nyári vízellátottsága - a csapadék mellett - a talajvízből a gyökérszónába feljutó vízmennyiségtől függ. Ez a mennyiség azonban egyre kevesebb, hiszen a talajvízszint már számos helyen 4-5 m mélységben van. Így, csak a jelentős változáshoz alkalmazkodni képes növényzet tud természetes módon fennmaradni, a korábbi vizes élőhelyek területe jelentősen csökkent, a felszíni növénytakaró összetétele megváltozott, a szárazságtűrő fajok egyre inkább meghatározóvá váltak.

A Homokhátság egészére kiterjedő vízgazdálkodási program több ütemben, több célterületre javasol megoldásokat a vízhiány enyhítésére. A kedvező irányú változások egyik hajtóereje lehet a vízgazdálkodási helyzet javítása. A konkrét közvetlen cél tehát a terület vízellátottságának javítása, a vízhiány csökkentése, amihez rendelkezhető megoldások már komplex módon a közvetett célokat is szolgálják. Ezek:

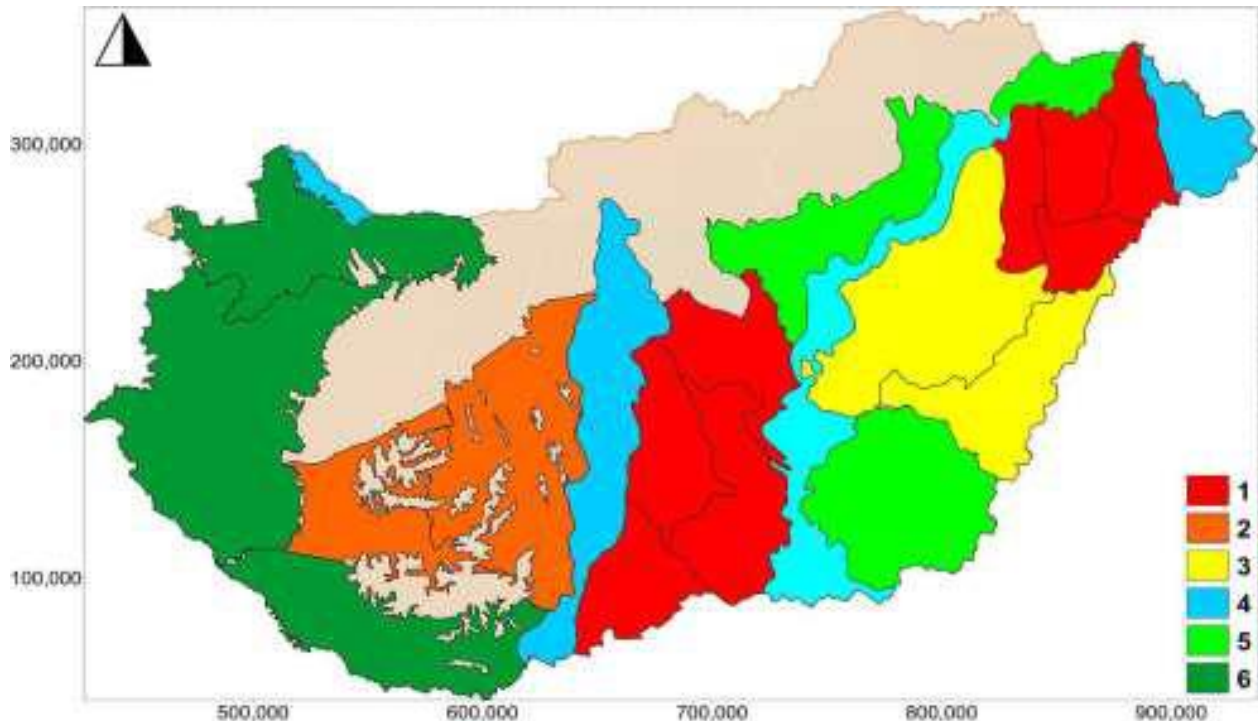
- a) a természetes és a természetközeli ökoszisztémák állapotának javítása, helyreállítása;
- b) a térség mikro- és mezoklimájának javítása, a sivatagosodás folyamat megállítása;
- c) a fenntartható vízhasználatok irányába való jelentős elmozdulás a felszín alatti vízkészletekkel való takarékoskodással és az öntözési szokások változtatásával;
- d) jobb, kiszámíthatóbb gazdálkodási körülmények kialakítása, kultúrákoszisztémák terméseredményeinek javítása;
- e) fentiekben keresztül a terület élhetőségének és eltartóképességének javítása.

A vízháztartási tulajdonságok javulásához alapvetően három tényezőnek kell fennállnia:

- a felszínre jutó víz minél nagyobb hányada jusson a talajba (felszíni lefolyás és párolgás csökkentése),
- a talajba jutó víz minél nagyobb hányada tározódjon a talajban (vízraktározóképesség növelése, „szivárgási veszteségek” csökkentése),
- talajban tározott víz minél nagyobb hányada váljon az ökoszisztéma, illetve a kultúrnövények által hasznosíthatóvá.

A fentiek alapján megállapítható, hogy jelen esetben a fejlesztés a többletvizek vízpótlási célterületekre történő eljuttatásával közvetlenül, míg a csatornamedrekben történő magas vízszinten tartásával közvetetten hozzájárul a talajok vízpótlásához. A növények számára a talajban lévő víz elérhetőbb lesz. Amennyiben a talajra jutó víz mennyisége meghaladja a növények vízigényét és a párolgási veszteséget, akkor a térségben számítani lehet a talajvízszint emelkedésére is.

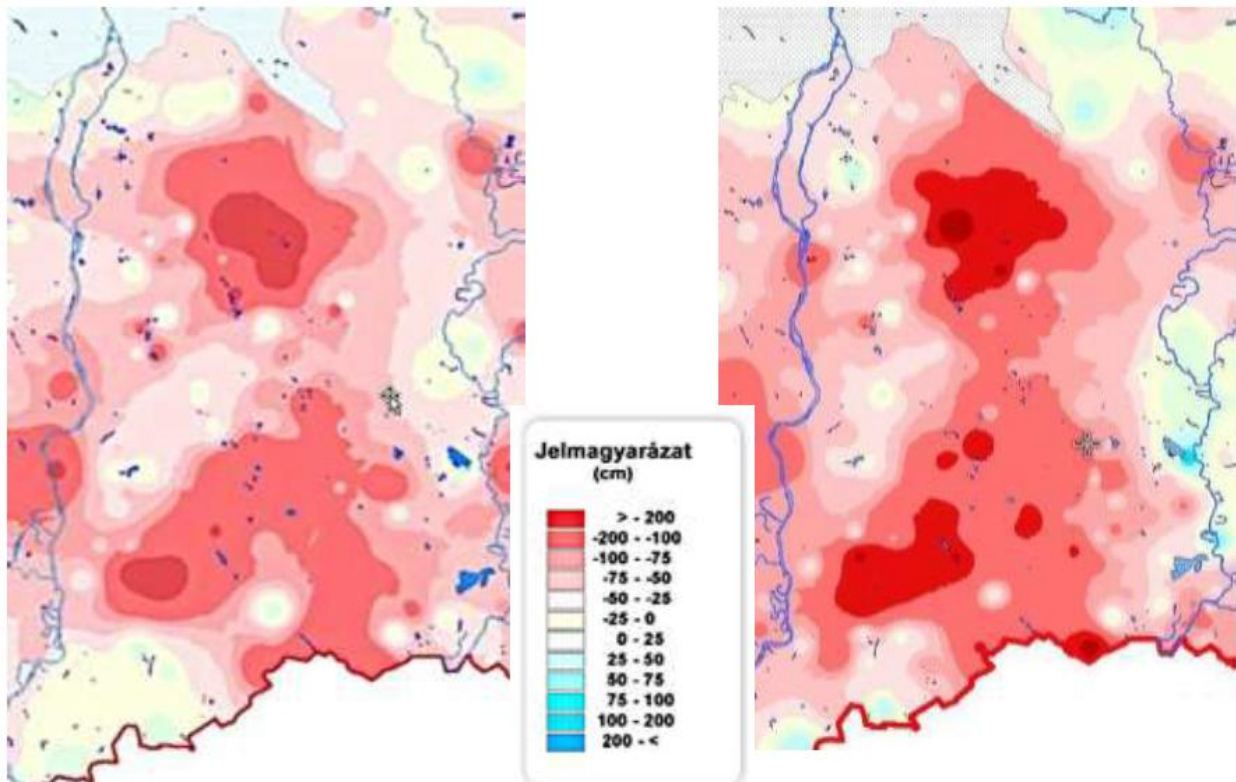
A talajvízszintek klímaváltozás miatti érzékenysége Magyarországon (1 – fokozottan veszélyeztetett, 2 – veszélyeztetett, 3 – mérsékelten veszélyeztetett, 4 – nagy folyók részleges hatása alatt álló, 5 – alig veszélyeztetett, 6 – kevésbé veszélyeztetett) (Forrás: VGT3 II. vitaanyag (2021))

A talajvízszint az 1971-2000. közötti időszak augusztusi és februári átlagához mért süllyedése
(Forrás: OVF, ATIVIZIG):

2019. augusztus

2021. február

A tervezett változatok a déli részterületek (5/a, 5/b, 6/a, 6/b, 7) vízellátásához:

- **1. változat:** a teljes vízmennyiséget (18 m³/s) a Dunavölgyi főcsatornából (DVCS) Hajós térségében szivattyús átemeléssel és nyomócsövekkel a Kéleshalmi tározóba, mint puffertározóba vezetnék át. A Kéleshalmi tározóból szivattyúsan osztanák szét a vizet a Kígyós (6 m³/s) és a Dongéri rendszerbe (12 m³/s). Az egyes vízrendszereken belül a szükséges vízhozam szétosztása részben szivattyús átemeléssel, részben gravitációsan lenne megvalósítva. Az elvégzett vizsgálatok szerint azonban e változathoz szükséges vízhozam nem áll rendelkezésre a Duna-Tisza csatornában és a DVCS-ben.
- **2. változat:** A vízpótlás a Ráckevei-Soroksári Duna ágból (RSD) történne a meglévő kieresztő műtárgy átépítésével. A kieresztő műtárgy felülvizsgálatra és felújításra tervezett, így az képes lesz 25-30 m³/s vízhozam áteresztésére. Az előzetes számítás alapján a Kiskunsági főcsatorna DVCS torkolatánál Q=10 m³/s szabad vízhozam állna rendelkezésre. A Duna-völgyi főcsatornába így 10 m³/s vízhozam lenne bevezethető, azonban a víz továbbvezetése érdekében a DVCS medrét kotorni, bővíteni kellene, hogy mindenhol továbbítani tudja a Q=10 m³/s vízhozamot. A másik vízpótlási út új dunai vízkivétellel valósítható meg Fajsz térségében Q=8 m³/s vízhozammal. A kiemelt vizet nyomócsővel, vagy nyílt burkolt csatornával juttatnák el a DVCS-be Hajós határában. A hajósi szelvénybe így a DVCS felső szakaszáról 4 m³/s és a Dunai vízpótlásból 8 m³/s, összesen 12 m³/s vízhozam állna rendelkezésre. Az 5/b Kígyósi vízrendszer vízellátására szükséges 6 m³/s vízhozam egy új, Érsekhalma határában a DVCS-re telepített nyomásközpont építésével és egy önálló (5/b.) nyomócsővel lenne biztosítva.
Az 1. változathoz képest plusz elem a Kiskunsági főcsatorna kotrása, illetve egy új Dunai vízkivétel és vízellátó nyomócső megvalósítása.
- **3. változat:** A 2. változathoz képest számottevő változás, hogy a Déli-Homokhátság vízigényét nem több irányból, hanem egy irányból, egy új Dunai vízkivétellel oldanák meg. Az új Dunai-vízkivétel helyszíni vizsgálat alapján Fajsz település belterületének É-Ny-i részén épülne ki a Duna hullámterében az árvízvédelmi töltés mellett. A Kiskunsági főcsatorna kotrása így elmaradhatna, de felülvizsgálnák a meglévő meder állapotát és a feliszapolódott szakaszok fenntartási kotrása megtörténne. Így a RSD-ből várhatóan plusz vízhozamot lehet biztosítani a DVCS medrébe. A Duna-völgyi főcsatorna Duna-Tisza csatornától Nemesnádudvari duzzasztóig tartó szakaszának rekonstrukciós kotrása valósulna meg, így a 7. részterület vízpótlásához szükséges ~1 m³/s vízhozam biztosítható lenne. A Kiskunsági főcsatorna vízhozamával együtt így 3-6 m³/s tartalék vízhozamot lehetne biztosítani a DVCS alsó szakaszába.
- **4. változat:** a 3. változattól abban tér el, hogy a szükséges vízhozamot nem egy, hanem két dunai vízkivétellel biztosítanák. Az 1. sz. vízkivétel Bátya – Foktó között (Gerjén településsel szemben) lenne kialakítva Q=12 m³/s vízhozammal. A kiemelt vizet egy ~ 19,5 km-es nyomvonalon ~ 4 db (4 x D1600 mm) nyomócsővel juttatnák el a DVCS balpart – magaspart között építendő fogadómedencéig, majd innen a Császártöltési nyomásközpont létesítésével a 19,8 km-es Fehértói-nyomóvezeték nyomvonalon ~ 4 db nyomócsővel juttatnák el a Kunfehértói tározóba. A 2. sz. vízkivétel Fajsz határában létesülne Q=6 m³/s vízhozammal a 3. változatnál megjelölt helyen. A nyomásközponttól egy ~ 19 km hosszú nyomvonalon 2 (2 x D1600 mm) nyomócsővel juttatnák el a kitermelt vizet a DVCS jobb partján építendő fogadó medencéig, innen pedig Hajósi nyomásközponttal és a 11 km-es Kéleshalmi nyomócsővel nyomnák fel a Kéleshalmi tározóig az előző változat szerint 5 m³/s vízhozamot. A víz szétosztása az előző változat szerint történne.

A kiépítési és az üzemeltetési költségek alapján a 3. vízellátási változatot értékelték a legköltséghatékonyabb megoldásnak a déli vízellátó rendszer ellátásához.

A tervezett beavatkozások:

A tervezett fejlesztés számos műtárgy felülvizsgálatát, rekonstrukcióját (zsilip, csatorna), illetve új szivattyútelep, nyomóvezeték, új műtárgyak megvalósítását igényli, melyek komplex vízrendszert alkotnak, kiegyenlítve és stabilizálva a térség vízháztartását, biztosítva a talajvízszintek rehabilitációját, az elérhető vízkészleteket.

1. Fülöpszállási vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a Duna-völgyi főcsatornán

A vízkivételi műt és nyomásközpontot a DVCS bal partján az I. övcsatorna torkolata alatt alakítják ki. Innen a megközelítőleg $\sim 1,0 \text{ m}^3/\text{s}$ vízhozam jut a 7-0 jelű nyomóvezetékbe. Tervezett szivattyúk: 2 üzemelő és + 1 db melegtartalék, egyenként $Q=0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, $H=62,0 \text{ m}$, $P=502 \text{ kW}$ teljesítményű. A nyomásközpont energia ellátását és üzemeltetését alternatív, megújuló energia felhasználásával (pl.: nap-, szélenergia) tervezik megvalósítani. A szivattyútelepen kialakítanak egy szivattyútelepi központot, mely 1 db pihenő és 1 db elektromos irányítókonténerből és könnyűszerkezetes raktárból áll.

2. 7-0 nyomóvezeték kiépítése $\sim 20,2 \text{ km}$ hosszon, 3 vízleadási pont létesítésével

A Fülöpszállási nyomásközponttal emelnék fel az $1 \text{ m}^3/\text{s}$ vízhozamot a 7. részterület magaspontjára. A 7-0 jelű nyomóvezeték az 52. sz főúttal megközelítőleg párhuzamos nyomvonalon jutna el a Hosszúrét délkeleti szélén kialakított fogadópontra, ahonnan gravitációsan két irányba (É-i és D-i) lehet a vizet a Kondor-tó, valamint a III. sz. övcsatorna végszelvényénél lévő Ágasegyházi tározóba juttatni.

A 7-0 nyomóvezetéken 3 db vízkivételt biztosító leágazási pontot alakítanak ki:

- I. sz. övcsatorna keresztezés mellett két irányba
- XIX/g csatorna megközelítésénél végszelvényben a Hosszúréti csatornába, ahonnan két irányba lehet vezetni a felemelt vizet (Ágasegyházi-tó és a Kondor-tó felé).

3. Kondor-III. csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése ($\sim 6,1 \text{ km}$)

A Kondor III.-csatorna a Hosszúréti-árok folytatásaként, az 52. sz. főúttól vezeti a vizet É - ÉNY-i irányba, a Kondor-tó mélyfekvésű területe felé.

Szükséges beavatkozások:

- 0+000: Közúti átereszt felülvizsgálata, tisztítása
- 3+650 - 4+617 szelvények között: Kétoldali töltéssel kialakított, magasvezetésű, nem burkolt mederszakasz megépítése
- 4+050: Új, oldalkieresztő zsilipes műtárgy
- 4+542: Közúti átereszt felülvizsgálata, tisztítása, javítása
- 6+035: Zsilipes átereszt átépítése, javítása
- 6+035 - 7+790: Új mederszakasz kialakítása
- 6 + 550: Új, oldalkieresztő zsilipes műtárgy
- 7+450: Új, oldalkieresztő zsilipes műtárgy
- Kondor-tó területe: betelepült homokos réteg eltávolítása, szállítása és elhelyezése 500 m-en belül
- 0+000 - 7+790 szelvények között: Kondor III.-csatorna szükség szerinti, szakaszos kotrása $\sim 5 \text{ 800 m}^3$ (kikerülő föld a csatorna mellé a depóniára jut a tervek szerint)

4. Kurjantó - Kondortó összekötő csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése ($\sim 7,8 \text{ km}$)

Az összekötő-csatornán a vízszállítási kapacitást biztosító szakaszos kotrás mellett több átereszt, zsilipes műtárgy, híd alatti mederszakaszok felülvizsgálata, javítása, is szükséges. Az Összekötő-csatornán lévő zsilipes elzáró műtárgyak segítségével, a csatorna medrében medertározásra lesz lehetőség, közel 80 %-os telítettséggel, mely a környező területek talajvízszintjére pozitív hatást tud gyakorolni.

Szükséges beavatkozások:

- 7+764 Zsilipes műtárgy fejlesztése, felújítása
- 7+065 Híd alatti mederszakasz tisztítása, kotrása
- 6+378 Híd alatti meder + bukó felülvizsgálata, javítása
- 5+735 Új áteresztés építése
- 4+600 Zsilipes, bukós ikerátersztés felülvizsgálata, javítása
- 1+600 Híd alatti mederszakasz tisztítása, kotrása
- 0+600 Híd alatti mederszakasz tisztítása, kotrása
- 0+000 - 7+788 szelvények között az Összekötő-csatorna szükség szerinti kotrása

5. I. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~ 14 km)

Az I. övcsatorna tárgyi projektben szereplő szakasza a Kurjantó területéről vezeti a vizet a Duna-völgyi főcsatorna irányába. Az I. övcsatornán a vízszállítási kapacitást biztosító kotrás mellett több átersztés, zsilipes műtárgy, híd alatti mederszakaszok felülvizsgálata, javítása, illetve építése is szükséges.

Szükséges beavatkozások:

- 13+906 Kondortó-Kurjantó összekötő-csatorna betorkollása
- 11+750 Zsilipes műtárgy fejlesztése, felújítása
- 11+723 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 8+055 Zsilipes duzzasztó műtárgy felülvizsgálata, javítása
- 7+665 Mérőszelvény felülvizsgálata, javítása
- 7+575 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 6+192 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 5+320 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 4+510 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 4+445 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 3+180 Zsilipes műtárgy fejlesztése, felújítása
- 0+000 - 13+906 szelvények között az I. övcsatorna szükség szerinti kotrása

6. Hosszúréti-csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~ 6,7 km)

A Hosszúréti csatorna a terepviszonyokból adódóan (Hosszúréten van a vizsgált térség magaspontja) kétirányú lejtésű csatorna. A magaspontja az 5301. sz. közút feletti szakaszon található, kb. a 4+400 szelvény közelében. Innen a csatorna alsó része D - DNY-i irányba vezeti a vizet, még a másik része a Hosszúréten keresztülhaladva az 52. sz. főút felé, É-i irányba.

A Hosszúréten jelenleg is végigfut egy kisebb mederszelvényű árok, melynek felülvizsgálata, vízvezető képességének javítása szükséges. A mederben 4 db új, zsilipes elzárós átersztés kialakítása, valamint 1 db mederben kialakított elzáró műtárgy építése is szükséges. Ezen műtárgyak segítségével a természetvédelmi szempontból kívánatos mennyiségű víz szabályozottan, időben és térben szakaszolva tartható vissza vagy vezethető át a területen.

A Fülöpháza 017/3 hrsz.-ú ingatlantól a vasút alatti átersztésig terjedő szakaszon kétoldali töltéssel kialakított, új mederszakasz építése szükséges, mivel ezen a szakaszon jelenleg nincsen fizikai meder. Szintén szükséges a kétoldali töltés az 52. sz. közút és a Fülöpháza 017/3 hrsz.-ú ingatlan közötti szakaszon, mivel itt egy kisszelvényű meder van jelenleg, ami nem képes a vízpótlásból származó 0,5 m³/s-os vízhozamot levezetni. Az 5301. jelű közút és a vasúti pálya alatti átersztés tisztítása is szükséges. A vasút alatti csatornaszakaszon a vízszállítási kapacitást biztosító kotrás mellett több átersztés felülvizsgálata, javítása, illetve építése is szükséges.

Szükséges beavatkozások:

- 0+367: Új áteresztés építése
- 0+722: Meglévő áteresztés javítása, tisztítása
- 0+800: Új áteresztés építése
- 1+000: Új áteresztés építése
- 1+240: Új áteresztés építése
- 1+590: Meglévő áteresztés javítása, tisztítása
- 2+376: Meglévő áteresztés javítása, tisztítása
- 2+734: Új áteresztés építése
- 3+300: Vasút alatti áteresztés tisztítása
- 3+300 – 6+743 szelvények között kétoldali töltéssel kialakított új mederszakasz
- 3+714: 5301. jelű közút alatti áteresztés tisztítása
- 4+400: Új vízostó, zsilipes monolit vb. műtárgy kialakítása
- 5+013: Új elzáró műtárgy kialakítása
- 5+385: Új zsilipes áteresztés építése
- 6+095: Új zsilipes áteresztés építése
- 6+353: Új zsilipes áteresztés építése
- 0+000 – 6+743 szelvények között a csatorna kotrása

7. III. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~ 31,5 km)

A III. övcsatorna az Ágasegyházi-rét felől vezeti a vizet a Duna-völgyi főcsatorna irányába. Az Ágasegyházi-rét alatt, a másik, természetes, mélyfekvésű elöntés terület az Orgovány-rét, majd a III. övcsatornán tovább haladva a Duna-völgyi főcsatorna irányában a Csíraszék, majd a Kolon-tó. Ezek a természetes mélyfekvésű területeken a vízvisszatartás zsilipes műtárgyak segítségével történik. A III. övcsatornán a vízszállítási kapacitást biztosító kotrások mellett több áteresztés, híd alatti mederszakaszok felülvizsgálata, javítása, illetve építése is szükséges.

Szükséges beavatkozások:

- 30+570: Meglévő zsilipes ikeráteresztés felülvizsgálata, javítása
- 27+365: Meglévő zsilipes ikeráteresztés felülvizsgálata, javítása
- 24+420: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 21+940: Meglévő zsilipes ikeráteresztés felülvizsgálata, javítása
- 20+545: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 19+450: Új, vízvisszatartó műtárgy építése
- 18+455: Meglévő zsilipes műtárgy felülvizsgálata, javítása
- 18+060: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 16+920: Meglévő áteresztés felülvizsgálata, javítása
- 16+175 Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 15+500: Burkolt fenéklépcső felülvizsgálata, javítása
- 15+460: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 9+640: Meglévő zsilipes műtárgy felülvizsgálata, javítása
- 8+430: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 7+760: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 7+355: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 6+482: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása (kikerülő iszap várható mennyisége ~ 1 m³)
- 5+605: Meglévő ikeráteresztés felülvizsgálata, javítása
- 5+000: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 3+320: Új, zsilipes vízvisszatartó műtárgy építése
- 2+890: Vasúti híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 0+000 – 31+843 szelvények között a III. övcsatorna szükség szerinti kotrása

8. II. övcsatorna és mőtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~ 11,1 km)

A II.-es övcsatorna a III. övcsatorna 18+558 szelvényéből indul, és Izsák településen áthaladva, az 52. sz. főút D-i oldalán torkollik bele az I.-es főcsatornába, annak 6+015 szelvényébe. A II. övcsatorna vízszállító kapacitása az elvégzett geodézia alapján megfelelő, így kotrás ezen a csatornán nem tervezett. A csatornán lévő több átereszt, zsilipes mőtárgy, híd alatti mederszakaszok felülvizsgálata, javítása, illetve építése is szükséges.

Szükséges beavatkozások:

- 10+357: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 9+640: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 8+980: Meglévő zsilipes átereszt felülvizsgálata, javítása
- 7+632: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 7+480: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 7+245: Ikerátereszt felülvizsgálata, javítása
- 6+800: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 6+675: Gyalogos híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 6+667: Gyalogos híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 6+364: Meglévő zsilipes átereszt felülvizsgálata, javítása
- 6+121: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 5+923: Beton átereszt tisztítása, felújítása
- 5+475: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 5+072: Vasúti híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 4+756: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 4+447: Beton átereszt tisztítása, felújítása
- 4+352: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 2+885: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 1+650: Meglévő zsilipes átereszt felülvizsgálata, javítása
- 1+545 : Mérőszelvény burkolatának helyreállítása
- 0+841: Híd alatti mederszakasz tisztítása, javítása
- 0+050: Új zsilipes mőtárgy építése

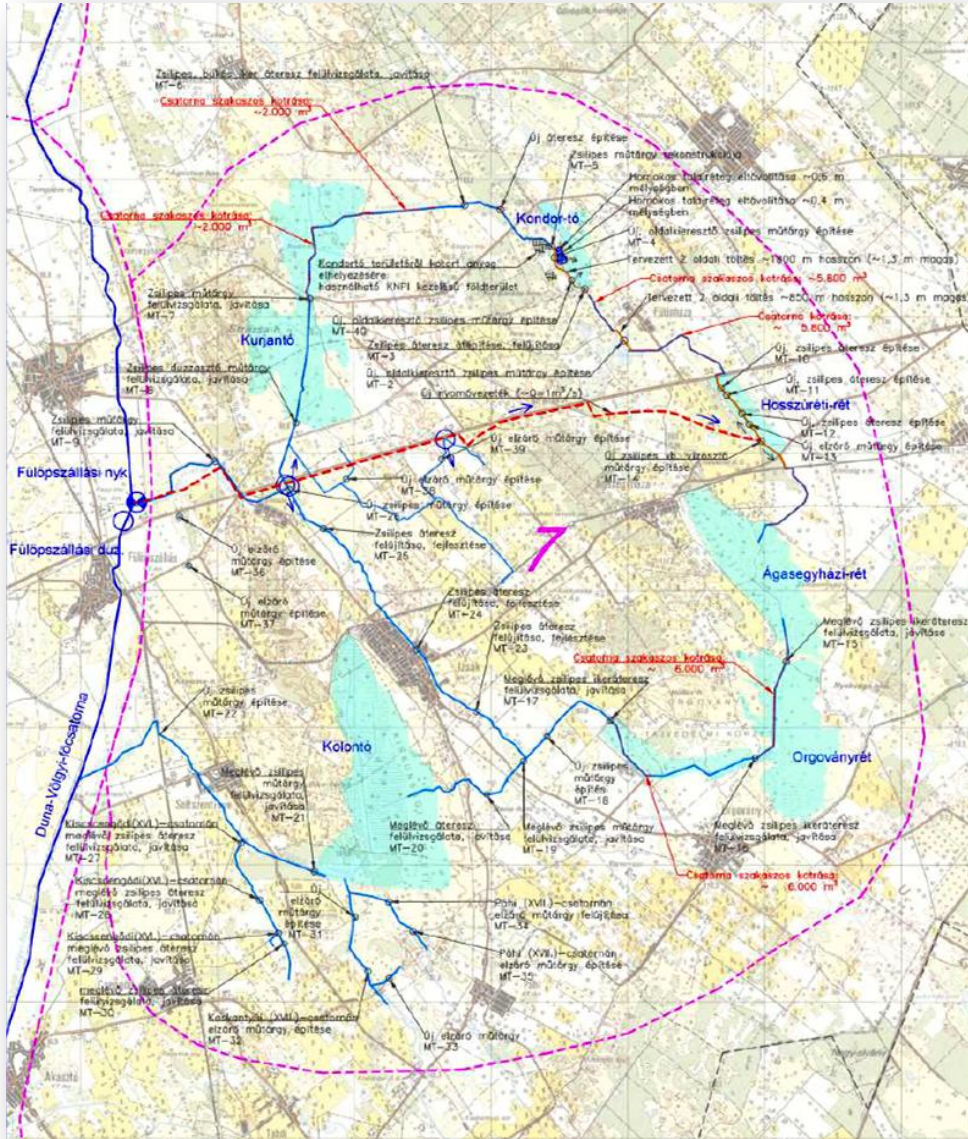
A nyomócsövön az első vízleadási pont a Kolon-tó felé épül ki. Itt jelen projektben továbbvezetés (nyomócső, csatorna) nem létesül, mivel ide a Nemzeti Park Igazgatóság nem kért jelenleg vízpótlást (alapvetően vízminőségi problémák, invazív fajok megjelenésének veszélye miatt). Amennyiben a későbbiekben a klímaváltozás, a vízgazdálkodási helyzet továbbromlása miatt mégis szükségessé válik a Kolon-tó közvetlen vízpótlása, innen el lehet vezetni oda is a vizet.

A Kurjantó felé szintén lesz vízleadási pont, ez az I. összekötő csatornán visszaduzzasztási lehetőséget biztosít, ami inkább a talajvíz emelését, mint valós elöntést jelent a Kurjantó területén.

A harmadik leágazási pont a Balázs-tanya felé jelent vízpótlási lehetőséget.

A nyomóvezeték végül a terület magaspontján adja le a vízpótlási mennyiség nagyobb részét, így a csatornákon keresztül a víz végigvezethető a térség egészén. A tervezett medertározás a csatornák környezetében emeli a talajvíz szintjét, illetve javítja a mikroklímát, ezzel segítve a táji vízkörforgást, a természetes, természetközeli élővilág életfeltételeinek megőrzését. A mélyfekvésű területeken a csatornákból sekély elárasztásra is lehetőség lesz.

A 7. részterület tervezett vízrendszere*1

*1 A kép nagyobb méretben az alábbi elektronikus elérhetőségen érhető el:

<https://bacs-filr.kh.gov.hu/filr/public-link/file-download/8a22845f89bfc51a018a4608055704cb/4715/-8618513960242241067/hh7.jpg>

A vízpótlási útvonal, azaz a medertározás az alábbi csatornákat éri el a térségben (zárójelben a mederben betározható mennyiség, és a feltöltési idő):

- Kondor III.-csatorna (32.000 m³ – 1 nap)
- Kondortó-Kurjantó összekötő-csatorna (32.000 m³ – 1 nap)
- I. övcsatorna (70.000 m³ – 2 nap)
- Hosszúrėti csatorna (medertározással nem csak vízátvétessel számolunk)
- III. övcsatorna (168.000 m³ – 4 nap)
- II. övcsatorna (44.000 m³ – 2 nap)

Ezen csatornák összhossza közel 77 km. A medertározás megközelítőleg 350.000 m³ tározási kapacitást eredményez. A rendszer csatornái a vízvesztés (elszivárgást és a párolgást) figyelembe véve 1 m³/s-os dunai vízpótlással számolva kb. 10 nap alatt feltölthetők.

E mellett lehetőség lesz a mélyfekvésű, szikes vagy lápos területek időszakos, sekély elöntésére is, az alábbiak szerint:

- Kondor-tó (103,96 mBf.): 0,75 millió m³ - feltöltési idő 18 nap
- Ágasegyházi-rét (104,68 mBf.): 1,5 millió m³ - feltöltési idő 35 nap
- Orgoványi-rét (104,49 mBf.): 1,2 millió m³ - feltöltési idő 28 nap

Amennyiben cél a teljes rendszer maximális mértékben való feltöltése, úgy az a veszteségeket is figyelembe véve mintegy 100 nap alatt megtörténhet. Ezt lehetőség szerint a téli-tavaszi időszakban kell megvalósítani. (Ezután már csak a medertározás veszteségeit kell vagy folyamatosan kis mennyiségű vízzel pótolni, vagy időnként rátölteni nagyobb hozammal. Utóbbi esetén egy meghatározott medertelítettség alatt - pl. 50 %-ot elérve - kell elindítani a pótlást és egy meghatározott medertelítettségig - pl. 80 %-ig - azt folyamatosan pótolni.)

Társadalmi-gazdasági hatások

A tervezett fejlesztés hatására az építési időszakban egyértelműen jelentősebb foglalkoztatási igény várható. Az üzemeltetési időszakban azonban már csak minimális mértékű többletlétszám-igény jelentkezhet majd a műveket üzemeltető szervezeteknél (Vízügyi Igazgatóság, Nemzeti Park Igazgatóság).

A fejlesztés megvalósulásával, a térség vízgazdálkodásnak javulásával kedvező társadalmi gazdasági hatások várhatók, melyek - végcélként - pozitívan hathatnak a terület népesség megtartó képességére is.

Természeti hasznok	Társadalmi hasznok csomópontjai
Aszályérzékenység csökkenése	Belvízkezelés körülményei javulása, a károk csökkenése
Mikroklíma javulása	Kedvező egészségügyi következmények
A terület ökológiai vízigényének biztosíthatósága	A vízvagyon jobb megőrzési lehetősége
Talajvízszint emelkedése	Agrárium kedvezőbb feltételei, javuló termésbiztonság, új lehetőségek
Biodiverzitás megőrzése	Természeti értékek megmaradása, veszélyeztetettség csökkenése
Tájképi értékek helyreállítása, javulása	Turizmusfejlesztési lehetőségek a víz és a természeti értékek jelenléte miatt
Általános környezetállapot javulása	Javuló foglalkoztatottság, életkörülmények, területi eltartó képesség

Egészségügyi hatások

A fejlesztés a vízháztartás javításával létrejövő kedvezőbb mikroklímán keresztül pozitívan hathat az emberi egészségre. A nagyon meleg, aszályos időszakban a terület homokos talaja miatt is nagyban megnő a porterhelés, illetve a homok átfúvások lehetősége. Ez az egyre nagyobb számban megjelenő légúti betegségben szenvedő, valamint pollen allergiás betegek számára komoly terhelést jelenthet. A mikroklíma javulása ezt a hatást enyhítheti lokálisan.

Felhagyás

A műtárgyak elbontása az építés hatásainak megfelelő ideiglenes hatásokkal járna, a műtárgyak beton- és vashulladékká válásával kiegészítve. Az így magára hagyott, műtárgyak nélküli

rendszermaradványban a csatornák benövényesednének, a vízvisszatartással, vízpótlással érintett területek további kiszáradása folytatódna.

Országhatáron áterjedő környezeti hatás:

A tervezett fejlesztés az ország középső részén a határtól több mint 100 km távolságra található. A becsült hatásterületek pedig legfeljebb néhány száz m-es környezetre terjednek ki a beavatkozási/üzemelési területektől. Ezt figyelembe véve országhatáron áterjedő jelentős, kedvezőtlen hatás nem várható.

VÁRHATÓ KÖRNYEZETI HATÁSOK

Földtani közeg védelme

Az építés hatása

A földtani közeg szempontjából az egyik legjelentősebb hatást kiváltó tényező a területfoglalás. Területi igénybevétellel kell számolni a fülöpszállási vízkivételi mű és nyomásközpont, illetve a hozzátartozó megújuló energia előállításra alkalmas telep létesítésekor, egyes magas vezetőségű csatornák kétoldali töltéssel történő kialakításakor, a nyomóvezeték lefektetések, csatornakotrás, műtárgyépítés, -javítás során és a Kondor-tó élőhely-rehabilitációjához kötődően.

A tervezett beavatkozások várható területfoglalása

Tervezett tevékenység megnevezése	Ideiglenes területfoglalás / területi érintettség	Műszaki létesítmények tartós területfoglalása
Vízkivételimű, nyomásközpont, földfeltöltés (megújuló energia telep) területe	-	1,1 - 1,5 ha (munkaterületet is magában foglalja)
Kétoldali töltésépítéssel érintett csatornaszakasz	25 ha (magában foglalja a munkaterületet, fenntartási sávot, a töltések, a meder és a tervezett műtárgyak területfoglalását)	
Nyomóvezeték és védőterülete	64,5 ha (magában foglalja a munkaterületet is)	(területhasználati korlátozások a védőterületen belül, de tartós területfoglalás nem várható)
Kondor-tóban felhalmozódott homokos üledék eltávolítása	16,5 ha	-
Kondor-tóból származó kotort homokos talaj elhelyezés	23,9 ha	(távlatban területhasználat váltás tervezett)
Csatornaszakaszok kotrása	14,9 ha	-
Műtárgyak felújítása, átépítése	1,3 ha	a mederben alakítják ki, ezért nincs

A munkagépek felvonulása és működése talajtömörödést idézhet elő. Általánosságban elmondható a kivitelezés során jelentkező ideiglenes területfoglalásról, hogy a munkagépek közlekedése, munkavégzése mellett, azok tárolása, a beépítendő és elbontott anyagok átmeneti deponálása miatt kell számolni vele. A szállítás többségében meglévő földutakon, illetve a

meglévő, egyes csatornák mentén korábban kialakított szállítóúton történhet, ezért ez nem igényli új területek igénybevételét. A kivitelezés idején felmerülő ideiglenes területfoglalás a lehető legkisebb területre koncentrálódik, továbbá azok rekultivációját a munkák elvégzése után megfelelő minőségben elvégzik.

Az építési munkákhoz kötődően, ezek közül is elsősorban a Kondor-tóból a homok eltávolításhoz, a csatornaszakaszok menti töltések építéséhez, a nyomóvezeték kialakításához jelentős földanyag megmozgatására van szükség. A jelenlegi műszaki tervek a földmunkák mennyiségét közel 1 millió m³-re valószínűsítik az alábbiak szerint:

- A fülöpszállási nyomásközponttól induló 7-0 jelű vezeték közel 20,2 km hosszan telepítik átlagosan 4 m mélységgel, 3 m fenékszélességgel és 15 m teljes szélességgel. A rézsúhajlása 1:1,5. Ezen paraméterekkel számolva a kitermelt, és a D1000 ÜPE cső lefektetése után visszatemetett föld mennyisége 725.000 m³-re becsülhető.
- A Kondor III.-csatorna egyes szakaszain töltésépítés lesz összesen 35.700 m³ földanyag felhasználásával, a kotrás mennyiség 5.800 m³. (A hiányzó 29.900 m³ földanyagot a következő pontban szereplő Kondor-tó betelepült homokos üledék eltávolításából kívánják fedezni.)
- A Kondor-tó homokeltávolítása (élőhely-rehabilitációja) során a mélyfekvésű terület központi részén 0,6 m mélységig, a peremi sávban pedig 0,4 m mélységig távolítják el a homokos üledéket. A tó területéről kikotort anyag mennyisége összesen 84.800 m³ lesz. Ebből az előző töltésépítésnél közel 30.000 m³ felhasználható, a maradékot a kijelölt erdőterületen elterítik, buckaépítésre használják.
- Kondortó-Kurjantó összekötő csatorna esetében három helyszínen lesz tisztító kotrás 1-1 m³ kikerülő földanyag mennyiséggel, továbbá a 0+000 - 7+788 szelvények között szükség szerinti kotrásra lehet számítani 3.000 m³ kitermelendő iszappal.
- Az I. övcsatornán hat helyen lesz tisztító kotrás 1-1 m³ kikerülő földanyag mennyiséggel. A teljes mederszakaszon kitermelendő iszap mennyisége mintegy 2 000 m³-re tehető.
- A Hosszúréti-csatornán öt átereszt tisztítása során 1-1 m³ kikerülő földanyag mennyiséget számítanak. A 3+300 - 6+743 szelvények között kétoldali töltést alakítanak ki ~ 18.000 m³ földanyag felhasználásával. 0+000 - 6+743 szakaszon a kitermelő iszap 30.000 m³-re becsült.
- Az III. övcsatornán tizenegy esetben terveznek híd alatti mederszakaszok tisztítását 1-1 m³ kikerülő iszap mennyiséggel. A 0+000 - 31+843 szelvények közötti szakaszon szükség szerint kotorják. Összesen 6.000 m³ kitermelendő iszap mennyiségre számítanak.
- A II. övcsatornán kotrást és töltésépítést nem végeznek. Mindösszesen tizennégy helyszínen, a hidak alatt tisztítják ki az átereszeket. Itt 14 m³ iszap kitermelése valószínűsíthető.

A földmunkákat megelőzően a munkaterületen a humuszos felső réteget a talajvédelmi tervnek megfelelő vastagságban letermelik és ideiglenesen, az építési sáv szélén, az altalajtól elválasztva deponálják. A földmunkák befejeztével a humuszréteget visszaterítik, vagy - amennyiben nem lehetséges (pl.: csatornakialakításkor) - a szomszédos szántóföldeken fogják hasznosítani. A földmunkák végeztével, különösen a depóniák esetében erózióvédelmi okokból, gyepesítés zárja a tájba illesztést.

Az üzemelés hatása

A fejlesztés célja a térség sajátosságaihoz illeszkedő vízkészlet-gazdálkodási rendszer és üzemeltetés kialakítása, elsődlegesen a természetvédelmi igények figyelembevételével az ökológiai állapot javítása. A beavatkozások eredményeként kedvezőtlen vízháztartási sajátságok enyhülése várható középtávon. Ennek alapvető feltétele a kialakult vízhiány megszüntetése. A célok elérésének lényegi eszköze a kivitelezés során kialakítandó csatornarendszerben a felszíni víz kormányzása, medertározása, mélyfekvésű területek előntése, vízzel történő ellátása.

A vízpótló rendszer kialakítása során a csatornamedreket nem látják el szivárgáscsökkentő védelemmel. A fő cél: magas vízszint tartása a mederben, ezáltal is fokozva az elszivárgás mértékét. Ennek megfelelően az aktuális hidraulikai viszonyok szerint az év nagy részében a

csatornákból történő elszivárgásra lehet számítani, amely a környező talajok vízgazdálkodására közvetlenül pozitív hatással lehet.

A vízpótlás és vízviSSzatartás lehetőségének a megteremtése, a kialakuló új vízgazdálkodási rendszer üzemeltetése kedvező hatással lesz a talajok vízgazdálkodására. A vízrendszer fejlesztése hozzájárulhat az időjárási szélsőségek káros hatásának tompításához is, elsősorban az aszálykockázat csökkentéséhez és a víz elérhetővé tételével növényzet számára a megfelelő kiegészítő intézkedésekkel.

Havária

Az építés során potenciális talajszennyező forrás lehet a munkagépek és a szállítójárművek üzemanyaggal, illetve kenőanyaggal a helyszínen történő utántöltése, a hidraulika-olaj szivárgása. Ezekre az esetekre felkészülve, a kivitelező vállalkozó megfelelő kármentő készlettel (felitató anyag, seprű, lapát, tároló konténer) rendelkezik a munkaterületen, használat esetén az ártalmatlanításról gondoskodik. A kivitelezési területen üzemanyag tárolása nem történik. A területre a munkavégzés idejére telepített munkagépek üzemanyag ellátását mobil üzemanyag tartályból (tankautó) kármentő alkalmazásával biztosítják. A talaj szennyeződésének elkerülésére a gépek mindennemű javítását, karbantartását szakműhelyben végzik.

Levegőtisztaság-védelem

Építés

A kivitelezés hatását levegőtisztaság-védelmi szempontból az alábbi munkafázisok esetében vizsgálták: vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése, nyomóvezeték építése, műtárgyak építése és felújítása, csatornakotrás, medertisztítás, csatornadepónia kialakítása, töltés építése, terület-előkészítés és tereprendezés (homokos talajréteg eltávolítása, elterítése, utólagos rendezés, földút helyreállítása).

Az építési tevékenység során alkalmazott munkagépek levegőterhelése

A dokumentációban leírtak szerint a tervezés jelenlegi fázisában nem ismert a projekt során használni kívánt munkagépek típusa és száma. Az egyes munkafázisok során, a munkaterületen egyidőben működő munkagépek száma becslés szerint az alábbiak szerint alakul:

Munkafázis	Munkagépek száma (db)
Fás szárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor	4
Fás szárú növényirtás egyéb helyszíneken	1
Vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	5
Műtárgyak létesítése/rekonstrukciója	5
Csatornakotrás, medertisztítás növényzetirtáson kívül	1
Csatornadepónia kialakítása	1
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	4
Töltés építése	4
Területelőkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	3
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	5

Az egyes munkafázisok esetében a munkagépek várható légszennyező anyag kibocsátása az alábbiak szerint alakul:

Munkafázis	Kibocsátott légszennyező anyag (mg/s)				
	Szén-monoxid	Szénhidrogének	Kén-dioxid	Nitrogén-oxid	Részecske (PM ₁₀)
Fás szárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor	246,23	7,82	0,08	35,18	14,23
Fás szárú növényirtás egyéb helyszíneken	11,03	0,35	0,00	1,58	0,64
Víz kivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	1.014,30	32,20	0,32	144,90	58,64
Műtárgyak létesítése/rekonstrukciója	930,30	29,53	0,30	132,90	53,78
Csatornakotrás, medertisztítás növényzetirtáson kívül	191,10	6,07	0,06	27,30	11,05
Csatornadepónia kialakítása	189,00	6,00	0,06	27,00	10,93
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	806,40	25,60	0,26	115,20	46,62
Töltés építése	909,30	28,87	0,29	129,90	52,57
Terület-előkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	720,30	22,87	0,23	102,90	41,64
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	1.014,30	32,20	0,30	144,90	58,60

Az építési tevékenység során fellépő porterhelés

A környezet porterhelésének átmeneti növekedése a földmozgatással járó munkák -nyomócső építése, töltésepítés, tereprendezés - során jelentkezik. A nagy mennyiségű földmunkát igénylő építési munkák helyszínén naponta maximum 800 m³ (azaz óránként 100 m³) földanyag megmozgatásával számoltak, a föld térfogattömege (1,45 t/m³) figyelembevételével. A fajlagos összes szálló por (TSPM) kibocsátást földmunka esetében a szakirodalomban fellelhető 20 g/t mennyiségnek és az összes szálló por 70 %-át 10 µm átmérőjűnél kisebbnek feltételezve a PM₁₀ emisszió 563,9 mg/s-nak adódik.

A fentiek alapján a hatásterület kiterjedése védelmi intézkedésekkel, közepes-magas növényzettel borított felszín esetében 144 méter.

A szálló por koncentrációra vonatkozó határtérték (napi határérték: 50 µg/m³) alá csökkenésének távolsága napi 8 órás munkavégzés és a védelmi intézkedések, valamint közepes-magas növényzettel borított felszín esetén 32 m, azaz várhatóan a munkaterület határán belül teljesül a szálló porra vonatkozó határérték a kiporzás esetén.

A munkagépek működése és a földmunkák következtében jelentkező kiporzás együttes hatására kialakuló koncentráció az alábbi táblázatban feltüntetett távolságokban csökken 50 µg/m³ alá. (A táblázat azon munkafázisokat tartalmazza, melyek esetében az egyidejű kiporzás releváns.)

Munkafázis	A munkagépek működésének és a kiporzásnak az együttes, PM₁₀-re vonatkozó hatásterülete, védelmi intézkedések alkalmazásával (m)
Csatornakotrás, medertisztítás	151
Csatornadepónia kialakítása	151
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	172
Töltés építése	175
Területelőkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	169
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	178

A munkagépek működése és a földmunkák következtében jelentkező kiporzás együttes hatására kialakuló, PM₁₀-re vonatkozó 24 órás határérték az alábbi távolságokban teljesül:

Munkafázis	A munkagépek működésének és a kiporzásnak az együttes hatására kialakuló, PM₁₀-re vonatkozó levegőterheltségi szint határérték alá csökkenése, védelmi intézkedések alkalmazásával (m)
Csatornakotrás, medertisztítás	34
Csatornadepónia kialakítása	34

Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	39
Töltés építése	40
Területelőkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	38
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	41

A munkagépek működésének és a kiporzásnak az együttes hatására kialakuló PM₁₀ koncentráció a dokumentációban foglaltak alapján minimális mértékben meghaladhatja a határértéket a nyomóvezeték építésének földmunkáihoz kapcsolódóan, az alábbi ingatlanok esetében: Fülöpszálláson a 5203. számú út menti tanya (051/2 hrsz.), az 52 számú főút mentén fekvő tanya (0181/5 hrsz.), Fülöpszálláson az 52. számú főút É-i oldalán található telephely (0168/2 hrsz.), Izsákon az 52. számú főút É-i oldalán elhelyezkedő tanya (0189/2 hrsz.) és Ágasegyházában a Zsombos dűlői tanya (089/36 hrsz.). A munkálatok mindegyik helyszín esetében néhány nap alatt elvégezhető, így a megengedett évi 35 napon túl a szálló por, illetve a 18 alkalmon túl a NO₂ óras koncentrációja előreláthatóan nem haladja meg a határértéket. A kiporzás elleni védelem érdekében a szállításra használt útvonalakat és a munkaterületet nedvesítik, továbbá a deponált földanyagot szintén locsolják vagy lefedik.

Az építési tevékenység során alkalmazott munkagépek üvegházhatású gáz kibocsátása

Az egyes munkafázisok szén-dioxid kibocsátása az alábbiak szerint alakul:

Munkafázis	Kibocsátott szén-dioxid (g/s)
Fás szárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor	12,56
Fás szárú növényirtás egyéb helyszíneken	0,56
Víz kivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	51,75
Műtárgyak létesítése/rekonstrukciója	47,46
Csatornakotrás, medertisztítás növényzetirtáson kívül	9,75
Csatornadeponia kialakítása	9,64
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	41,14
Töltés építése	46,39
Terület-előkészítés és tereprendezés (homokos talajréteg eltávolítása, elterítése, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	36,75

A dokumentációban leírtak szerint, tekintettel arra, hogy az egyes helyszíneken alkalmazandó munkagépek típusa és száma jelenleg nem ismert, a projekt megvalósításával járó összes szén-dioxid kibocsátás számszerűsítése nem lehetséges.

Üvegházhatású gáz elnyelő, megkötő és tároló képesség változása a projekt hatására

Az üvegházhatású gáz elnyelő, megkötő és tároló képesség változása jelen projekt esetében a szükséges fás szárú növényzet irtásához kapcsolódik. A projekt megvalósítása során várható, üzemtervezett erdőterület igénybevétele az alábbi erdőket érinti:

- Szabadszállás 110/A: 17,05 ha (kotort anyag elhelyezés);
- Szabadszállás 111/C: 6,91 ha (kotort anyag elhelyezés);
- nyomóvezeték biztonsági övezet összesen: 6,63 ha.

A fentiek alapján összesen maximum 30,59 ha erdőterület igénybevétele várható. Egyéb fás szárú növényzetirtás összesen megközelítőleg 10 ha területen tervezett (nyomóvezeték biztonsági övezet: 6,75 ha, kétoldali töltésépítés: 0,38 ha, kotrás: 2,79 ha). A fenti becslések alapján a projekt tárolás tekintetében ~3,1 kt C, míg bruttó elnyelés tekintetében ~0,11 kt C veszteséget jelent. A vizsgált terület szén-dioxid megkötő képességében ideiglenesen jelentősebb csökkenés várható, ami az eltávolított famennyiség pótlásával (akár helyben, akár más területen) mérsékelhető.

Szállítás

Szállítás tekintetében megkülönböztethető a szükséges anyagok helyszínre szállítása, valamint a munkálatokat végző humán erőforrás helyszínre települése. A dokumentációban leírtak szerint a tervezett fejlesztés megfelelő ütemezés esetén nem igényel nagymértékű, közutakat érintő szállítást. A hatások vizsgálata során óránként 4 db tehergépkocsi, valamint reggel és a munkaidő végeztével (a munkavállalókat szállító) 10 db személygépkocsi/kistehergépkocsi egyidejű forgalmával számoltak. A dokumentációban foglaltak szerint a szállításból eredő kibocsátások nem jelentősek, ebből adódóan határértéket megközelítő koncentrációk kialakulása még a legnagyobb forgalmú utak esetében sem várható. A közlekedés szempontjából meghatározó nitrogén-oxid koncentráció várható értéke a legnagyobb forgalmú utak esetén 10 m távolságban sem éri el a határérték 30 %-át. A legnagyobb koncentrációváltozások a legkisebb forgalmú utak esetében várhatók, pl. az 5303. vagy az 5304. számú út egyes szakaszain, ahol a forgalom alapállapotban néhány száz jármű/nap. Itt a forgalomnövekedés fajlagosan nagyobb terhelést eredményez, azonban határértéket megközelítő értékek kialakulása nem valószínűsíthető.

Üzemelés

Az új, illetve felújított létesítmények (műtárgyak, csatornák, nyomóvezeték stb.) üzemeltetése kismértékű levegőterheléssel jár, mely az esetenként szükséges fenntartási, karbantartási munkákhoz köthető. A tervezett szivattyúk (2 db üzemelő és + 1 db melegtartalék) és a telephely összes energiaigénye 1,12 MW. Az energia ellátását alternatív, megújuló energia (pl. nap-, szélenergia) felhasználásával tervezik megvalósítani. (Az energiaigény naperőművel való kielégítéshez megközelítőleg 1-1 ha nagyságú területre van szükség, mely a földfeltöltésre kijelölt területen megvalósítható.) A vízkivételi mű és a nyomásközpont megújuló energiával történő ellátása szintén nem jár légszennyező anyag kibocsátással. Légszennyező anyag kibocsátással jár a karbantartási munkák során a műtárgyak, csatornaszakaszok gépjárművekkel való megközelítése, valamint egyes munkafolyamatok (pl. kaszálás) elvégzése, azonban ezen munkák időben korlátozott, minimális többletkibocsátást eredményezhetnek a területen.

Hatásterület

Az építés levegőtisztaság-védelmi hatásterületét az építési területre, mint felületi diffúz forrásra vonatkozóan, napi 8 óra munkavégzést feltételezve, a *Levegő védelméről* szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Lvr.) 2. §, 12c) bekezdés a), b) és c) pontja szerint határozták meg. A hatásterületét az érintett objektum középpontjától, nyomvonalas létesítmények esetén azok középvonalától határolták le.

A munkagépek működésének hatásterülete szennyezőanyagoként az egyes munkafázisok során:

Munkafázis	Hatásterület (m)				
	Szén-monoxid	Szénhidrogének	Kén-dioxid	Nitrogén-oxid	Részecske (PM ₁₀)
	a), c)	a), c)	c)	a), c)	a), c)
Fás szárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor	11	14	10	39	51
Fás szárú növényirtás egyéb helyszíneken	9	9	n.a.*	9	9
Vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	28	32	9	80	103
Műtárgyak létesítése/rekonstrukciója	26	30	9	77	99
Csatornakotrás, medertisztítás növényzetirtáson kívül	9	10	9	33	43
Csatornadepónia kialakítása	9	9	9	33	43
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	25	28	9	71	92
Töltés építése	26	30	9	76	97
Területelőkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	23	26	9	67	86
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	28	32	9	80	103

* n.a.: A maximális kialakuló koncentráció nem éri el a határértéket.

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a mértékadó légszennyezőanyag a PM₁₀ és az NO₂. A dokumentációban foglaltak szerint a vonatkozó határérték várhatóan már a munkaterület határán belül teljesül, vagy a maximális kialakuló koncentráció nem éri el a határértéket (n.a.).

A vonatkozó határértékek teljesülésének határa szennyezőanyagoként az egyes munkafázisok során:

Munkafázis	A határérték teljesülésének határa (m)				
	Szén-monoxid	Szénhidrogének	Kén-dioxid	Nitrogén-oxid	Részecske (PM ₁₀)
Fás szárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor	n.a.	n.a.	n.a.	8	n.a.

Fás szárú növényirtás egyéb helyszíneken	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	n.a.	n.a.	n.a.	24	22
Műtárgyak létesítése/rekonstrukciója	n.a.	n.a.	n.a.	23	21
Csatornakotrás, medertisztítás növényzetirtáson kívül	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Csatornadeponia kialakítása	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	n.a.	n.a.	n.a.	21	19
Töltés építése	n.a.	n.a.	n.a.	23	21
Területelőkészítés és tereprendezés (humuszmentés, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	n.a.	n.a.	n.a.	20	18
Homokos talaj eltávolítása, elterítése	n.a.	n.a.	n.a.	24	22

n.a.: A maximális kialakuló koncentráció nem éri el a határértéket.

A dokumentációban leírtak szerint, az egyes munkafázisok néhány 10 méteres körzetén belül magas szálló por és nitrogén-dioxid koncentrációk kialakulása valószínűsíthető, melyek a munkaterületre korlátozódnak, azonban a koncentrációk a távolság növekedésével rövid időn belül csökkennek. A dokumentációban foglaltak alapján, határértéket meghaladó koncentrációk kialakulása védendő épületeknél az alábbi helyszíneken/ingatlanoknál várható: Fülöpháza külterületén a Naprózsa Ház, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Oktatási Központ épületei, Izsákon, az 52. sz. főút D-i oldalán fekvő 0230/3 hrsz. alatti tanya, valamint Izsákon, a Kölcsey F. utca egyes, az úthoz legközelebb épült lakóházai esetében.

A dokumentációban foglaltak szerint a tényleges háttérkoncentrációk alapján jóval kisebb szennyezőanyag koncentrációk (és hatásterületek) kialakulása várható. A kialakuló koncentrációkat csökkenti továbbá, hogy a számítások során a legkedvezőtlenebb meteorológia körülményekkel számoltak, valamint nem vették figyelembe a védelmi intézkedéseket sem.

Felhagyás és havária

A megépülő művek lebontása nem valószínűsíthető. A felhagyás hatása levegőminőség szempontjából a kivitelezés hatásaival közel azonos mértékben megegyezne. Havária során levegőterheléssel a tervezett tevékenység esetében a dokumentációban leírtak szerint nem kell számolni.

Éghajlatelemzés

A dokumentáció vizsgálja a projekt és az éghajlatváltozás kapcsolatát. A projektek éghajlati hatásokkal szembeni érzékenységet két tényező szerint vizsgálták. Az egyik tényező a projekthelyszínen található eszközök és folyamatok, mint fizikai infrastruktúra (nyomóvezeték, csatorna, vízkivételi és vízelosztó művek, zsilipes műtárgyak, átereszek, illetve az egyes csatornaszakaszok kotort medrei, valamint a kapcsolódó berendezések: szivattyúk és áramfejlesztő berendezések, stb.), melyek élettartamát, működését, tartósságát és szerkezeti állékonyságát az

éghajlatváltozás különböző mértékben befolyásolhatja. A másik tényező a fejlesztési terület vízigénye (a vízpótlás iránti igénye), vízellátottságának és összességében a terület vízgazdálkodási rendszer (felszíni és felszín alatti vizek komplex rendszere) állapota, változása, javulása. A beruházás műszaki tervei szerint a vízhiány mérséklésére a külső vizekből történő pótlás bázisa a Duna-völgyi-főcsatorna, amelyen keresztül egymással természetes összeköttetésben álló felszíni víztestek hálózata fogja biztosítani a terület vízpótlását.

A dokumentációban foglaltak szerint a projekt éghajlatváltozásokkal szembeni érzékenysége az alábbi időjárási hatások szempontjából magas.

A fizikai infrastruktúra és a vízgazdálkodási rendszer tekintetében:

- hőségnapok (napi maximum ≥ 30 °C) számának növekedése.

A vízgazdálkodási rendszer tekintetében:

- éves csapadékmennyiség csökkenése;
- csapadékos napok számának csökkenése (napi csapadékösszeg ≥ 1 mm, %);
- aszály gyakoribb előfordulása;
- vízkészletek csökkenése (vízfolyások nyári kisvízi készletének csökkenése, tavak alacsony vízállású időszakainak gyakoribbá válása, felszín alatti vízkészletek csökkenése).

A beruházás által érintett terület a felszíni hőmérséklet növekedésével összefüggően közepesen, a hőmérséklet szélsőséges változásaival (hőségnapok) szemben erősen kitett. A vizsgált tervezési terület környezete a csapadék mennyiségének változásával szemben alacsonyan, az intenzitás növekedésével szemben közepesen kitett. A dokumentáció szerint az aszály előfordulásának valószínűsége, intenzitása és súlyossága Magyarország teljes területén növekedni fog. Az egyes talajtípusok eltérő aszályérzékenysége, helyi klimatikus hatások, illetve az adott térség aszályhoz való alkalmazkodási potenciáljának változatossága együttesen szigetszerű eltéréseket ugyan eredményeznek, de a vízhiány egyre nagyobb kockázati veszélyt jelent.

A projekt a fizikai infrastruktúra és a vízgazdálkodási rendszer tekintetében egyaránt az alábbi klimatikus hatásokkal szemben mutat magas mértékű sérülékenységet:

- hőségnapok napok számának növekedése;
- csapadékos napok számának csökkenése;
- aszály gyakoribb előfordulása;
- vízkészletek csökkenése.

A klímaváltozás hatására megváltozó csapadék- és hőmérséklet-viszonyok jelentős mértékben érintik a felszín alatti vízkészleteket is, elsősorban az utánpótlásukat jelentő beszivárgások megváltozása következtében. A talajvízszint süllyedése, a talaj romló nedvesség-ellátottsága növeli az aszályhajlamot, nő az aszályos évek gyakorisága, az aszály a mainál nagyobb térségre terjedhet ki. A talajvízszint süllyedése csökkenti a talajvíztől függő felszíni vizek vízutánpótlását. A növekvő területi párolgás következményeként megváltozik a vízgyűjtő vízháztartási képe, ami a párolgásnövekedés következményeként jelentős lefolyáscsökkenést eredményez. A vízcsera-aktivitás jelentősen romlik, gyakrabban és tartósabban fordulnak elő lefolyástalan időszakok. Az intenzív csapadéktevékenységek következtében hirtelen megnövekvő vízállásra, nagyobb vízhozamokra kell számítani, azonban egyéb esetekben extrém kis vizek lesznek a jellemzőek. A kisvízfolyások vízhozama szélsőségesé válik, a csapadékhiányos nyári időszakban tartósan kiszáradhatnak, ugyanakkor az egyre gyakoribbá váló extrém csapadékesemények a villámárvizek gyakoriságát is növelhetik. Amennyiben a vízgyűjtőt meteorológiai aszály sújtja, akkor a tározók, tavak és folyók vízszintje, illetve vízhozama is lecsökken (hidrológiai aszály).

Villámárvizek, intenzív, viharos, heves szellőkésekkel járó esőzések, a talaj felázása következtében instabilabbá tehetik a tartószerkezeteket, földműveket, ezáltal élettartamukat rövidíthetik. A gyakoribbá váló forró és hőségriadós napok fokozzák a villamos energiatermelő berendezések (pl. szivattyú aggregátor) igénybevételét, és rövidíthetik azok élettartamát. Közvetlenül napfénynek kitett, felszíni elemek az erősödő UV sugárzás hatására gyorsuló korrodálódást, az erős napsugárzás és nagy hőhullámok hatására gyorsuló elöregedést mutathatnak. A kotort medrekben

a heves esőzések következtében talajmozgás veszélye állhat fent és a meder állapotát a tömegmozgásos jelenségek veszélyeztethetik. A vízgyűjtő területet érintő villámárvizek következtében a kotort csatornaszakaszok fenntartási igénye megnövekedhet.

A tárgyi beruházás önmagában az éghajlatváltozás hatásait csökkentő, adaptációs projekt, amely megvalósulásával növeli az érintett területek alkalmazkodási képességét, csökkenti az éghajlatváltozás intenzitását, káros hatásait. Mindemellett a projekt infrastruktúrája és a projekt során kiépített rendszerek kitétek az éghajlatváltozás hatásainak, így az alábbi adaptációs intézkedések szükségesek:

- Vízvisszatartással, vízmegtartással összefüggő eljárások, és további fejlesztések az érintett területen:

A környezet vízmegtartó képességének kihasználása, fejlesztése megoldást jelent a helyi mikroklíma megváltoztatására és a szélsőségek kivédésére, illetve hozzájárul a helyi közösségek és a gazdaság (pl. a mezőgazdaság) éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességének javításához.

- Folyamatosan fejleszthető technológiák tervezése és alkalmazása:

Aszálykezelés szempontjából az egyik leghatékonyabb eszköz a vízbőség időszakában történő tározás, amely a vízhiányos időszakokban is biztosítja a vízigény rendelkezésre állását.

A csapadékintenzitás növekedés és a szélsőséges, extrém csapadék események várható növekedése a csatornaszakaszok esetében, azok állékonyságának biztosítása érdekében rézsűvédelem kiépítését (föld rézsűk füvesítése) és mederburkolást (beton lapburkolat) teheti szükségessé.

A műszaki infrastruktúra fenntartására vonatkozó intézkedések közül legfontosabb a hőszigetelés és a közvetlen napfényre érzékeny berendezések, eszközök (pl. áramtermelő berendezések, szivattyú aggregátor) fedett, zárt helyen történő elhelyezése, illetve hűtése.

Zaj- és rezgésvédelem

A tervezett fejlesztés meglévő műtárgyak (zsilipek, csatornák) felülvizsgálatát, rekonstrukcióját, ezen kívül új szivattyútelep, nyomóvezeték és új műtárgyak kialakítását igényli. A tervezett fejlesztések zömmel az érintett települések külterületén, zajtól nem védendő területen, illetve azok közelében történnek.

Zajtól védendő területeket, létesítményeket a projekt keretében tervezett munkálatok Izsák, (valamint a hozzá tartozó Kisizsák településrész), Fülöpháza, Fülöpszállás, Ágasegyháza, Soltszentimre, Csengőd és Szabadszállás települések közigazgatási területén érintenek, illetve közelítenek meg. A projekt kivitelezési munkálatait kizárólag a zajszerző nappali időszakban (6-22 óra között) tervezik végezni.

Jelenlegi állapot

A beruházási helyszínek környezetében többnyire mezőgazdasági területfelhasználás jellemző, az ehhez kapcsolódó tevékenység okoz időszakosan változó zajterhelést. Ezen kívül a településeken végzett gazdasági, illetve szolgáltató tevékenységek, valamint a kapcsolódó közlekedés miatt keletkező zajjal lehet számolni, ezekre vonatkozóan azonban részletes zajterhelési adatok nem állnak rendelkezésre. A dokumentáció a jelenlegi zajhelyzet jellemzésénél abból a feltételezésből indult ki, hogy a védendő környezetben *a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet* (a továbbiakban: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-eüM együttes rendelet) által előírt zajvédelmi határértékek teljesülnek.

A tervezési területet érintő közutak forgalmát a Magyar Közút Nonprofit Zrt. 2021. évi felmérési adatai alapján vizsgálták. Az adatok felhasználásával elvégzett számítások alapján a projekt

tervezési területén áthaladó, meglévő utak mentén a legközelebbi zajtól védendő ingatlanok esetében a gépjárműforgalom által keltett zaj több esetben meghaladja a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben előírt határértékeket. Ugyanakkor a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben megállapított, a védendő területekre vonatkozó közlekedési zajterhelési határértékek az újonnan létesítendő utak forgalmából származó zajra vonatkoznak, a meglévő utakéra nem.

Kivitelezés szakasza

A létesítéshez kapcsolódóan számottevő környezeti zajterhelést az építési tevékenység, valamint az ehhez kapcsolódó szállítási tevékenység okoz. A határértékeket megközelítő, illetve meghaladó zajterhelés elsősorban a beruházás települési lakóterületeket érintő, vagy azokhoz közeli szakaszain várható.

A jelenlegi tervfázisban a kivitelezési munkálatok menete, az alkalmazott munkagépek típusa, mennyisége pontosan nem ismert. Az építési zajterhelés számításakor a leginkább valószínű, 1 hónap és 1 év időtartamú építési munkákra vonatkozó határértékekkel vetették össze a kivitelezés várható zajterhelését, az alábbi munkafázisok (és a kivitelezéshez várhatóan igénybe venni kívánt munkagépek) figyelembe vétele mellett:

Munkafázisok és zajforrásaik	Gépegység (db)	Hangteljesítmény szint L_{WA} (dBA)	Eredő hangteljesítmény szint ΣL_{WA} (dBA)
1. Fásszárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor és talajelhelyezési területen			
motoros fűrész	2	110	
erdészeti szárzúzógép	1	112	
lánctalpas földmunkagép tuskófogóval	1	106	
<i>Fásszárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor és talajelhelyezés összesen:</i>			116
2. Fásszárú növényirtás egyéb helyszíneken**			
motoros fűrész	1	110	
<i>Fásszárú növényirtás egyéb helyszíneken összesen:</i>			110
3. Vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n			
forgórakodó	1	106	
betonkeverő	1	106	
szádfalazó gép	1	104	
autódaru*	1	95	

vibrációs tömörítő henger	1	109	
Víz kivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n összesen:			113
4. Műtárgyak létesítése/átépítése**			
forgórakodó	1	106	
betonkeverő	1	106	
autódaru*	1	95	
vibrációs tömörítő henger	1	109	
pneumatikus bontófej, légkompresszor	1	65	
Műtárgyak létesítése/átépítése összesen:			112
5. Csatornakotrás, medertisztítás** növényzetirtáson kívül			
hosszú gémkinyúlású kotrógép	1	103	
Csatornakotrás, medertisztítás összesen:			103
6. Csatornadepónia kialakítása			
tömörítőgép	1	106	
Csatornadepónia kialakítása összesen:			106
7. Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)			
hosszú gémkinyúlású kotrógép	1	103	
autódaru	1	95	
csőfektető célgép	1	108	
tömörítőgép	1	106	
Nyomóvezeték építése összesen:			111
8. Töltés építése			
forgórakodó	1	104	
gréder (vagy szkréper)	1	105	

dózer	1	110	
tömörítógép	1	106	
<i>Töltés építése összesen:</i>			113
9. Területelőkészítés és tereprendezés (humuszosítás, utólagos rendezés, földút helyreállítás)			
forgórakodó homlokrakodó kanállal	1	106	
szkréper (vagy gréder)	1	105	
dózer	1	110	
<i>Területelőkészítés és tereprendezés összesen:</i>			112
10. Homokos talajréteg eltávolítása, elterítése			
forgórakodó homlokrakodó kanállal	1	106	
szkréper (vagy gréder)	1	105	
dózer	1	110	
billenő felépítményes tehergépkocsi	2	104	
<i>Homokos talajréteg eltávolítása, elterítése összesen:</i>			114

* csak alkalmanként lehet szükséges

** a munkákat egyes helyszíneken kézi szerszámokkal (is) végzik

A dokumentáció az építési területen egyszerre tartózkodó munkagépeket és járműveket úgy veszi figyelembe, hogy azok a zajszempontú nappali időszakban 8 órában (a valóságban ennél rövidebb lesz az üzemidő) a szabadban, változó jellegű zajkibocsátással üzemelnek.

A fenti kiindulási adatok figyelembe vétele mellett a hatásvizsgálati dokumentációban számítással meghatározták azt a távolságot, ahol a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben (2. melléklet, „1 hónap felett 1 évig” oszlopában a nappali időszakra vonatkozó határértékek) előírt zajszintek tarthatóak. A számítás során a különféle csillapító tényezőket figyelmen kívül hagyták, vagyis a határértékek teljesülésének tényleges távolsága várhatóan kisebb, mint az alábbiak:

Munkafázisok	az L_{AM} megítélési szintekre vonatkozó határérték (L_{TH}) teljesülési távolsága a munkaterületektől számítva (m)					
	70 dB	65 dB	60 dB	55 dB	50 dB	45 dB
1. Fásszárú növényirtás nyomóvezeték kialakításakor és	79,5	141	262,5	447	794,5	1413

talajelhelyezési területen						
2. Fásszárú növényirtás egyéb helyszíneken	40	71	126	224	399	709
3. Vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a DVCS-n	54,5	97	172	306	544	968
4. Műtárgyak létesítése/átépítése	51	90	160	285	506	900
5. Csatornakotrás, medertisztítás (növényzetirtáson kívül)	18	32,5	57,5	102,5	182	324
6. Csatornadepónia kialakítása	22,5	40	71,5	127	226	402
7. Nyomóvezeték építése (nyílt árkos)	43,5	77,5	138	245	435	774
8. Töltés építése	55	98	174,5	310	552	981,5
9. Területelőkészítés és tereprendezés (humuszolás, utólagos rendezés, földút helyreállítás)	52,5	93,5	166	295,5	526	935
10. Homokos talajréteg eltávolítása, elterítése	59,5	106	189	335,5	597	1061,5

A fentiek alapján az építési fázisban a legnagyobb zajhatás várhatóan a nyomóvezeték kialakításánál történő növényzetirtás és talajelhelyezés, valamint a homokos talajréteg eltávolítása és elterítése alatt kell számolni.

A nyomócső létesítése (és a kapcsolódó növényzetirtás) esetében határérték túllépés a nyomócső megközelítőleg 80 m-es környezetében várható. E tevékenység a dokumentáció szerint Szabadszállás külterületén, Fülöpszállás-Kurjantó területén, Izsák-Kisizsák és Fülöpháza külterületén érintendő létesítményeket.

A projekt kivitelezési munkálataiból származó zajterhelés – a számítások alapján – összefüggő lakóterületeket, valamint az ott lévő zajtól védendő épületeket legnagyobb mértékben Izsák és Soltszentimre belterületén fog érinteni. Izsákon a belterületi beavatkozások nagy része műtárgytisztítás, karbantartás, amely rövid távú, néhány nap alatt elvégezhető feladat. Ennél hosszabb időt vesz igénybe a műtárgyépítés, ahol a Kölcsey Ferenc u., Katona József u., Kodály Zoltán u., Kisfaludy u., Bihari u. legközelebbi épületei lesznek érintettek.

A dokumentáció alapján Soltszentimrén elvégzendő átépítési munkálatoktól származó zajterhelés az Arany János u. és Patak u. környezetében haladhatja meg a vonatkozó határértéket.

A kivitelezési munkálatoktól származó zajterhelés várhatóan - a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció 4. melléklete szerint - az alábbi ingatlanok esetében haladhatja meg a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet szerinti határértékeket:

Település	Hrsz.	Objektum típusa	Fekvés
Ágasegyháza	089/8	lakóépület	külterület
Ágasegyháza	087/109	lakóépület	külterület
Ágasegyháza	087/71	lakóépület	külterület
Ágasegyháza	087/71	gazdasági épület	külterület
Ágasegyháza	087/71	gazdasági épület	külterület
Ágasegyháza	087/71	gazdasági épület	külterület
Csengőd	0176/2	lakóépület	külterület
Csengőd	0313/2	gazdasági épület	külterület
Csengőd	0184/2	lakóépület	külterület
Fülöpháza	027/2	lakóépület	külterület
Fülöpháza	037/6	lakóépület	külterület
Fülöpháza	016/3	lakóépület	külterület
Fülöpháza	041/12	lakóépület	külterület
Fülöpháza	051/29	lakóépület	külterület
Fülöpháza	051/29	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	027/4	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	027/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	037/6	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	027/4	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	016/32	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	043/5	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	016/14	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	041/12	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	037/6	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	016/25	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	037/16	gazdasági épület	külterület
Fülöpháza	037/16	intézményi épület	külterület
Fülöpháza	037/16	lakóépület	külterület
Fülöpháza	037/16	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0181/5	lakóépület	külterület
Fülöpszállás	0186/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0168/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0168/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0170/3	lakóépület	külterület
Fülöpszállás	0186/2	lakóépület	külterület
Fülöpszállás	0121/2	lakóépület	külterület
Fülöpszállás	0170/3	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0170/3	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0168/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0168/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0181/7	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	0181/34	gazdasági épület	külterület

Fülöpszállás	051/2	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	051/3	gazdasági épület	külterület
Fülöpszállás	051/3	lakóépület	külterület
Izsák	2025	lakóépület	belterület
Izsák	2014/35	lakóépület	belterület
Izsák	2022	gazdasági épület	belterület
Izsák	2502/33	intézményi épület	belterület
Izsák	1999	intézményi épület	belterület
Izsák	0232/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	0228/21	lakóépület	külterület
Izsák	0202/1	lakóépület	külterület
Izsák	0190/2	lakóépület	külterület
Izsák	0180/6	lakóépület	külterület
Izsák	020/2	lakóépület	külterület
Izsák	0185/2	lakóépület	külterület
Izsák	024/11	lakóépület	külterület
Izsák	024/11	gazdasági épület	külterület
Izsák	024/6	gazdasági épület	külterület
Izsák	0185/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	0180/6	gazdasági épület	külterület
Izsák	0180/6	gazdasági épület	külterület
Izsák	0189/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	2056	lakóépület	belterület
Izsák	1879	lakóépület	belterület
Izsák	1808	lakóépület	belterület
Izsák	1976/4	lakóépület	belterület
Izsák	1927	lakóépület	belterület
Izsák	1926	lakóépület	belterület
Izsák	1938	lakóépület	belterület
Izsák	110	lakóépület	belterület
Izsák	106	lakóépület	belterület
Izsák	86	lakóépület	belterület
Izsák	149/2	lakóépület	belterület
Izsák	2501/69	lakóépület	belterület
Izsák	1878	lakóépület	belterület
Izsák	1872/2	lakóépület	belterület
Izsák	1920	lakóépület	belterület
Izsák	2054	lakóépület	belterület
Izsák	2057	lakóépület	belterület
Izsák	1973	lakóépület	belterület
Izsák	1913	lakóépület	belterület
Izsák	245/3	lakóépület	belterület
Izsák	245/19	lakóépület	belterület
Izsák	128/3	lakóépület	belterület
Izsák	1725/20	lakóépület	belterület
Izsák	2023	lakóépület	belterület
Izsák	2018	lakóépület	belterület
Izsák	2050	lakóépület	belterület
Izsák	1929	lakóépület	belterület
Izsák	2008	lakóépület	belterület

Izsák	1923	lakóépület	belterület
Izsák	1910	lakóépület	belterület
Izsák	1914	lakóépület	belterület
Izsák	130	lakóépület	belterület
Izsák	1809	lakóépület	belterület
Izsák	1725/38	lakóépület	belterület
Izsák	2064	lakóépület	belterület
Izsák	1928	lakóépület	belterület
Izsák	1933	lakóépület	belterület
Izsák	109	lakóépület	belterület
Izsák	107	lakóépület	belterület
Izsák	2005	lakóépület	belterület
Izsák	149/1	lakóépület	belterület
Izsák	1725/5	lakóépület	belterület
Izsák	1878	lakóépület	belterület
Izsák	1882	lakóépület	belterület
Izsák	2055	lakóépület	belterület
Izsák	1904	lakóépület	belterület
Izsák	245/4	lakóépület	belterület
Izsák	169/2	lakóépület	belterület
Izsák	128/3	lakóépület	belterület
Izsák	154	lakóépület	belterület
Izsák	1725/19	lakóépület	belterület
Izsák	2014/13	lakóépület	belterület
Izsák	1810	lakóépület	belterület
Izsák	1826	lakóépület	belterület
Izsák	1843	lakóépület	belterület
Izsák	1883	lakóépület	belterület
Izsák	2007	lakóépület	belterület
Izsák	1934	lakóépület	belterület
Izsák	1912	lakóépület	belterület
Izsák	1911	lakóépület	belterület
Izsák	245/8	lakóépület	belterület
Izsák	169/1	lakóépület	belterület
Izsák	245/18	lakóépület	belterület
Izsák	2014/37	lakóépület	belterület
Izsák	1685	lakóépület	belterület
Izsák	1885/1	lakóépület	belterület
Izsák	1885/2	lakóépület	belterület
Izsák	2062	lakóépület	belterület
Izsák	2058	lakóépület	belterület
Izsák	1908	lakóépület	belterület
Izsák	1807	lakóépület	belterület
Izsák	2039	lakóépület	belterület
Izsák	1904	lakóépület	belterület
Izsák	1935	lakóépület	belterület
Izsák	245/5	lakóépület	belterület
Izsák	1807	lakóépület	belterület
Izsák	2014/34	lakóépület	belterület
Izsák	2014/38	lakóépület	belterület

Izsák	2014/12	lakóépület	belterület
Izsák	1811	lakóépület	belterület
Izsák	1841	lakóépület	belterület
Izsák	2501/48	lakóépület	belterület
Izsák	2027	lakóépület	belterület
Izsák	2035	lakóépület	belterület
Izsák	1930	lakóépület	belterület
Izsák	1886/1	lakóépület	belterület
Izsák	1905	lakóépület	belterület
Izsák	167	lakóépület	belterület
Izsák	2501/62	lakóépület	belterület
Izsák	1918	lakóépület	belterület
Izsák	2501/40	lakóépület	belterület
Izsák	1909	lakóépület	belterület
Izsák	158	lakóépület	belterület
Izsák	1880	lakóépület	belterület
Izsák	2501/10	lakóépület	belterület
Izsák	2061	lakóépület	belterület
Izsák	2024	lakóépület	belterület
Izsák	1976/2	lakóépület	belterület
Izsák	1976/3	lakóépület	belterület
Izsák	1906	lakóépület	belterület
Izsák	1939	lakóépület	belterület
Izsák	245/7	lakóépület	belterület
Izsák	1808	lakóépület	belterület
Izsák	1812	lakóépület	belterület
Izsák	2501/68	lakóépület	belterület
Izsák	2059	lakóépület	belterület
Izsák	2036	lakóépület	belterület
Izsák	2009	lakóépület	belterület
Izsák	1916	lakóépület	belterület
Izsák	132	lakóépület	belterület
Izsák	245/14	lakóépület	belterület
Izsák	245/21	lakóépület	belterület
Izsák	2014/36	lakóépület	belterület
Izsák	159	lakóépület	belterület
Izsák	1824	lakóépület	belterület
Izsák	1884	lakóépület	belterület
Izsák	2026	lakóépület	belterület
Izsák	1975	lakóépület	belterület
Izsák	245/19	lakóépület	belterület
Izsák	1725/37	lakóépület	belterület
Izsák	2501/60	lakóépület	belterület
Izsák	1871/2	lakóépület	belterület
Izsák	1974	lakóépület	belterület
Izsák	1940	lakóépület	belterület
Izsák	1925	lakóépület	belterület
Izsák	1907	lakóépület	belterület
Izsák	129	lakóépület	belterület
Izsák	131	lakóépület	belterület

Izsák	1881	lakóépület	belterület
Izsák	1921	lakóépület	belterület
Izsák	1937/1	lakóépület	belterület
Izsák	111	lakóépület	belterület
Izsák	108	lakóépület	belterület
Izsák	133	lakóépület	belterület
Izsák	127	lakóépület	belterület
Izsák	1725/21	lakóépület	belterület
Izsák	2501/12	lakóépület	belterület
Izsák	1871/1	lakóépület	belterület
Izsák	2042	lakóépület	belterület
Izsák	2067	lakóépület	belterület
Izsák	1975	lakóépület	belterület
Izsák	2010	lakóépület	belterület
Izsák	2012	lakóépület	belterület
Izsák	1929	lakóépület	belterület
Izsák	1725/19	lakóépület	belterület
Izsák	2501/62	lakóépület	belterület
Izsák	2501/66	lakóépület	belterület
Izsák	1872/1	lakóépület	belterület
Izsák	2011	lakóépület	belterület
Izsák	1924	lakóépület	belterület
Izsák	128/5	lakóépület	belterület
Izsák	1918	gazdasági épület	belterület
Izsák	2023	gazdasági épület	belterület
Izsák	1918	gazdasági épület	belterület
Izsák	1926	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/38	gazdasági épület	belterület
Izsák	1725/37	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/10	gazdasági épület	belterület
Izsák	2025	gazdasági épület	belterület
Izsák	1907	gazdasági épület	belterület
Izsák	1909	gazdasági épület	belterület
Izsák	159	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/36	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/62	gazdasági épület	belterület
Izsák	1811	gazdasági épület	belterület
Izsák	2027	gazdasági épület	belterület
Izsák	2042	gazdasági épület	belterület
Izsák	2056	gazdasági épület	belterület
Izsák	1928	gazdasági épület	belterület
Izsák	1906	gazdasági épület	belterület
Izsák	1911	gazdasági épület	belterület
Izsák	1725/20	gazdasági épület	belterület
Izsák	1810	gazdasági épület	belterület
Izsák	1809	gazdasági épület	belterület
Izsák	1841	gazdasági épület	belterület
Izsák	1885/2	gazdasági épület	belterület
Izsák	1975	gazdasági épület	belterület
Izsák	1931	gazdasági épület	belterület

Izsák	1928	gazdasági épület	belterület
Izsák	2007	gazdasági épület	belterület
Izsák	2009	gazdasági épület	belterület
Izsák	1886/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	159	gazdasági épület	belterület
Izsák	1881	gazdasági épület	belterület
Izsák	1920	gazdasági épület	belterület
Izsák	1884	gazdasági épület	belterület
Izsák	2057	gazdasági épület	belterület
Izsák	1928	gazdasági épület	belterület
Izsák	2007	gazdasági épület	belterület
Izsák	2007	gazdasági épület	belterület
Izsák	1886/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	1906	gazdasági épület	belterület
Izsák	1905	gazdasági épület	belterület
Izsák	1914	gazdasági épület	belterület
Izsák	39/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	2005	gazdasági épület	belterület
Izsák	131	gazdasági épület	belterület
Izsák	159	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/12	gazdasági épület	belterület
Izsák	1812	gazdasági épület	belterület
Izsák	2062	gazdasági épület	belterület
Izsák	1904	gazdasági épület	belterület
Izsák	1811	gazdasági épület	belterület
Izsák	1809	gazdasági épület	belterület
Izsák	1842	gazdasági épület	belterület
Izsák	1843	gazdasági épület	belterület
Izsák	1880	gazdasági épület	belterület
Izsák	1920	gazdasági épület	belterület
Izsák	2026	gazdasági épület	belterület
Izsák	108	gazdasági épület	belterület
Izsák	107	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/60	gazdasági épület	belterület
Izsák	1879	gazdasági épület	belterület
Izsák	1872/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/23	gazdasági épület	belterület
Izsák	149/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	1882	gazdasági épület	belterület
Izsák	2055	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/3	gazdasági épület	belterület
Izsák	131	gazdasági épület	belterület
Izsák	159	gazdasági épület	belterület
Izsák	154	gazdasági épület	belterület
Izsák	2056	gazdasági épület	belterület
Izsák	2052	gazdasági épület	belterület
Izsák	2053	gazdasági épület	belterület
Izsák	1930	gazdasági épület	belterület
Izsák	1808	gazdasági épület	belterület
Izsák	1810	gazdasági épület	belterület

Izsák	1879	gazdasági épület	belterület
Izsák	2061	gazdasági épület	belterület
Izsák	2053	gazdasági épület	belterület
Izsák	2010	gazdasági épület	belterület
Izsák	2008	gazdasági épület	belterület
Izsák	1923	gazdasági épület	belterület
Izsák	132	gazdasági épület	belterület
Izsák	167	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/34	gazdasági épület	belterület
Izsák	1873	gazdasági épület	belterület
Izsák	1883	gazdasági épület	belterület
Izsák	1882	gazdasági épület	belterület
Izsák	1884	gazdasági épület	belterület
Izsák	2011	gazdasági épület	belterület
Izsák	1926	gazdasági épület	belterület
Izsák	1921	gazdasági épület	belterület
Izsák	1910	gazdasági épület	belterület
Izsák	1886/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	1909	gazdasági épület	belterület
Izsák	1937/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	1938	gazdasági épület	belterület
Izsák	169/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	169/1	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/37	gazdasági épület	belterület
Izsák	1725/21	gazdasági épület	belterület
Izsák	1904	gazdasági épület	belterület
Izsák	1906	gazdasági épület	belterület
Izsák	1912	gazdasági épület	belterület
Izsák	1725/20	gazdasági épület	belterület
Izsák	1824	gazdasági épület	belterület
Izsák	1881	gazdasági épület	belterület
Izsák	2059	gazdasági épület	belterület
Izsák	106	gazdasági épület	belterület
Izsák	129	gazdasági épület	belterület
Izsák	128/3	gazdasági épület	belterület
Izsák	130	gazdasági épület	belterület
Izsák	128/3	gazdasági épület	belterület
Izsák	1880	gazdasági épület	belterület
Izsák	1882	gazdasági épület	belterület
Izsák	1883	gazdasági épület	belterület
Izsák	2024	gazdasági épület	belterület
Izsák	1725/19	gazdasági épület	belterület
Izsák	167	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/7	gazdasági épület	belterület
Izsák	128/3	gazdasági épület	belterület
Izsák	128/5	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/35	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/37	gazdasági épület	belterület
Izsák	1878	gazdasági épület	belterület
Izsák	2005	gazdasági épület	belterület

Izsák	1725/21	gazdasági épület	belterület
Izsák	2014/13	gazdasági épület	belterület
Izsák	1685	gazdasági épület	belterület
Izsák	1842	gazdasági épület	belterület
Izsák	37	intézményi épület	belterület
Izsák	2501/50	lakóépület	belterület
Izsák	2019	gazdasági épület	belterület
Izsák	1931	lakóépület	belterület
Izsák	1931	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/49	lakóépület	belterület
Izsák	2501/49	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/12	lakóépület	belterület
Izsák	2608/24	lakóépület	belterület
Izsák	2501/63	lakóépület	belterület
Izsák	2501/64	lakóépület	belterület
Izsák	2501/61	lakóépület	belterület
Izsák	2608/25	lakóépület	belterület
Izsák	2022	gazdasági épület	belterület
Izsák	2022	lakóépület	belterület
Izsák	168	lakóépület	belterület
Izsák	2016/2	lakóépület	belterület
Izsák	2016/2	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/10	lakóépület	belterület
Izsák	2021	gazdasági épület	belterület
Izsák	2021	lakóépület	belterület
Izsák	2501/59	lakóépület	belterület
Izsák	2501/59	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/78	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/13	lakóépület	belterület
Izsák	2501/65	lakóépület	belterület
Izsák	245/6	lakóépület	belterület
Izsák	2601/40	gazdasági épület	belterület
Izsák	2601/40	lakóépület	belterület
Izsák	161	lakóépület	belterület
Izsák	2501/11	lakóépület	belterület
Izsák	160	lakóépület	belterület
Izsák	160	üzemi épület	belterület
Izsák	2608/26	lakóépület	belterület
Izsák	2051	lakóépület	belterület
Izsák	155	gazdasági épület	belterület
Izsák	155	lakóépület	belterület
Izsák	156	lakóépület	belterület
Izsák	2608/23	gazdasági épület	belterület
Izsák	1936	lakóépület	belterület
Izsák	1936	gazdasági épület	belterület
Izsák	0232/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	0232/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	0232/2	gazdasági épület	külterület
Izsák	0232/2	lakóépület	külterület
Izsák	0232/2	gazdasági épület	külterület

Izsák	2030/2	lakóépület	belterület
Izsák	2501/77	lakóépület	belterület
Izsák	2501/29	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/29	gazdasági épület	belterület
Izsák	2501/29	gazdasági épület	belterület
Izsák	245/9	lakóépület	belterület
Izsák	0346/44	üzemi épület	külterület
Izsák	0230/4	gazdasági épület	külterület
Izsák	1919	lakóépület	belterület
Izsák	1919	gazdasági épület	belterület
Izsák	1919	gazdasági épület	belterület
Izsák	1919	gazdasági épület	belterület
Izsák	0230/4	lakóépület	külterület
Izsák	2501/67	lakóépület	belterület
Izsák	245/30	lakóépület	belterület
Izsák	0230/3	lakóépület	külterület
Izsák	0230/3	gazdasági épület	külterület
Izsák	2030/3	lakóépület	belterület
Izsák	2016/1	intézményi épület	belterület
Izsák	2016/1	intézményi épület	belterület
Izsák	2060	lakóépület	belterület
Izsák	2060	gazdasági épület	belterület
Izsák	152	gazdasági épület	belterület
Izsák	152	gazdasági épület	belterület
Izsák	152	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/4	lakóépület	belterület
Soltszentimre	540	lakóépület	belterület
Soltszentimre	495	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/8	lakóépület	belterület
Soltszentimre	468	lakóépület	belterület
Soltszentimre	492	lakóépület	belterület
Soltszentimre	505	lakóépület	belterület
Soltszentimre	467	lakóépület	belterület
Soltszentimre	640	lakóépület	belterület
Soltszentimre	493	lakóépület	belterület
Soltszentimre	539	lakóépület	belterület
Soltszentimre	505	lakóépület	belterület
Soltszentimre	464	lakóépület	belterület
Soltszentimre	495	lakóépület	belterület
Soltszentimre	497	lakóépület	belterület
Soltszentimre	638	lakóépület	belterület
Soltszentimre	505	lakóépület	belterület
Soltszentimre	498	lakóépület	belterület
Soltszentimre	640	lakóépület	belterület
Soltszentimre	538	lakóépület	belterület
Soltszentimre	494	lakóépület	belterület
Soltszentimre	471	lakóépület	belterület
Soltszentimre	467	lakóépület	belterület
Soltszentimre	464	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/8	lakóépület	belterület

Soltszentimre	643	lakóépület	belterület
Soltszentimre	470	lakóépület	belterület
Soltszentimre	492	lakóépület	belterület
Soltszentimre	463	lakóépület	belterület
Soltszentimre	466	lakóépület	belterület
Soltszentimre	498	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/4	lakóépület	belterület
Soltszentimre	468	lakóépület	belterület
Soltszentimre	493	lakóépület	belterület
Soltszentimre	504	lakóépület	belterület
Soltszentimre	496	lakóépület	belterület
Soltszentimre	494	lakóépület	belterület
Soltszentimre	465	lakóépület	belterület
Soltszentimre	470	lakóépület	belterület
Soltszentimre	640	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	537	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	539	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	504	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	505	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	497	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	504	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	504	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	505	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	466	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	467	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	468	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	468	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	467	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	537	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	465	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	465	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	464	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	465	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	462/2	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	463	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	463	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	464	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	464	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	498	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	498	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	750/8	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	540	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	539	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	540	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	538	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	495	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	495	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	493	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	494	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	494	gazdasági épület	belterület

Soltszentimre	493	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	492	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	538	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	470	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	470	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	470	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	493	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	471	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	496	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	495	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	492	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	496	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	499	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/3	lakóépület	belterület
Soltszentimre	499	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	499	lakóépület	belterület
Soltszentimre	462/1	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/3	lakóépület	belterület
Soltszentimre	750/3	lakóépület	belterület
Soltszentimre	462/1	lakóépület	belterület
Soltszentimre	462/1	gazdasági épület	belterület
Soltszentimre	462/1	gazdasági épület	belterület
Szabadszállás	0468/8	lakóépület	külterület
Szabadszállás	0468/2	lakóépület	külterület
Szabadszállás	0468/3	lakóépület	külterület
Szabadszállás	0468/9	gazdasági épület	külterület
Szabadszállás	0468/2	gazdasági épület	külterület
Szabadszállás	0468/3	gazdasági épület	külterület
Szabadszállás	0468/3	gazdasági épület	külterület
Szabadszállás	0468/8	gazdasági épület	külterület
Szabadszállás	0468/8	gazdasági épület	külterület

A tényleges zajszintek pontosabb meghatározását a használni kívánt géppark és az organizáció ismertében a kivitelező végezheti/végezetheti el.

A környezeti hatásvizsgálati dokumentációban foglaltak alapján megállapítható, hogy a **zajterhelési határértékek túllépése a jelenlegi információk alapján nem zárható ki a projekt megvalósítása során a fent megnevezett, a beavatkozásokhoz közeli védendő objektumoknál.**

A hatásvizsgálati dokumentációban határérték felettire várt **zajterhelés csökkentésére több lehetőség van.** Többek közt a védendő épületek közelében végzett munkálatoknál a munkagépekkel lehetőség szerint nem együtt, egyszerre mozogva, hanem azokat egymástól minél távolabb mozgatva, ritkított üzemeltetést biztosítva lehet munkát végezni. Az egyes munkafolyamatok időben is elkülöníthetőek, ezzel elkerülhető a párhuzamos munkavégzés, ami zajvédelmi szempontból kedvező. Egyes helyszíneken - az optimalizált *munkaszervezés* mellett - szükség lehet *mobilitás zajárnyékoló falak* alkalmazására is.

Amennyiben az előző módszerek alkalmazása sem ad megfelelő eredményt, úgy az alkalmazott technológiai berendezések pontos ismeretében a kivitelező a munkavégzés idejére a környezetvédelmi hatóság a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alóli felmentést fog kérni a *környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól* szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ZajR.) 13. § (1) bekezdése szerint.

Rezgésterhelés

A földmunkák közben fellépő rezgésterhelés függ a védendő objektumok távolságától, a védendő objektum tulajdonságaitól, illetve a különböző, terjedést befolyásoló tényezőktől (mint a talaj típusa, szerkezete, víztartalma, hőmérséklete, dinamikai jellemzői, a talajban lévő egyéb építmények, (mű)tárgyak, és a talajra jellemző hullámterjedési formák, és a terjedési útvonalon lévő növényállomány gyökérzete).

Tapasztalatok alapján a projektben használni kívánt gépek működése néhány tíz méteres körzetben lesz érzékelhető. A rezgésterhelés pontos meghatározását, valamint a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. mellékletében foglalt terhelési határértéknek való megfelelést a kivitelező a gép- és eszközpark tulajdonságainak ismeretében tudja meghatározni.

Szállítás

A projekthez kapcsolódó szállítási tevékenységből eredő járulékos zajterhelés számítása során a jelenlegi forgalmi helyzetet reprezentáló adatokon felül óránként 4 db tehergépkocsi, valamint a munkásokat szállító 10 db személygépkocsi/kisteher-gépkocsi elhaladását vették figyelembe. A forgalomnövekedéssel a zajszempontról nappali időszakra számoltak, mivel a szállítási tevékenységet csak a zajszempontról nappali időszakban végzik, így az éjszakai zajterhelésben változás nem várható.

A környezeti hatásvizsgálati dokumentációban bemutatott számítási eredmények alapján megállapítható, hogy a vizsgált, szállítási tevékenységgel érintett utak (52, 54, 5203, 5211, 5214, 5215, 5217, 5301, 5302, 5303, 5304, 5306 és 53102 sz. közutak) forgalmi terhelése megnő.

A vizsgált utak eredeti forgalmi terheléséhez képest a legközelebbi védendő ingatlanok előtt a számított zajterhelés változás mértéke - *egy útszakasz kivételével* - nem éri el a jogszabályban megállapított 3 dB értéket. Ezekben az esetekben nem határozható meg a szállítási tevékenység hatásterülete.

Az 5303-as számú út 9+967 kezdőszelvényű szakasza alapállapotban rendkívül alacsony teherforgalommal jellemezhető (napi 1 db nehéz tehergépjármű), így ezen útszakasz esetében a tervezett szállítási tevékenység a védendő környezetben 3dB-nél nagyobb járulékos zajterhelés-növekedést okozhat. A szállítási tevékenység korlátozása nélkül ezen útszakasz esetében a ZajR. alapján hatásterület kijelölése válik szükségessé. Az előzetes vizsgálati dokumentáció szerint a szállítási tevékenység hatásterületén néhány védendő objektum található.

A dokumentációban foglaltak alapján az 5303-as számú út 9+967 kezdőszelvényű szakaszán a járulékos zajterhelés-változás intézkedések segítségével (óránkénti 1 db nehéz tehergépjármű elhaladás engedélyezése) 3 dB alá csökkenthető.

Összegezve megállapítható, hogy a kivitelezési munkálatokhoz kapcsolódó szállítási tevékenység zajterhelése az igénybe vett útvonalakhoz közel eső zajtól védendő épületeknél a jelenlegi zajállapothoz képest nem eredményez jelentős növekedést. Az 5303-as számú út 9+967 kezdőszelvényű szakaszán az építési forgalom korlátozásával a járulékos zajterhelés-változás 3 dB alá csökkenthető, így ebben az esetben sem kell számottevő zajterhelés növekményre számítani.

A projekthez kapcsolódó tényleges szállítási útvonalak, a szállítások ütemezése a jelenlegi tervezési fázisban pontosan nem ismertek, ezekről a kivitelező későbbi időpontban dönt. A szállítási útvonalak és a tervezett szállítási forgalom ütemezését a kivitelező által készített/készítetett Organizációs Tervben részletezik.

A létesítéshez kapcsolódó *szállítás rezgésnövekedéssel* is jár. A nehézgépjármű forgalom növekedése a közút és a megközelítési útvonalak mellett a legközelebb fekvő házaknál a rezgések növekedését okozhatja. Erre a szállítási igényesebb beavatkozásokhoz (nyomóvezeték építés, nagyműtárgy építés) irányuló szállítási útvonalak esetében lehet számítani, azonban a szállítással összefüggő

rezgésterhelés mértéke a dokumentáció szerint a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. melléklete szerinti határértékeket a védendő környezetben várhatóan nem fogja meghaladni.

Üzemeltetés

A projekt elkészültét követően, a rendszer üzemeltetése alatt, rendszeresen jelentkező környezeti zajjal gyakorlatilag csak a szivattyútelep működése során lehet számítani. A Fülöpszállás település külterületén kialakítandó szivattyútelepen összesen ≈ 1000 kW összteljesítményű berendezés telepítése tervezett.

A környezeti hatásvizsgálati dokumentációban megadott adatok szerint a tervezett szivattyútelephez legközelebbi védendő objektum a Fülöpszállás 036/3 hrsz. alatti tanyaépület, amely a létesítménytől 540 m távolságban található. A szivattyútelep üzemi zaja várhatóan sem a zajszenpontú nappali, sem az éjjeli időszakban nem haladja meg a határértékeket a tanyaépületnél. (A tanyaépület mezőgazdasági övezeti besorolású területen található. Ezekre a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció gazdasági területként tekint. A zajvédelmi követelményeket, illetve az ezeknek való megfelelést is ennek figyelembe vételével vizsgálták.). Az elvégzett számítások eredményei alapján a szivattyútelep zajvédelmi hatásterületén nincs védendő létesítmény.

A kisműtárgyak esetében aggregátorok vagy szivattyúk telepítése, használata nem tervezett, így üzemelésük zajkibocsátással gyakorlatilag nem jár.

Rövid ideig tartó, átmeneti környezeti zajjal járó tevékenységként említhetőek még a vízpótló rendszer fenntartását, karbantartását szolgáló műveletek. A műtárgyak, csatornák karbantartása az esetek nagy többségében zaj- és rezgésvédelmi szempontból nem okoz jelentős környezetterhelést, a tervezési területen egyébként is végzett mezőgazdasági tevékenységek során tapasztalható zaj- és rezgés kibocsátástól jellegét tekintve számottevően nem különbözik.

Felhagyás

A beruházás során megvalósuló új vízgazdálkodási rendszer felhagyása, a rendszer elemeinek elbontása nem valószínűsíthető, mert ez a beruházás céljának, a talajvízháztartás és a talajminőség hosszú távú javításának ellehetetlenülését eredményezné.

Amennyiben a megvalósult rendszer elemeit (nyomóvezeték és szivattyútelep, illetve a különféle műtárgyak) elbontják, a munkálatok zaj- és rezgésterhelése az építés alatti hatásokkal megegyezőnek tekinthető.

*

A környezetvédelmi hatóság szakkérdésekkel kapcsolatos megkeresései a Rendelet 11. § (1) bekezdésén alapultak.

A szakkérdések vizsgálatát tartalmazó szakvéleményekben foglaltakat a környezetvédelmi hatóság a rendelkező részben előírta.

Szakkérdések indokolása:

1. A környezet-egészségügyi szakkérdés vizsgálatának indokolása:

- 1.1. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály BK-04/NEO/1824-2/2023. iktatószámú nyilatkozata alapján:

„A 3. melléklet B oszlopában szereplő szakkérdésben, a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet előírásainak figyelembevételével, a megkereséssel együtt megküldött kérelem és dokumentumok vizsgálatával az alábbi megállapítást teszem: A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú KEHOP -1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztésének környezeti hatástanulmánya” alapján, a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén tervezett beavatkozási terület terv szerinti vízpótlásával kapcsolatban egészséget veszélyeztető, illetve népegészségügyi szempontból kifogásolható hiányosságot, tényezőt nem észleltünk. A környezeti hatásvizsgálati eljárásban a

környezetvédelmi engedély kiadásának – a vizek minőségét és egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálata szerint – akadálya nincs.

A kérelmező az 1/2009. (I.30.) EüM rendeletben meghatározott közigazgatási eljárási díjat befizette.

Fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Szakhatósági állásfoglalásomat a hivatkozott (az indoklásban feltüntetett) jogszabályhelyek alapján alakítottam ki.

Az önálló jogorvoslatot az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 55.§ (4) bekezdése alapján zártam ki, s e joghelyre hivatkozással adtam tájékoztatást a jogorvoslat lehetőségéről.

Hatóságom hatáskörét az 1991. évi XI. törvény 4.§ (1) bekezdése, a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdés alapján, a 3. melléklet B oszlopa, illetékességemet az Ákr. 16. § (1) bekezdés a) pontja, a fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése, és 5. §-a, illetve a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Kormányrendelet 2. § (4)-(5) bekezdése és 1. számú melléklete állapítja meg.”

1.2. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály nyilatkozata alapján:

„Az iratanyag átvizsgálása során megállapítást nyert, hogy a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elfogadásának közegészségügyi szempontból akadálya nincs.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak alapján döntöttünk.

Nyilatkozatunkat a *környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról* szóló 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM rendelet, a *hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről* szóló 13/2017. (VI. 12.) EMMI rendelet, a *kémiai biz-tonságról* szóló 2000. évi XXV. törvény, a *kémiai kóroki tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről* szóló 5/2020. (II. 7.) ITM rendelet, a *felszín alatti vizek védelméről* szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és az *ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről* szóló 5/2023. (I. 12.) Korm. rendelet alapján adtuk ki.

Az önálló jogorvoslatot az *általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény 55. § (4) bekezdése alapján zártuk ki.

Osztályunk **hatáskörét** a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelölé-séről* szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és a 3. melléklet B. oszlopa, vala-mint a *fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészség-ügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről* szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 385/2016. Korm. rendelet) 7. § (1) bekezdése és a 13. § (1) bekezdése állapítja meg, **illetékességét** a 385/2016. Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése és 5. §-a, vala-mint a *fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok-ról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról* szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (4)-(5) bekezdése jelöli ki.”

2. Az örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatának indokolása a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály BK/EOF/01214-2/2023. iktatószámú nyilatkozata alapján:

„A VIZITERV Environ Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) 2023. július 12-én kelt nyilatkozata alapján megállapítottam, hogy a tervezett beruházás a *kulturális örökség védelméről* szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7.§ (20) bekezdés értelmében nagyberuházásnak minősül. Nagyberuházás esetén a Kötv. 23/C § (1) bekezdés értelmében előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni, és ezt a *kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról* szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 40. § (7) bekezdés értelmében az örökségvédelmi hatóságnak meg kell küldeni.

Tájékoztatásul közlöm, hogy az előzetes régészeti dokumentáció illetve a feltérési projektterv készítésére a Kötv. 23/C. § (3) bek. és a Korm. rendelet 3.§ (3) bekezdése értelmében a Magyar Nemzeti Múzeum jogosult (Elérhetőség: **Magyar Nemzeti Múzeum** 1519 Budapest, Pf.: 365, Telefon: +36 20/259-4952; regeszeti@projektiroda@varkapitanysag.hu).

Ezt figyelembe véve az összevont környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elbírálásának örökségvédelmi akadályai nincsenek.

Hatóságom illetékességét a *fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról* szóló 568/2022. (XII.23.) Korm. rend. 2. § (1) bekezdése, hatáskörét a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja állapítja meg.

A régészeti örökségvédelmi szakkérdést a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdésében, illetve a 3. melléklet 4. pontja alapján vizsgáltam, eljárásomban a Korm. rendelet 88. §-ban felsorolt szempontokat vettem figyelembe.”

3. A növény- és talajvédelmi szakkérdés, így különösen a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálatának indokolása a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály BK/NTO/02527-2/2023. iktatószámú nyilatkozata alapján:

„A benyújtott dokumentumok alapján megállapítható, hogy a fenti tárgyú beruházás érinti a termőföld minőségi állapotát. A környezeti hatásvizsgálati dokumentáció elfogadásához talajvédelmi szempontokat figyelembe véve nyilatkoztunk talajvédelmi szakkérdésben.

Hatóságunk illetékességét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII.2.) Kormányrendelet (továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdés, a hatáskörét az 52. § állapítja meg.

A talajvédelmi szakkérdésben történő megkeresés a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII.30.) Kormányrendelet 11. § (1) bekezdése, valamint az 3. melléklet 6. pontja alapján történt.”

4. A földvédelmi szakkérdés, így különösen a termőföld mennyiségi védelmének követelményeinek vizsgálata:

4.1. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 4. (Kecskemét) 14.983/2/2023. ügyiratszámú nyilatkozata alapján::

„A Hatóságomhoz érkezett tervdokumentáció áttanulmányozása során megállapítást nyert, hogy a tárgyban megjelölt fejlesztési beruházás több szakaszra tagolódik (Fülöpszállási duzzasztó és nyomóközpont és a Hosszúrét közötti nyomóvezeték; Kondor III.-csatorna; Kondortó homokbetelepülés kotrásából kikerülő anyag elhelyezése; Kondortó - Kurjantó összekötő csatorna; I. övcsatorna; Hosszúrét-csatorna; Páhi, Kaskantyúi, Kiscsengődi csatorna; XIX/d, XIX/b,h, 52. sz. út alatti csatorna; III. övcsatorna; II. övcsatorna), és *Ágasegyháza, Fülöpháza, Fülöpszállás, Izsák, Szabadszállás, Kerekegyháza, Kunadacs, Csengőd, Páhi, Soltszentimre és Orgovány* települések bel- és külterületét egyaránt érinti.

1.) Az érintett ingatlanok részben művelés alól kivett megnevezéssel szerepelnek az ingatlan-nyilvántartásban (pl. lakóház, udvar; tanya; csatorna; vasút...stb.), ezekre az ingatlanügyi hatóságnak földvédelmi szempontból nincs hatásköre.

2.) A fennmaradó földrészletek *szántó, szőlő, gyümölcsös, legelő, rét, nádas és fásított terület* művelési ágban vannak nyilvántartva, melyek *termőföldnek minősülnek*, ezért a Tfv. jogszabályi előírásait kell figyelembe venni és alkalmazni: **a termőföld igénybevételének megkezdését megelőzően** a termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére irányuló eljárás lefolytatása szükséges Hatóságunknál.

A földvédelmi eljárás **megindítása előtt** célszerű az alábbiakat is **figyelembe venni**.

A Tfv. 10. § (2) bekezdésének f) pontja értelmében: *„A termőföld más célú hasznosítása mentes az ingatlanügyi hatóság engedélye alól, ha a termőföldet véglegessé vált vízjogi létesítési engedélyben meghatározott vízkivételt biztosító vízellátási vagy mezőgazdasági vízellátást*

szolgáltató vízellátási rendszer, valamint az ezekhez kapcsolódó műtárgyak létesítése, illetve építési engedélyezés hatálya alá nem tartozó, öntözéshez kapcsolódó építmények létesítése céljából veszik igénybe.”

A (2a) bekezdés szerint: „A (2) bekezdés f) pontja alkalmazásában

a) vízellátási rendszer alatt a vízgazdálkodásról szóló törvény,

b) műtárgy, illetve építmény alatt az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti építményeket kell érteni.”

3.) **Erdő** művelési ág esetében célszerű az illetékes erdészeti hatósággal előzetesen egyeztetni az Országos Erdőállomány Adattár és az ingatlan-nyilvántartás adatainak egyezőségéről, mivel ezen művelési ágban nyilvántartott területek más célú hasznosításának engedélyezésére az Erdészeti hatóság rendelkezik hatáskörrel.

4.) **Legelő, rét és nádas** művelési ágak esetén a művelési ág megváltoztatásához a természet védelméről szóló **1996. évi LIII. törvény 21. § (1) bekezdésének b.)** pontja alapján *az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye is szükséges. Az engedélyt a művelési ág változás ingatlan-nyilvántartási átvezetéséhez kell majd benyújtani.*

5.) Amennyiben a tervezett beruházás kialakítása *felvonulási területet vagy deponálást* is igényel, úgy a végleges más célú hasznosítási engedélyezésen túl, külön eljárás keretében a termőföld **időleges más célú hasznosításának engedélyezése** is szükséges. A csatornák tisztítása is ebbe a körbe tartozik.

Végzésemben az általános közigazgatási rendtartásról szóló **2016. évi CL. törvény 80. § (1) bekezdés, 81. § (1) bekezdés, 116. § (4) bekezdés e) pontja**, valamint a **Tfvt. 7. §, 8. §, 8/A. § és 8/B. §** előírásai szerint jártam el, tekintettel a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdésében és az 3. melléklet B oszlopában foglaltakra.

A vármegyei kormányhivatal hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 37. § (1) bekezdése, míg illetékességét a Korm. rendelet 3. § (3) bekezdés b) pontja alapozza meg.”

4.2. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 5. (Kiskőrös) 16217/2/2023. ügyiratszámom adott nyilatkozata alapján:

„A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (továbbiakban: Tfvt.) 2. § 19. pontja alapján termőföldnek minősül: az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik, és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas vagy fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, kivéve, ha a földrészlet az Evt.-ben meghatározott erdőnek minősül.

Az ügy vizsgálata során megállapításra került, hogy a tervezett kivitelezés termőföld területeket érint. Tájékoztatom, hogy az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a “kivett” megnevezésű ingatlanokra vonatkozóan a termőföld védelméről szóló törvény hatálya nem terjed ki.

A Tfvt. 9. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a termőföld más célú hasznosításának minősül a termőföld olyan időleges vagy végleges igénybevétele, amellyel a termőföld a továbbiakban mezőgazdasági hasznosításra időlegesen vagy véglegesen alkalmatlanná válik; a törvény 10. § (1) bekezdése szerint termőföldet az ingatlanügyi hatóság engedélyével lehet más célra hasznosítani.

Igénybevétel szempontjából a beruházás helyhez kötöttnek minősül, a kivitelezés a szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását lényegesen nem akadályozza. A tervezett beruházás megvalósítása jelentős termőföldvédelmi érdekeket nem sért, ezért a hozzájárulást a rendelkező rész szerinti feltétellel adtam meg.

A szakvéleményt a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése, a 3. számú melléklet B oszlopa, valamint a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (továbbiakban: Tfvt.) 2. § 5., 15., 19. pontjai, a 7., 8., 8/A. §-a alapján, a környezeti hatásvizsgálati és az egységes

környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet szerinti eljárásához adtam ki. Az ingatlanügyi hatóság kijelölését a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII.2.) Korm. rendelet 36. § b) pontja, illetékességét a Korm. rendelet 1. §-a, a 3. § (3) bekezdés b) pontja állapítja meg.”

4.3. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 8. (Kunszentmiklós) 19089/2/2023. ügyiratszámom adott nyilatkozata alapján:

„Hivatalunk a fenti tárgyú dokumentáció alapján a tervezett fejlesztésmegvalósításához szakmai állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint adta meg, tekintettel arra, hogy a mellékelt dokumentáció szerint a tervezett munkálatok során termőföld időleges, illetve végleges más célú hasznosítására kerülhet sor.

Jelen szakmai állásfoglalásomat a 382/2016. (XII. 2.) Korm. Rendelet 1. melléklet 2.1. pontjában, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint adtam meg.

A megyei kormányhivatal hatáskörét a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. tv. 94. § (1) bekezdése, továbbá a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 43. § (5) bekezdése, illetékességét a Korm. rendelet 37.§ (1) bekezdése alapozza meg.

A fellebbezés lehetőségét az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. Törvény 112.§ (4) bekezdése zárja ki.”

5. Az erdészeti szakkérdés vizsgálatának indokolása a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály BK/ERD/06391-2/2023. iktatószámú nyilatkozata alapján:

„Hatóságunk nyilvántartásából és a megküldött tervdokumentációból megállapítottam, hogy a tervezett tevékenység a környező erdőterületekre káros hatást nem gyakorol, azonban erdőterület igénybevétele és fakitermeléssel jár, ezért a jelzett feltétel előírása szükséges. Az érintett erdőterületek igénybevétele erdészeti hatósági szempontok szerint engedélyezhető, az igénybevett erdőterületek térmértéke, az igénybevételi eljárás során a digitális adatállomány feldolgozása során határozható meg pontosan, az igénybevétellel érintett erdőrészek a folyamatban lévő, és az igénybevételi eljárás megindításáig beérkező ügyek függvényében módosulhatnak.

A vizsgált szakkérdés tekintetében kialakított állásfoglalásomat a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016 (XII.2.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése alapján eljárva, a rendelet 2. melléklete szerinti illetékességi szabályok figyelembevételével, továbbá a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 28. §. (1) bekezdése, az 5. melléklet I. táblázat, 6. pontja, alapján adtam ki.”

6. A területfejlesztési szakkérdés, így különösen a területrendezési tervekkel való összhang vizsgálatának indokolása a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda BK/AFI/706-2/2023. iktatószámú nyilatkozata alapján:

„Az Eljáró Hatóság a tárgyi megkeresésében tájékoztatott a benyújtott tervdokumentáció digitális elérhetőségeiről. Az így rendelkezésre álló dokumentáció alapján a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében az alábbiakat állapítottam meg:

1. Tárgyi eljárás 2023. július 3. napján indult.
2. A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.) 12. § (1) bekezdés a) és c) pontjának megfelelően a vármegyei önkormányzat a vármegye területére az országos területrendezési tervvel összhangban, az érintett települési önkormányzatok és a megyei jogú városok véleményeinek kikérésével elfogadja a vármegye területrendezési tervét.
3. A főépítészeti tevékenységről szóló 190/2009. (IX.15.) Kormányrendelet 7. §-a, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló

15/2022.(XII.21.) MvM utasítás 35. §-a alapján a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal állami főépítésének illetékességi területe Bács-Kiskun vármegye területére terjed ki.

4. A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 06.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 7. melléklet II. A) táblázat 1.2.2.15. és 1.2.2.17. sorai alapján tárgyi fejlesztés tekintetében az I. övcsatorna, a II. övcsatorna, a III. övcsatorna, a Kurjantó-Kondortó összekötő csatorna és a Kondor-tó térségi jelentőségű elemnek minősül, így Bács-Kiskun Vármegye Területrendezési Tervében szerepeltetni kell. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (VII.8.) sz. önkormányzati rendeletét (továbbiakban: BKMTrT) áttekintve megállapítottam, hogy tárgyi létesítményeket e dokumentum tartalmazza, ennek alapján a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
Továbbá a Kormányrendelet 7. melléklet II. A) táblázata és a BKMTrT 1/16. melléklete alapján tárgyi fejlesztés tekintetében a Kondor-III. csatorna, a Hosszúrét-i-csatorna és a tervezett beavatkozások nem minősülnek sem országos, sem térségi jelentőségű elemnek, így az Országos Területrendezési Tervben és Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében sem kell szerepeltetni. Ennek alapján a területrendezési tervekkel való összhang biztosított
5. A BKMTrT 4. §-a alapján Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: OTrT) 25. §-a tartalmazza az ökológiai hálózat magterületének övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az OTrT 3/1. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az OTrT a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
6. A BKMTrT 4. §-a alapján az OTrT 26. §-a tartalmazza az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az OTrT 3/1. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az OTrT a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
7. A BKMTrT 4. §-a alapján az OTrT 27. §-a tartalmazza az ökológiai hálózat puffertérületének övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az OTrT 3/1. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az OTrT a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
8. A BKMTrT 4. §-a alapján OTrT 32. §-a tartalmazza a honvédelmi és katonai célú terület övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az OTrT 3/5. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az OTrT a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
9. A BKMTrT 4. §-a alapján a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet (továbbiakban: MvM rendelet) 3. §-a tartalmazza az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az MvM rendelet 2. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az MvM rendelet a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
10. A BKMTrT 4. §-a alapján az MvM rendelet 4. §-a tartalmazza a tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az MvM rendelet 3. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az MvM rendelet a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.

11. A *BKMTTrT* 4. §-a alapján az *MvM rendelet* 8. §-a tartalmazza az ásványi nyersanyagvagyon övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet a *BKMTTrT* 3/9. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az *MvM rendelet* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
12. A *BKMTTrT* 4. §-a alapján az *MvM rendelet* 9. §-a tartalmazza a rendszeresen belvízjárta terület övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az *BKMTTrT* 3/10. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az *MvM rendelet* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
13. A *BKMTTrT* 4. §-a alapján az *MvM rendelet* 10. §-a tartalmazza a tanyás területek övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az *BKMTTrT* 3/11. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az *MvM rendelet* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
14. A *BKMTTrT* 4. §-a alapján az *MvM rendelet* 11. §-a tartalmazza a földtani veszélyforrás terület övezetére vonatkozó előírásokat, mely övezetet az *BKMTTrT* 3/12. melléklete határol le. Ezen mellékletet áttekintve megállapítottam, hogy a fejlesztéssel érintett terület része ezen övezetnek. E területen az *MvM rendelet* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
15. A *BKMTTrT* 3/13. melléklete alapján tárgyi létesítmény városkörnyéki település együttesek övezetével érintett. E területen az *MvM rendelet* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
16. A *BKMTTrT* 3/14. melléklete alapján tárgyi létesítmény különleges eszközökkel fejlesztendő területek övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
17. A *BKMTTrT* 3/15. melléklete alapján tárgyi létesítmény gépjárműgyártási beszállítói terület területek övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
18. A *BKMTTrT* 3/18. melléklete alapján tárgyi létesítmény kötött pályás gazdasági terület övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
19. A *BKMTTrT* 3/19. melléklete alapján tárgyi létesítmény az általános turisztikai fejlesztés övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
20. A *BKMTTrT* 3/25. melléklete alapján tárgyi létesítmény napelempark elhelyezésére szolgáló különleges övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
21. A *BKMTTrT* 3/26. melléklete alapján tárgyi létesítmény a geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.
22. A *BKMTTrT* 3/27. melléklete alapján tárgyi létesítmény klímaváltozással fokozottan érintett térség övezetével érintett. érintett. E területen a *BKMTTrT* a vízi létesítmények megvalósítására nem tartalmaz előírást, így e tekintetben a területrendezési tervekkel való összhang biztosított.

Szakmai véleményem a *Korm. rendelet* 3. melléklet 15. sor B oszlopában lévő szakkérdésen alapult.

A szakkérdés vizsgálata tárgyában adott véleményemet a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022.(XII.21.) MvM utasítás 25. § (3) bekezdése, valamint a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Egységes Ügyrendjének II.2.4. pontja és 5. melléklet III.2. k) pontja alapján adtam ki.”

7. A természet és a táj védelmére vonatkozó szakkérdés vizsgálatának indokolása:

„A tervezett beavatkozások az alábbi természetvédelmi oltalommal rendelkező területeket érintik:

Országos jelentőségű védett természeti területek

Kiskunsági Nemzeti Park (Kolon-tó, Fülöpházi buckavidék, Orgoványi-rétek)

A nevezett területek a *Kiskunsági Nemzeti Park védettségének fenntartásáról szóló 134/2007. (XII.27.) KvVM rendelet* (továbbiakban: KvVM rendelet) alapján országos jelentőségű védett és fokozottan védett természeti területnek minősülnek.

A **KvVM rendelet 3. §-a** szerint „a védettség indoka és célja a kiskunsági táj jellegzetes arculatának és természeti értékeinek, különösen a homokon kialakult formakincsnek, az állóvizeknek, a jellegzetes vegetációtípusok (homokpuszta maradványok és szikes puszták rétjei, lápok, turjánosok, Tisza menti természetes galériaerdők), valamint ezen élőhelyek természetes növény- és állatvilágának, a Kiskunság gazdag madárvilágának megőrzése, a madarak háborítatlan fészkelésének és vonulásának biztosítása, a táj kulturális értékeinek (pl. a hagyományos pusztai állattartás és a jellegzetes tanyai, paraszti életforma emlékeinek) megővése.”

Ex lege védett lápok, szikes tavak, kunhalmok:

Az érintett területek a *természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény* (a továbbiakban: Tvt.) **23. § (2) bekezdésében** foglaltakra tekintettel országos jelentőségű védett természeti területnek minősülnek.

A **Tvt. 23. § (3) bekezdésének e) pontja** alapján „a szikes tó olyan természetes vagy természetközeli vizes élőhely, amelynek medrét tartósan vagy időszakosan legalább 600 mg/liter nátrium kation dominanciájú oldott ásványi anyag tartalmú felszíni víz borítja, illetve a területén sziki életközösségek találhatóak.”

A **Tvt. 23. § (3) bekezdésének d) pontja da) és db) alpontjai** alapján „a láp olyan földterület, amely tartósan, vagy időszakosan víz hatásának kitett, illetőleg amelynek talaja időszakosan vízzel telített, és amelynek jelentős részén lápi életközösség, illetve lápi élő szervezetek találhatóak, vagy talaját változó kifejlődésű tőzegtartalom, illetve tőzgeképződési folyamatok jellemzik.”

A **Tvt. 23. § (3) bekezdésének f) pontja** alapján „a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak.”

Natura 2000 területek

A beavatkozások az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet* által meghatározott területek térképszelvényei szerint az alábbi Natura 2000 területeket érintik:

- Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék (HUKN10002) különleges madárvédelmi terület
- Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- Fülöpházi homokbuckák (HUKN20011) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok (HUKN20013) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- Ágasegyháza-orgoványi rétek (HUKN20015) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- Fülöpházi Hosszú-rét (HUKN20025) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

- Izsáki Kolon-tó (HUKN30003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi terület

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkr.) 4. § (1) bekezdése alapján „A Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok és a 4. számú mellékletben meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.”

Az **Nkr. 10. § (1) bekezdése** szerint „Olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak – a tervvel, illetve beruházással érintett terület kiterjedésére, az érintett területnek a Natura 2000 területhez viszonyított elhelyezkedésére, valamint a Natura 2000 területen előforduló élővilágra vonatkozó adatokra figyelemmel – vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló, az 1–4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.”

Az **Nkr. 10. § (2) bekezdése** szerint: „Amennyiben az (1) bekezdés szerinti vizsgálat alapján a tervnek, illetve beruházásnak jelentős hatása lehet, hatásbecslést kell végezni.”

Az **Nkr. 10. § (3) bekezdése** szerint: „A terv kidolgozója, illetve a beruházó a 14. számú mellékletnek megfelelően hatásbecslési dokumentációt készít, amely alapján a hatásbecslést a természetvédelmi hatóság végzi. A hatásbecslési dokumentációt a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló jogszabály alapján a természetvédelem szakterület megfelelő részterületén szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő is elkészítheti.”

A fentiek alapján az érintett Natura 2000 területek közül külön Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció készült az Ágasegyháza-orgoványi rétek (HUKN20015) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre, a Fülöpházi Hosszú-rét (HUKN20025) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre, a Fülöpházi homokbuckák (HUKN20011) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre, valamint a Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre. A Natura 2000 hatásbecslési dokumentációk becsatolásra kerültek a környezeti hatásvizsgálati dokumentációhoz.

Az érintett Natura 2000 területek közül külön Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció nem készült a Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék (HUKN10002) különleges madárvédelmi területre, a Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok (HUKN20013) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre, valamint az Izsáki Kolon-tó (HUKN30003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi területre. A dokumentációban foglaltak szerint ezeken a területeken csak olyan beruházási elemek vannak a tervben, amelyeket a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság kért a projekt keretében megvalósítani (pontosan, lokális beavatkozások, pl.: helyi vízvisszatartó műtárgyak felújítása vagy újak építése). Ezen beruházás elemek közvetlenül szolgálják a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelését és ahhoz feltétlenül szükségesek, céljuk a Natura 2000 területeken az érintett Natura 2000 területek részét képező élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítása, ezért a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció tárgyát képező fejlesztések vonatkozásában nem volt szükséges a terv kidolgozójának Natura 2000 hatásbecslés készítése ezen területekre az Nkr. 10 § (1)-(2) bekezdései alapján.

I. A környezeti hatásvizsgálati dokumentáció megállapításai

Magasabb rendű növényzet

Kurjantó és közvetlen környéke:

A kurjantói beavatkozási területen lévő mocsárrétek nagyrészt jó természetességűek, állományaikat legeltetéssel vagy kaszálással kezelik. Jelentős a nádasok és a magassásosok kiterjedése is, ezek több helyen kiszáradóban vannak. A területről korábban jelzett üde láprétek és kékperjés rétek kiszáradtak, átalakultak, az élőhelyeken csak a vázfajok maradtak fenn. A homoki gyepek nagyrészt túllegeltettek vagy kezeletlenek, közepes természetességűek.

A felmérés során a területről előkerült védett növényfajok: **agárkosbor** (*Anacamptis morio*), **budai imola** (*Centaurea sadleriana*), **buglyos szegfű** (*Dianthus superbus*), **érdes csüdfű** (*Astragalus asper*), **kisfészki aszat** (*Cirsium brachycephalum*), **kormos csáté** (*Schoenus nigricans*), **mocsári lednek** (*Lathyrus palustris*), **fehér tündérrózsa** (*Nymphaea alba*).

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján a **fátyolos nőszirm** (*Iris spuria*), **homoki nőszirm** (*Iris arenaria*), **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*), **poloskaszagú kosbor** (*Orchis coriophora*), **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **pókbangó** (*Ophrys sphegodes*) is megtalálható a területen.

I. övcsatorna:

Észak déli irányban haladó csatorna, mely a Kurjantó-Balázsréti területet szeli ketté. Jelen állapotában is szállít vizet, így teljes hosszában a mederben mocsári vegetáció a jellemző. Az északi részekben főleg nádasokkal mozaikoló keskenylevelű gyékényesek vannak, kisebb rekettyefüzes foltokkal. A kurjantó területeken már szinte mindenütt sűrű nádas vegetáció borítja a medret, a nyílt vizes részek hiányoznak. Rekettyefüzesek főleg a partmenti részeket borítják, de néha a mederben is megtalálhatók. A délebbi szakaszokon már a parton fehér fűzfák is megtalálhatók. Nyílt vízfelületek csak a szakasz legdélebbi részein vannak, ezeket csillárkás hínárvegetáció borítja néhány fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) folttal.

A felmérés során a területről előkerült védett növényfajok: **budai imola** (*Centaurea sadleriana*), **fehér tündérrózsa** (*Nymphaea alba*).

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján a **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **pókbangó** (*Ophrys sphegodes*) is megtalálható a területen.

Kondortó-Kurjantó összekötő csatorna:

Kelet-nyugati irányban haladó csatorna, melynek keleti része teljesen kiszáradt állapotban van. Itt a csatorna homoki gyepekkel, szikesedő mocsárrétekkel érintkezik. Nyugati irányban már alacsonyabban fekvő területekre érkezik, ott mocsárrétek, magassásosok és nádasok vannak a közelében. A csatorna itt is kiszárad időszakosan, de bennük fennmaradt a mocsári vegetáció (nádasok, magassásosok). A keleti oldal medre száraz, a rézsűben jellegtelen gyepek, kisebb cserjés foltokkal mozaikolnak. Több helyütt megtalálható a szegélyben a védett érdes csüdfű (*Astragalus asper*) és budai imola (*Centaurea sadleriana*). A rézsút nem kezelik, ezért ott jelentős a magaskórós növények aránya.

A felmérés során a területről előkerült védett növényfajok: **budai imola** (*Centaurea sadleriana*), **érdes csüdfű** (*Astragalus asper*)

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján a **fátyolos nőszirm** (*Iris spuria*), **poloskaszagú kosbor** (*Orchis coriophora*), **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **pókbangó** (*Ophrys sphegodes*) is megtalálható a területen.

III. (Kolon-tói) övcsatorna:

A csatorna vízzel borított, így ott a teljes szakaszon nádas-gyékényes vegetáció található, kisebb foltokban vízi harmatkásával. A Sóltszentimre melletti árnyékolt szakaszokon kolokános lápi hinarasok alakultak ki, míg az alsóbb részekben érdes tócsagazosok a jellemzők. A torkolati szakaszon foltokban előfordul a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*). A csatorna rézsúje füves, ott

uralkodóak a mezofil termőhelyet kedvelő zavarástűrő fajok (*Bromus inermis*, *Arrhenatherum elatius*, *Poa pratensis*) és a magaskórósok (*Centaurea sadleriana*, *Dipsacus laciniatus*, *Solidago gigantea*, *Picris hieracioides*). Néhol terjedőben van az inváziós selyemkóró (*Asclepias syriaca*). A középső csatorna rézsúje többnyire nyílt, ott fák, cserjék csak kisebb foltokban vannak. Soltszentimre mellett a csatornát keskeny sávban fehér fűz fasorok kísérik, itt a szomszédos élőhelyek döntően mocsárrétek. Az első szakasz a vasút keresztezése után már mezőgazdasági területeken halad tovább, ahol az intenzív szántók jellemzőek.

A felmérés során a területről előkerült védett növényfajok: **budai imola** (*Centaurea sadleriana*), **fehér tündérrózsa** (*Nymphaea alba*).

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján a **poloskaszagú kosbor** (*Orchis coriophora*), **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **pókbangó** (*Ophrys sphegodes*) is megtalálható a területen.

Nyomóvezeték

MZ_193 és 194 jelű vizsgálati szakasz: A felmért szakaszok hossza mintegy 500, illetve 250 méter. Itt marhákkal legeltetett vagy kaszált, nagy kiterjedésű üdébb gyepek találhatóak, melyek szegélyében elszórtan cserjés foltok, kisebb-nagyobb faegyedek is előfordulnak. A nyomvonal keresztezi a vízzel telt Kurjantó-Nagyszéktói-övcatorna medrét, melyet nagyrészt nádas tölt ki. A felmérés során védett növényfaj nem került detektálásra. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján előfordul a területen a **bunkós hagyma** (*Allium sphaerocephalon*).

MZ_195 jelű vizsgálati szakasz: A nyomvonal itt derékszögben megtörik, keresztezi a forgalmas 52-es főutat, két alsóbb rendű műutat és a Kurjantó-Nagyszéktói-övcatornát is. A növényzettel borított részek túlnyomórészt alacsony természetességű, idegenhonos fafajok uralta állományok (ültetett feketefenyves, narancsepersövény, akác fasorok), illetve agrár élőhelyek (lucernás, egyéves szántóföldi kultúra, parlag). A felmérés során előkerült védett növényfaj: **vetési konkoly** (*Agrostemma githago*).

MZ_004 jelű vizsgálati szakasz: Több, mint 2 kilométer hosszú, az 52-es főúttal párhuzamosan futó nyomvonalszakasz. Elsősorban felhagyott vagy jelenleg is használt nagy kiterjedésű legelők jellemzik. A mikrodomborzattól függően szárazabb és nedvesebb részek is találhatóak rajtuk. A gyepek közé ékelődik egy-egy szántóföld, illetve egy felhagyott szőlőültetvény. A terület keleti végében van egy sűrű nádas állomány, valamint mellette egy kaszált mocsárrét is. Az országút mentén előfordulnak keskeny puhafás sávok, melyek jellemzői az idős fehér nyárak és a rekettyefűzbokrok. A felmérés során előkerült védett növényfajok: **agár kosbor** (*Orchis morio*), **sokvirágú hatszegfű** (*Silene multiflora*), **homoki árvalányhaj** (*Stipa borysthena*).

MZ_005 jelű vizsgálati szakasz: Az 1680 méter hosszú felmérési egység keleti fele egy nagy kiterjedésű kaszált gyeppel. Míg nyugati részén változatos élőhelytípusokat találunk: egy tanya környékén spontán cserjésedő szárazgyep, kisebb nádasok, lucernások és egyéves szántóföldi kultúra, illetve ezüsthéjű foltok és egy nemesnyáras. A felmérés során előkerült védett növényfajok: **érdes csüdfű** (*Astragalus asper*), **agár kosbor** (*Orchis morio*).

MZ_196 jelű vizsgálati szakasz: A szakasz közepén egy működő homokbánya található. Itt a növényzetmentes felszín mellett, a már régebben felhagyott részekeken megjelennek szórványosan a nyílt homoki gyepek növényfajai (*Festuca vaginata*, *Alkanna tinctoria*, *Dianthus serotinus*, *Fumana procumbens*, *Salix rosmarinifolia*) is. A bánya alján lévő bolygatottabb részekben, illetve a tőle keletre és nyugatra lévő nyílt területeken pedig degradált szárazgyepek jellemzőek. A fás élőhelyeket akácültetvények, valamint akác és bálványfa alkotta erdősávok, ezüsthéjű csoportok képviselik. A felmérés során előkerült védett növényfajok: **homoki báranypirosító** (*Alkanna tinctoria*), **kései szegfű** (*Dianthus serotinus*), **homoki árvalányhaj** (*Stipa borysthena*).

MZ_006 jelű vizsgálati szakasz: A szakasz legnagyobb kiterjedésű élőhelytípusa az 52-es főúttól délre található, buckás felszínű, borókás-nyáras foltokkal tarkított nyílt homoki gyeppel. Nagy területeket borítanak még ezenkívül a különféle idegenhonos fa- és cserjefajok (pl. fehér akác, mirigyos bálványfa, feketefenyő, fehér eper, nyugati ostorfa, őszibarack, arany ribiszke) által dominált spontán állományok. A bolygatott, gyomosodó homoki gyepek néhol egyeduralmukodóvá váló lágyszárú özönfaja a közönséges selyemkóró. A terület keleti végében pedig egy ültetett fehér

nyáras állomány is található. A felmérés során előkerült védett növényfajok: *homoki báránypirosító (Alkanna tinctoria)*, *kései szegfű (Dianthus serotinus)*, *homoki bakszakáll (Tragopogon floccosus)*, *homoki árvalányhaj (Stipa borysthenica)*. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján *kék szamárkenyér (Echinops ruthenicus)* is megtalálható a területen.

MZ_006a jelű vizsgálati szakasz: A mintegy 5,5 kilométeres vizsgálati egység változatos élőhelytípusokat érint. Leggyakoribbak a nyílt, agrár élőhelyek: lucernások, intenzív és extenzív egyéves szántóföldi kultúrák (főleg rozstáblák). Számos foltban található degradált, gyomosodó száraz homoki gyepek, melyekben a selyemkóró több helyen dominánssá válik, ugyanakkor néhol még egy-egy homokiárvalányhaj-folt is előfordul rajtuk. Az erdőket elsősorban akácültetvények, illetve telepített őshonos nyáras állományok képviselik. A természetszerű élőhelyek közül kiemelhető egy-egy fajgazdag homoki sztyeprét és mocsárréti jellegű folt. A felmérés során előkerült védett növényfajok: *homoki árvalányhaj (Stipa borysthenica)*, *poloskaszagú kosbor (Orchis coriophora)*, *érdes csüdfű (Astragalus asper)*, *budai imola (Centaurea scabiosa subsp. sadleriana)*, *vetési konkoly (Agrostemma githago)*.

Kondor III.-csatorna:

A megközelítőleg 5,5 km-es szakasz jellemzően kiépített csatorna, kisebb-nagyobb töltéssel, kivéve az északi részen található Szívós-szék tómedrét. A Szívós-szék a múlt század közepén még rendszeresen vízjárta terület volt, de jellemzően őszre kiszáradt. A tó szegélyein ezen időszakban szikes rétek lehettek jellemzőek, melyek a kiszáradás miatt fokozatosan lehúzódtak a tófenékre. A Kondor-tóhoz képest a tómeder növényzetének átalakulása hosszabb ideje tart és sokkal kiegyensúlyozottan mehetett végbe, bár egy évtizede még határozottan szikes mocsár képet mutatott. A meder alja erősen legeltetett. A csatorna ki van kerítve villanypásztorral, de ennek ellenére legelés nyomai láthatók. Ahol tartósabban is megáll a víz, egy-egy tő *Carex elata* vagy *Cladium mariscus* is előfordul.

A csatorna déli szakasza jobban kiépített, részben szántók között vezet a Hosszú-rét 52. főút feletti területén keresztül. A csatorna környezetében szikesedő mocsárrétek találhatóak, a legdélebbi szakaszán pedig cserjésedő nádas, valamint kékperjés és télisásos foltok is megjelennek.

A felmérés során előkerült védett növényfaj: *agár kosbor (Orchis morio)*.

Kondor-tó és közvetlen környéke:

A Kondortó valamikor a legállandóbb elöntésű fehér vizű szikes tómedre volt a fülöpházi homokbuckák közé beékelődő tórendszernek. Az 1960-as években a tó mélysége elérte a 1,5 métert. 1983-ban száradt ki először, azóta jelentősebb vízborítás csak 1996, 2000, 2006 és 2010-ben volt benne, így sztyeppesedése több évtizede tart, a sók a mélybe mosódtak. Az utóbbi fél évszázadban jelentős volt a lepelhomok-befúvás a területre, ami nagyban növelte a tó finom homokkal való feltöltődését, illetve a sótartalom csökkenését, ami ugyancsak a sztyeppesedési folyamatokat segíti elő. A szikes tó fokozatosan alakult át – a különböző térszinteken eltérő ütemben – szikes mocsárrá, majd szikes rétté.

A tómeder legmélyebb részei ma nádasok, melyek már csak rövid ideig vannak víz alatt, a meder magasabb térszintjei pedig szikes rétek, amelyek akár egész évben is szárazon állnak. Kaszálva, illetve legeltetve van a terület, de a sarjülegeltetés is előfordul. Az élőhelyek természetessége az átalakulás időtartamától és a területhasználat mértékétől függ. A legjobb területrészek a szikes tavi időszak parti zónájában alakulhattak ki, melyek valószínűleg már akkor is szikes rétek voltak. A tómeder legmagasabb részei jelenleg szigetszerűen emelkednek ki és jellemzően jellegtelen félszáraz gyepek, növényzetük többnyire kevert fajkészletű, ezek további átalakulása várható a homoki sztyepréti elemek megjelenésével. A meder szélein a jellegtelen félszáraz gyepek valamikori visszagyepesedett szántók vagy az utak menti zavart területek, gyakran erős *Asclepias syriaca*-fertőzöttséggel.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: *kisfészekű aszat (Cirsium brachycephalum)*, *homoki bakszakáll (Tragopogon floccosus)*, *érdes csüdfű (Astragalus asper)*. A Kiskunsági

Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján **budai imola** (*Centaurea scabiosa subsp. sadleriana*) és **homoki árvalányhaj** (*Stipa borysthena*) is megtalálható a területen.

Hosszú-rét és a Hosszúréti-csatorna:

A Hosszú-rét kiegyenlítettebb vízellátottságú, jellemzően nádas terület, melyen nagyobb foltokban, gyakran homogénen jelenik meg a télisás. Ugyanakkor a télisás a szárazabb térszinteken is terjedőben van és ez regionális tendencia. A nádasokat mocsárrétek szegélyezik, a legmagasabb térszinteken pedig kékperjés rétek találhatók. A terület nagy része kaszálva van. A rétet keletről és nyugatról kisparcellás szántók, tanyák, jellegtelen puhafás állományok, valamint jellegtelen szárazgyepek keretezik.

A vizsgálat idején kiszáradt Hosszúréti-csatornát északon mocsárrétek, nádasok, kékperjés rétek határolják. Középső részén kaszált gyepek között halad, a meder alján jellegtelen üde gyepek és kékperjés váltakozik. Déli részén egy nagy kiterjedésű legelőn vezet keresztül, ahol a csatorna medrét is legeltetik, így jellegtelen száraz gyepek tekinthetők. Néhol őshonos fajú facsoportok, fasorok találhatók a rézsűben vagy a meder alján.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*), **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **homoki nőszirm** (*Iris arenaria*), **agár kosbor** (*Orchis morio*), **kormos csáté** (*Schoenus nigricans*). A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisa alapján **budai imola** (*Centaurea scabiosa subsp. sadleriana*) is megtalálható a területen.

Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke:

Az Ágasegyházi-rét jelentős vízvesztéséget szenvedett el az elmúlt fél évszázadban. A jelenlegi őszi minimum talajvízszint a valamikori mederfenék alatt 2-3 méterrel található. A lápok kiszáradtak, száraz nádasokká alakultak vagy ma már gyepeként vannak hasznosítva. Napjainkra szinte sehol nincs a felszínen víz. Kis területeken kivételt képeznek a mélyebb kubikgödrök vagy csatornaszakaszok, de nyárra ezek is kiszáradnak. A terület ÉK-i részét erősen legeltetik, a többi helyen kaszálnak, de jelentős a kezeletlen területek aránya is. A lecsapoló csatornában jellegtelen száraz nádas található, melyekben gyakran aranyvesszőfoltok láthatóak.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **agár kosbor** (*Orchis morio*), **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **kisvirágú habszegfű** (*Silene borysthena*), **sokvirágú habszegfű** (*Silene multiflora*), **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **fátyolos nőszirm** (*Iris spuria*), **kisfésztkű aszat** (*Cirsium brachycephalum*), **budai imola** (*Centaurea scabiosa subsp. sadleriana*), **alacsony pozdor** (*Scorzonera humilis*), **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*), **rostostövű sás** (*Carex appropinquata*), **kormos csáté** (*Schoenus nigricans*).

Orgoványi-rét és közvetlen környéke:

A vizsgálati terület két részre különíthető el, a keleti oldalon a szűkebb értelemben vett Orgoványi-rét, még nyugatra a Csíra-szék található. Az Orgoványi-rét jellegében hasonlít az Ágasegyházi-réthez kiterjedt kékperjéseivel, melyek azonban a vízszintsüllyedés miatt enyhén szikesednek. Az itt található nádasok kiszáradtak, a nádvágás szinte teljesen megszűnt rajtuk. A keleti területekre leginkább a kaszálás jellemző. A Csíra-székben az 1960-es években még halászat folyt, ma csatorna szeli ketté. A déli oldalon a folyamatos legeltetés hatására szikes rétek alakultak ki, melyek természetességét a legeltetés mértéke határozza meg. Az északi oldalon nádas jött létre, amit a teljes kiszáradást követően részben elkezdtek kaszálni vagy legeltetni. Ezek a gyeprészletek mocsárrétté alakulnak át. Főleg az üdebb réteken nagyon jelentős a vaddisznótúrások mértéke. A csatornákhöz közeli területeken hajlamosak megjelenni a *Solidago*-fajok, de jellemzően az elsődleges kolonizáló a *Senecio vernalis*. A nyugati területrészen nagyobb kiterjedésben találhatók intenzív mezőgazdasági művelésű foltok is.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **agár kosbor** (*Orchis morio*), **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*), **kisvirágú habszegfű** (*Silene borysthena*), **sokvirágú habszegfű** (*Silene multiflora*), **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **fátyolos nőszirm** (*Iris spuria*), **kisfésztkű aszat** (*Cirsium brachycephalum*), **budai imola** (*Centaurea scabiosa subsp. sadleriana*), **kornistárnics**

(*Gentiana pneumonanthe*), réti iszalag (*Clematis integrifolia*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica*).

II. övcsatorna:

A csatorna a III. övcsatornából ágazik el, és áthalad Izsák településen. A településtől délre lévő szakasz száraz, jellemzően zavart terület. Bár néhol közvetlenül találkozik természetes gyepekkel, de agrárkörnyezetben húzódik. Ezen szakaszon szikes rétekekkel, nádasokkal, láprétekekkel érintkeznek, de ezek természetessége alacsony. Egy szakasza közvetlenül a településsel határos nagyon zavart, szemetes környezet. Több helyen erősen túllegeltetve. A várostól É-ra eső terület fő vízellátását az izsáki szennyvíztelep biztosítja, így annak vízminősége gyakran kifejezetten eutróf, itt a csatorna jellemzően kezeletlen.

A felmérés során előkerült védett növényfaj: **mocsári kosbor** (*Orchis palustris*).

Kiscsengődi (XVI.) csatorna:

A csatorna általában tavasszal jó vízellátottságú, körülötte kifejezetten jó természetességű gyepek találhatóak. Azonban a kotrások miatt *Solidago* fajokkal és *Asclepias syriaca*-val erősen fertőzött. A csatorna partján több helyen fehér fűz, fehér nyár és rekettyefűz nő, egy rövid szakaszán felhagyott tőzegbányagödörökön halad át. A csatornákon elhelyezett tiltók lassítják a területek leszáradását. A csatorna nádmentes részein 1-1 *Nymphaea alba* is található.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **fehér zászpa**, (*Veratrum album*), **mocsári tőzegráfrány** (*Thelypteris palustris*), **nádi boglárka** (*Ranunculus lingua*), **hússzínű ujjaskosbor** (*Dactylorhiza incarnata*), **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*).

XIX/d. csatorna:

Jó természetességű területek határolják a csatornát, emiatt közvetlen közelében is jó fajokat lehet találni. A nádas területek kezeletlenek. A csatorna északon a Káposztás-erdő nevű ex lege lápot szeli át, ami a régió egyetlen égerláp erdeje. A csatorna ezen része a tavaszi időszakban jó vízellátottságú, az erdő alatt szinte növényzetmentes, de szinte az egész szakaszt békaliliom (*Hottonia palustris*) borítja. Kisebb területeken amerikai kőrös-fertőzés észlelhető. Az erdő mélyebb részein magassásos található. Van néhány kubikgödör, amikben ugyancsak feljön a víz, ahol szintén megtalálható a békaliliom. A vízviasszatartást egy kis homokzsákos áttöltés biztosítja, a bekötött csatornák kihatnak a távolabbi túllegeltetett vagy ezüstfával fertőzött területekre. Aranyvessző-fertőzöttség csak az 52-es műút környezetében észlelhető.

A csatorna D-i szakasza a Rekettyés nevű ex lege lápot szeli át. A környező rét a régió legjobb vízellátottságú területe, bár a jelenlegi aszály jelentősen érezteti a hatását. A réteken regionálisan jelentős állományban található az *Eriophorum angustifolium*, *Gentiana pneumonanthe*, *Schoenus nigricans*, *Gymnadenia conopsea*, *Dactylorhiza incarnata*, *Iris spuria*.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **mocsári tőzegráfrány** (*Thelypteris palustris*), **hússzínű ujjaskosbor** (*Dactylorhiza incarnata*), **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*), **nádi boglárka** (*Ranunculus lingua*), **fehér zászpa** (*Veratrum album*).

Kolon-tó:

A Kolon-tó lecsapolása már a XIX. század második felében megkezdődött és az 1920-as években véglegesen bekötötték a DVCS-be. Az 50-es évekre teljesen leszáradt, s tőzegrészlete jelentős mértékben lepusztult. Ebben az időben a korábbi és egyben a mai nádasok helyén kaszálórétek voltak. A nádasok mérete minimálisra csökkent. Az 1960-évektől a vízszint természetes úton emelkedni kezdett, s ez tovább fokozódott a Nemzeti Park megalakulását követően. A nádasok újra helyre álltak, és bennük újra megindultak a lápi folyamatok. Az 1999–2000. évi nagy vizek esetén helyreállt a napjainkra lehetséges magas vízszint, ami az elmúlt évekig tartott. 2020-tól azonban a vízszint a hátságot érintő aszály hatására radikálisan csökkent. A nádasok jelentős része újból egész évben száraz. Általánosságban elmondható, hogy a mocsár- és lápréteken megkezdődött a sztyeppesedés. Hosszútávon a B1b nádasok B1a-ba (leszáradó nádasok) való átalakulása várható. A gyepek ÉK-i részein szikesedési folyamat figyelhető meg.

A tó legjelentősebb vízpótlása az Ágasegyházi–Orgoványi-rétek régió beszivárgási zónájából származik. Továbbá jelentős vízpótlást kap a mélységi vízadó rétegekből is.

Általánosságban elmondható a hátság peremén a K–Ny-i irányú talajvízmozgás. A Kolon-tó esetében ez így néz ki: Ágasegyházi-rét – Kolon-tó – Szikes tavak. A vizsgálati terület északabbi részein ugyanilyen összefüggések állhatnak fenn a Balácsi-rétek viszonyában.

A felmérés során előkerült védett növényfajok: **fehér tündérrózsa** (*Nymphaea alba*), **kisfészekű aszat** (*Cirsium brachycephalum*), **mocsári kosbor** (*Anacamptis laxiflora*), **hússzínű ujjaskosbor** (*Dactylorhiza incarnata*), **mocsári lednek** (*Lathyrus palustris*), **mocsári aggófű** (*Senecio paludosus*), **fátyolos nőszirm** (*Iris spuria*), **mocsári békaliliom** (*Hottonia palustris*), **mocsári nőszőfű** (*Epipactis palustris*), **vörösbarna nőszőfű** (*Epipactis atrorubens*), **homoki árvalányhaj** (*Stipa borysthenica*), **bugaci nőszőfű** (*Epipactis bugacensis*), **kései szegfű** (*Dianthus serotinus*), **homoki varjúháj** (*Sedum urvillei* subsp. *hillebrandtii*), **homoki vértő** (*Onosma arenaria*), **szibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **szúnyoglábu bibircsvirág** (*Gymnadenia conopsea*), **kormos csáté** (*Schoenus nigricans*), **homoki imola** (*Centaurea arenaria*), **homoki bakszakáll** (*Tragopogon floccosus*), **homoki csüdfű** (*Astragalus varius*), **szürke poloskamag** (*Corispermum canescens*), **pókbangó** (*Ophrys sphegodes*), **vitézkosbor** (*Orchis militaris*), **Jávorka-fényperje** (*Koeleria javorkae*), **kései gyíkpohár** (*Blackstonia acuminata*), **poloskaszagú kosbor** (*Anacamptis coriophora*), **pézsmahagyma** (*Allium moschatum*), **homoki cickafark** (*Achillea ochroleuca*), **közönséges csikófark** (*Ephedra distachya*).

Makroszkópikus vízi gerinctelenek:

Érintett területek: Kondortó és közvetlen környéke, Kurjantó és közvetlen környéke, I. övcsatorna, Hosszú-rét és Hosszúrét-csatorna, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke.

A Homokhátság 7. részterület makroszkópikus vízi gerinctelen közösségéről összesen 20 mintavételi helyről vannak adatok. 2022-ben a felmérésre tervezett mintavételi helyek közül mindössze 3 olyan volt, ami nem volt kiszáradva, és lehetséges volt még belőle faunisztikai mintát venni. **A területről a korábbi és az aktuális felmérések során kimutatott, természetvédelmi szempontból értékes, védett, fokozottan védett vagy közösségi jelentőségű fajok a csigák közül az *Anisus vorticulus*, a piócák közül a *Hirudo verbana*, a szitakötők közül pedig a fokozottan védett *Leucorrhinia pectoralis* volt. Védett ugyan az *Aeshna isocelus* szitakötőfaj is, de országosan viszonylag gyakorinak mondható.**

Malakológiai vizsgálatok (szárazföldi csigák):

Érintett területek: Kurjantó és közvetlen környéke, I. övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke, III. övcsatorna (Kolon-tó), Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna (nyugati ága).

A Homokhátság 7. részterület mentén végzett malakológiai vizsgálatok összesen 5 alterületen történtek, amelyek két Natura 2000 területet érintenek. A teresztris puhatestűeket érintő vizsgálatok késő őszi időszakban történtek, a közösségi jelentőségű csigák (jelen esetben a két törpecsigafaj: *Vertigo angustior* és *V. moulinsiana*) potenciális élőhelyein. Az eredmények alapján megállapítható, hogy **az Alföld meszes láp- és sásrétején élő fajok többsége mindkét vizsgálati egységben megtalálhatóak.** A közös fajkészlet ezen élőhelytípus alapfaunájának tekinthető. Legjelentősebb faunisztikai és természetvédelmi eltérés a két területi egység, valamint a Kolon-tó egyes részei között a két közösségi jelentőségű törpecsiga előfordulás, illetve ezek hiánya. A *Vertigo angustior* és *V. moulinsiana* fajok kizárólag a Kolon-tó déli szegélyéből, valamint az ezzel határos láp- és sásrétekről váltak ismertté. A *V. moulinsiana* eddig ismeretlen volt a Kolon-tóról és környékéről. E két hazánkban védett csigafajon kívül további védett fajok közül csak a *Helix pomatia* került elő néhány pontról. Az eredmények alapján a Kolon-tó déli szegélyét, valamint az azzal határos láp- és sásréteket kiemelt természetvédelmi értéknek kell tekinteni.

Egyenesszárnyú fauna vizsgálata:

Érintett területek: Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke, Kiscsengódi (XVI) csatorna, Kurjantó és közvetlen környéke.

A hatásterület egyenesszárnyú faunája összesen 42 fajt számlál. A területen két védett faj él. Az *Acrida ungarica* a terület általánosan elterjedt, a nyár végi időszakban szubdominánsá váló faja. A faj a nyílt homokterületeken jellemző. Jelenléte feltételezi a kisebb-nagyobb nyílt talajfelszín és a laza talajszerkezet meglétét. A természetesen nyílt gyepeken, legelőkön, kaszálókon, sőt gyomtársulásokban, tarlókon is előfordul. Jó mozgékonyágú, új területeket könnyen kolonizáló faj. A másik védett faj az *Isophya costata* az üde virággazdag, jól strukturált gyepek faja. Jelenléte az Ágasegyházi-, és Orgoványi-rét és közvetlen környékük, valamint a Kurjantó és közvetlen környéke alterületekről ismert, mindkét területen jelentős állománnyal képviseltetve magát.

A mintázott együttesek az Alföld nyílt gyepeire jellemző általános képet mutatták, melyekben a széles elterjedésű, xerofil sáska (*Caelifera*) fajok vannak túlsúlyban. A nedves és mezofil rétek fajait a viszonylag kései mintavétel és a 2022-ben jellemző extrém nyári szárazság miatt nem sikerült megtalálni, de a korábbi adatok alapján védett vagy a faunában ritka fajok nagyobb számban való megjelenése nem várható a hatásterületen.

Xilofág-szaproxilofág rovarok és egyéb bogarak vizsgálata:

Érintett területek: I. övcsatorna, Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna (nyugati ága), Kurjantó és közvetlen környéke.

A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) potenciális puhafás élőhelyei meglehetősen kis kiterjedésben, de megvannak a vizsgálati területen, azonban igazán alkalmas holtfa alig volt megtalálható. Ennek ellenére a faj előfordulása valószínűsíthető, azonban publikált adatát nem ismerjük, illetve jelen és 2 évvel korábbi vizsgálat során sem sikerült kimutatni, valamint a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisában sem szerepel. A közösségi jelentőségű *Cucujus cinnaberinus* keresése közben további 3, országosan elterjedt, puhafás állományokban gyakori védett faj néhány egyedét vagy életnyomait (kirepülő nyílások, azonosítható kitin részletek) találták: **kis szarvasbogár (*Dorcus paralellipedus*), diófacincér (*Aegosoma scabricorne*), pézsmacincér (*Aromia moschata*).** A *Bolbelasmus unicornis* faj számára potenciális homokpusztai élőhelyek jelen vannak a vizsgált területen, így a faj előfordulása valószínűsíthető, azonban publikált adata nem ismert, illetve a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adatbázisában sem szerepel.

Érintett területek: Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, Kolon-tó és közvetlen környéke.

A hatásterületen összesen vizsgált 90 mintaterület csak kis részén sikerült szaproxilofág rovarfajok jelenlétét azonosítani. A legtöbb területen faji szinten nem azonosított cincér és néhol díszbogár lárvák kerültek elő a vizsgált fatörzsekből és holtfából. A szaproxilofág bogárfajok közül a **védett skarlátbogár** jelenléte 3, a Kolon-tó és közvetlen környéke alterületén, a tó nyugati peremén kijelölt mintaterületen volt kimutatható. Ezen kívül más faji szinten azonosított szaproxilofág faj jelenléte is csak néhány esetben volt igazolható. A tapasztalt fajszám mindössze 6 volt.

A beavatkozással érintett területnek csak nagyon kis része erdősült és a vizsgált erdők, facsoportok és fasorok rendre kevés öreg bomló kérgű és korhadó fát, valamint holt fát tartalmaztak, illetve a fellelt korhadék többnyire száraz volt, ami kevésbé jó feltételeket biztosít a keresett rovaroknak.

Összegezve, a területen kevés és többnyire kevésbé alkalmas faanyag áll rendelkezésre a szaproxilofág fajok számára, így azok elterjedtsége szórványosnak, míg tömegessége kicsinek ítéltető a területen. A kis fajszám és diverzitás nem csak a rendelkezésre álló kevés megfelelő élőhely, hanem azok kis méretével és izoláltságával is kapcsolatba hozható.

Futóbogarak vizsgálata:

Érintett területek: Kurjantó és közvetlen környéke.

A felmérések során a Kurjantó és közvetlen környéke alterületen összesen 14 futóbogár fajt sikerült gyűjteni. Ez – tekintve a viszonylag rövid, kéthetes gyűjtési időszakot – nem alkalmas a futóbogár együttesek természeti állapotának becslésére, de a cél leginkább a NATURA 2000 jelölő *Carabus hungaricus* állományának vizsgálata volt, melynek korábban nem volt ismert adata a területen. **Az aktuális vizsgálat során előkerült fajok egyike sem védett és a célfajként vizsgált *Carabus hungaricus* egyik mintaterületről sem került elő**, ennek ellenére a gyűjtött adatok jó adalékot szolgáltatnak a terület – mindeddig kutatatlan – futóbogár együtteseinek ismeretéhez.

Lepkék vizsgálata:

Érintett területek: Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna, I. övcsatorna, Kurjantó.

A kutatás során a területeken végzett korábbi kutatások eredményeként kimutatott 26 védett fajból 7, kivétel nélkül nappali lepkefajt sikerült kimutatni, valamint egy új védett faj, a nagy gyöngyházlepke (*Argynnis paphia*) került elő. A vizsgálat során a 2 közösségi jelentőségű lepkefaj, a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) jelenlétét is igazolták. Megállapítható e két faj esetében, hogy gyakorisági és tömegességi viszonyaik erősen lecsökkentek. Ennek okaként a több éve tartó szárazság és a kedvezőtlen csapadékmennyiségű éveket figyelmen kívül hagyó gyepgazdálkodás a felelős.

Érintett területek: Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kiscsengődi (XVI) csatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, XIX/d. csatorna.

A felmérések során összesen 22 éjjeli aktivitású nagylepke faj jelenlétét sikerült detektálni a mintavételi területeken. A területen két Natura 2000 jelölő faj (*Lycaena dispar rutilus*, *Maculinea teleius*) él. A mintavételek során azonban csupán a *Maculinea teleius* 1-1 példánya került elő. Viszont a célfajok keresése során hat különböző védettségi státusszal rendelkező faj jelenlétét is sikerült kimutatni (*Apatura ilia*, *Arethusana arethusana*, *Argynnis pandora*, *Argynnis paphia*, *Hipparchia statilinus*, *Vanessa atalanta*). Ugyan a *Lycaena dispar rutilus* egyetlen egyede sem került elő, a vizsgálati területen több olyan élőhelytípus is megtalálható, ami ideális a faj számára, ezért – és a korábbi biotikai adatok alapján – jelenléte nem kizárható.

A legnagyobb egyedszámban a területre leginkább jellemző fajok voltak jelen (*Polyommatus coridon*, *Hipparchia statilinus*, *Maniola jurtina*), amelyek jelenlétét a 2022-ben tapasztalható extrém száraz körülmények sem befolyásolták. A legfajgazdagabb élőhelyeknek mégis a – szárazodó – üde gyepek bizonyultak. A mintázott együttesek az Alföld nyílt gyepeire jellemző általános képet mutatták, melyekben a széles elterjedésű, tág túróképeségű fajok vannak túlsúlyban.

Érintett területek: Hosszú-rét és Hosszúrét-csatorna, Kondor III.-csatorna.

Vizsgálatok alapján kijelenthető, hogy a területen magas az aljnövényzet lágyszárúin élő generalista, illetve a cserjéken fejlődő lepkefajok aránya. A tervezett beruházással érintett helyszínen a lepkék tápnövény-preferenciája szempontjából kifejezetten értékes növényfajok találhatóak meg (*Sanguisorba officinalis*, *Gentiana pneumonanthe*, *Rumex* spp.) és a hozzájuk kötődő lepkefajokat – köztük több védett státuszba tartozó fajt – sikerült is kimutatni, így megállapítható, hogy a terület jellemző élőhelyeihez értékes nappali – és éjjeli lepkeközösség kötődik. A tervezett beavatkozás hatásterületén a faunisztikai mintavételek során 30 lepkefaj került elő, amelyek közül 8 faj természetvédelmi oltalom alatt áll. Ezek közül 2 lepkefaj, a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar rutila*) pedig közösségi jelentőségű faj is egyben. Az ismert állapotok alapján kijelenthető, hogy a **vizsgálati helyszín lepkeközössége** – a terület méretét, elhelyezkedését és növényzeti adottságait tekintve – **közepes fajgazdagságúnak** minősíthető és **a tervezett beruházás helyszíne összességében értékes élőhelynek minősül.**

Halak vizsgálata:

Érintett területek: Orgoványi-rét és közvetlen környéke, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke.

A beavatkozással érintett terület vizeitében a korábbi és a jelen projekt keretében végzett felmérések eredményei szerint 8 halfajnak találhatóak meg állományai. A kimutatott fajok közül természetvédelmi szempontból kifejezetten értékesnek tekinthető a lápi póc (*Umbra krameri*), mely endemikus fajunk, fokozottan védett és közösségi jelentőségű is. Hazánkban természetvédelmi oltalom alatt áll a kurta baing (*Leucaspius delineatus*), és nem védett ugyan, de Magyarországon a fenyegetett fajok közé tartozik a széles kárász (*Carassius carassius*).

A 8 halfajból 7 halfajnak az állományai kerültek elő a Kolon-tóból, csak az idegenhonos ezüstkárász (*Carassius gibelio*) nem fordult elő ezen az élőhelyen. A fokozottan védett és közösségi jelentőségű lápi póc (*Umbra krameri*) állománya itt stabilnak tekinthető, mindhárom vizsgálati évben jelen volt a Kolon-tóban. A másik három víztér jóval fajszegényebb volt.

Kétéltűek és hüllők vizsgálata:

Érintett területek: I. övcsatorna, Kurjantó és közvetlen környéke, Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna, III. (Kolon-tói) övcsatorna.

Kétéltűek és hüllők tekintetében a vizsgált területek fajszegények. Ez annak köszönhető, hogy a kétéltűek szaporodásához elengedhetetlen vizes élőhelyek csak a nagyobb csatornák medrére korlátozódnak. A Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna a legtöbb helyen gyakran teljesen kiszáradt, illetve ahol van bent víz, ott is sűrű növényzet borítja a medret. Ezekben csak a kecskebéka (*Pelophylax kl. esculenta*) és a mocsári béka (*Rana arvalis*) található meg. A Kurjantó területén lévő egykori mocsarak a talajvízszint süllyedés és a klíma szárazodása miatt teljesen kiszáradtak, onnét a kétéltűek eltűntek. A hüllők viszont a szárazabb, rövid fűvű élőhelyeket preferálják, ezek az élőhelytípusok azonban nagyrészt hiányoznak a beruházási területről. A területek többsége magas fűvű kaszálórét, ritkábban legelő, melyeken általában csak a fürge gyík (*Lacerta agilis*), ritkábban a homoki gyík (*Podarcis taurica*) fordul elő alacsony egyedszámban. Az állandó vizű III. (Kolon-tói) övcsatorna és az I. övcsatorna fontos szerepet töltenek be a talajvízszint süllyedéssel jelentős mértékben érintett területek kétéltű fajainak megőrzésében. Előbbiben nagy egyedszámban fordul elő a kecskebéka (*Pelophylax kl. esculenta*), mivel ott gazdag hínárvegetáció alakult ki a nyílt vizes részeken.

Érintett területek: Kondor III.-csatorna, Kondortó és közvetlen környéke, Hosszú-rét és Hosszúrét-csatorna, Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, II. övcsatorna, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke.

A vizsgálati területen előforduló kétéltű fajok a barna és zöld varangy, a levelibéka, a kecskebéka, a mocsári béka, a nagy tavi az erdei béka, a vöröshasú unka, valamint a pettyes gőte és a dunai tarajosgőte, továbbá a hüllők közül a mocsári teknős, a fürge, a homoki, a zöld és az elevenszülő gyík, valamint a vízisikló. A természetszerű és mesterséges vizes élőhelyek (csatornák) jelenlétét egyaránt jelző leggyakoribb két faj a kecskebéka és a mocsári teknős, melyek legjelentősebb állományai a Kolon-tó területén és a jobb vízellátottságú csatornaszakaszokon találhatóak. Általánosan elmondható, hogy vízhez leginkább kötődő kétéltűek előfordulási gyakorisága és egyedszáma a víz térbeli eloszlásának és tartósságának megfelelően a szinte teljesen száraz Kondor-tó és Szívós-szék területek felől haladva az Ágasegyházai-Orgoványi-réteken keresztül fokozatosan növekszik a Kolon-tó felé, mely utóbbi a legjelentősebb kétéltű és hüllő élőhely együttes a vizsgálati területen, míg az északi kiszáradt homokterületeken szinte csak a száraz élőhelyekre jellemző fajok fordulnak elő (gyíkok, varangyok).

Érintett területek: Hosszúrét-csatorna, Nyomóvezeték.

A nyomvonalak által érintett területek kétéltű- és hüllőközössége a vizes élőhelyek rendkívül alacsony jelenléte miatt szegényes. Ennek köszönhetőn a felmérés során a vizsgálat által érintett hosszú szakaszon kétéltűfajok előfordulása nem volt detektálható, míg hüllőfajok közül 2, a Kiskunságban gyakori, szárazföldi élőhelyekhez kötődő hüllőfaj, a zöld gyík (*Lacerta viridis*) és a fürge gyík (*Lacerta agilis*) jelenléte néhány helyen kimutatásra került.

Madarak vizsgálata:

Érintett területek: I. övcsatorna, Kurjantó és közvetlen környéke, Kondortó – Kurjantó összekötő csatorna, III. (Kolon-tói) övcsatorna).

A vizsgált területekről összesen 43 madárfaj került meg. Ezek többsége a nyílt élőhelyekhez kötődik, a terület gyepeiben, mezsgyéiben elterjedt fajok számítanak. A leggyakoribb fészkelő madárfaj a sárga billegető (*Motacilla flava*), mely szinte minden vizsgált helyszínen jelen volt. A nádas foltokban főleg a cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), nádi tücsökmadár (*Locustella luscinioides*) és a nádírigó (*Acrocephalus arundinaceus*) fészkel, ezek általában azokon a helyeken jelentek meg, ahol a csatornában fennmaradt legalább néhány cm víz. A nyílt vizes élőhelyek viszonylag ritkák, ott a kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) a jellemző faj. A felmérés évében a szárazság miatt az időszakos vizes élőhelyek nem voltak jelen, de a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa szerint a kedvező években a nyílt mocsarakhoz kötődő fajok (**nagy goda, piros lábú cankó**, sárszalonna) is jelen vannak a területen. A területeken gyakori fészkelő még a cigánycsuk (*Saxicola rubicola*), mely szintén megtelepszik a kis kiterjedésű szegélyekben is. A kaszálórétek többségén megfigyelt madárfajok (egerészölyv, vörös vércse, **fehér gólya**) főleg táplálkozni járnak ezekre az élőhelyekre. A felhagyott területek jelentős kiterjedése miatt több, magaskórósokban megtelepedő faj is (énekes nádiposzáta, sordély, sárga billegető, mezei poszáta) előkerült. A területeken lévő facsoportokban a ligeteket kedvelő elterjedt fajok (barátka, sárgarigó, erdei pinty, tengelic, zöldike) fészkelnek, az idős fehér nyár facsoportokban odúlakó fajok (seregély, zöld küllő, széncinege) is meg tudtak telepedni. A területeket szegélyező facsoportokban ragadozómadarak (vörös vércse, kerecsensólyom) fészkelnek előszeretettel, de ezek az élőhelyek kiváltképp alkalmasak a **szalakóta** (*Coracias garrulus*), **kis őrgébics** (*Lanius minor*), búbos banka (*Upupa epops*) megtelepedésére is.

Érintett területek: Kondor III.-csatorna, Kondortó és közvetlen környéke, Hosszú-rét és Hosszúrét-csatorna, Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke, II. övcsatorna, III. (Kolon-tói) övcsatorna, Kolon-tó és közvetlen környéke.

A vizsgált területekről összesen 90 madárfaj került kimutatásra. A három leggyakoribb fészkelő madárfaj a felmért csatornaszakaszokon a tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), a foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*) és a cigánycsuk (*Saxicola rubicola*), míg a vízvisszatartási területek esetében a foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*), a nádírigó (*Acrocephalus arundinaceus*), valamint a cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*) volt.

Fokozottan védett fajok közül 14 faj került elő, melyek a következők: rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kígyászölyv (*Circus gallicus*), túzok (*Otis tarda*), cigányréce (*Aythya nyroca*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), kék vércse (*Falco tinnunculus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), vörös gém (*Ardea purpurea*), nagy kócsag (*Ardea alba*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), nagy póling (*Numenius arquata*), darázsölyv (*Pernis ptilorhynchus*), kuvik (*Athene noctua*) és gyurgyalag (*Merops apiaster*).

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált területek száraz jellegének megfelelően 2022-ben – a nagyon aszályos időjárás miatt – igen kis faj- és egyedszámban fordultak elő a vizes élőhelyhez kötődő ún. vízimadárfajok (*Anseriformes*, *Podicipediformes*, *Pelecaniformes*, *Ciconiiformes*, *Gruiformes*, *Charadriiformes*). Ezek helyett inkább csak a nádas élőhelyekhez kötődő pl. nádiposzátafélék (*Sylviidae*) kerültek észlelésre a beszűkült vizes élőhelyeken. Az Izsáki Kolon-tó Különleges Természetmegőrzési és Madárvédelmi Terület (HUKN30003) jelenleg a legjelentősebb madárelőhely a vizsgálati területen. Itt elsősorban a kiterjedt nádashoz kötődő madárfajok költőállományai a jelentősek, melyek közül különösen a gémfélék (*Ardeidae*), valamint az énekesmadarak közül a fülemülesítke emelhető ki, mely utóbbinak az egyik legjelentősebb hazai költőállománya található itt. A Kolon-tónál felsorolt vízhez, illetve vizes élőhelyekhez szorosan kötődő fajok nem költenek, illetve csak elenyésző számban fordulnak elő a vizsgált egység többi területén (Ágasegyházi-Orgoványi-rétek, Hosszú-rét, Kondor-tó, Szívós-szék). Bizonyos fajok kisebb számban a vizezebb esztendőknél előfordulnak még a Csíra-széken és az Ágasegyházi-Orgoványi-réteken, amikor időszakos vizes élőhelyek (mocsarak, nedves rétek) alakulnak ki ezeken a területrészekén. A Fülöpháza környéki tartósan kiszáradt Hattyús-szék,

Kondor-tó, Szappanos-szék, Szívós-szék hajdani szikes tórendszer és a Hosszú-rét területén vizes élőhelyhez kötődő madárfajok előfordulásai jelenleg alkalmi jellegűek, és költőállományokkal gyakorlatilag nem lehet számolni. A kiszáradt kopárabb egykori szikes medrekben az ugartyúk viszont még előfordulhat, de költéséről nincs adat az elmúlt évekből a területen.

A száraz gyepeken, mezsgyéken, a csatornák mentén a teljes vizsgálati területen jellemző földön fészkelő madárfajok a cigánycsuk, a hantmadár, mezei pacsirta, a sárga billegető és a parlagi pityer, illetve szórványosan előfordulhat a fűrj (*Coturnix coturnix*) és a túzok (*Otis tarda*) is.

Érintett területek: Kondor III.-csatorna, Hosszú-rét és a Hosszúréti-csatorna, Nyomóvezeték.

A vizsgált fás-cserjés élőhelyfoltok olyan gyakori, országosan elterjedt madárfajok fészkelőhelyét képezik, mint a barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), erdei pityer (*Anthus trivialis*), vörösbegy (*Erithacus rubecula*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), széncinege (*Parus major*), csilpcsalpüzike (*Phylloscopus collybita*) és őszapó (*Aegithalos caudatus*). Míg a gyepes területek gyakoribb vagy szórványos előfordulású jellemző költőfaja a cigánycsuk (*Saxicola rubicola*), illetve a rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*). A beruházási terület természetvédelmi szempontból kiemelhető értékét a közösségi jelentőségű madárfajok közül a **szalakóta** (*Coracias garrulus*) és a **barna rétihéja** (*Circus aeruginosus*) előfordulása – és a közvetlen közelben valószínűsíthető fészkelése – jelenti.

Emlősök (denevérek) vizsgálata:

Érintett területek: Kurjantó és közvetlen környéke, I. övcsatorna, Kondor-tó-Kurjantó összekötő csatorna.

A vizsgált terület a denevérfauna szempontjából nem képvisel kiemelkedő minőségű élőhelyet.

A kimutatott fajkészlet főleg gyakori denevérfajokból áll, mint a rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*) és a szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*). Jól jelzi a terület szuboptimalitását a *Myotis*-fajok nagyon kis akusztikus aktivitása. A terület erdei nagyon kis kiterjedésűek és a denevérek szempontjából nézve gyenge minőségűek, így jelentősebb erdőlakó denevérfauna jelenléte nem valószínűsíthető, a területet, mint táplálkozóhelyet használó denevérek jelentős része ezért a környező épületekben találhat búvóhelyet. A denevérek a terület fás vegetációiban, fás szegélyein és egyes fajok a nyíltabb területek (gyepeken) felett táplálkozhatnak.

Emlősök (vidra, hód) vizsgálata:

A vidrák igen aktív állatok, amelyek nagy területeket bejárnak táplálék után kutatva. A Duna-völgyi-főcsatorna mentén állandó állományuk él, ahonnan az egyedek az oldal csatornákon keresztül messzire elvándorolhatnak. A felmérések során vidra életnyomot a Kurjantó és közvetlen környékén, az I. övcsatorna és a III. (Kolon-tói) övcsatorna mentén, valamint a Kolontón és közvetlen környékén észleltek.

Hód életnyomok a vizsgált szakaszokon nem kerültek elő.

Emlősök (ürge, molnárgörény) vizsgálata:

Érintett területek: Kurjantó és közvetlen környéke, Kondortó és közvetlen környéke, Ágasegyházi-rét és közvetlen környéke, Orgoványi-rét és közvetlen környéke.

Az ürge egy viszonylag ritka fajnak tekinthető a Homokhátság projekt 7. részterületén, és a beruházási terület kis részén is csak alacsony egyedszámban fordul elő. A vizsgált öt területegységből kettőn került meg a tervezett beruházási terület határain belül.

A molnárgörény az ürge specialista ragadozója, emiatt leggyakrabban ürgében gazdag területeken telepszik meg. A Homokhátság projekt 7. részterületén azonban egyetlen recens előfordulása adata sem ismert a fajnak, még azokon a területrészekeken sem, ahol a táplálékául szolgáló ürge egyébként gyakoribb. Molnárgörény jelenléte a felmérés során egyetlen területen sem került kimutatásra.

A dokumentáció alapján a fentiekben részletezett hatásviselőkre a projekt hatása várhatóan - megfelelő természetvédelmi intézkedések betartása mellett - a létesítés alkalmával

összességében elviselhető, semleges, az üzemelés során pedig összességében javító és értékteremtő.

II. Natura 2000 hatásbecslési dokumentációk megállapításai:

Felső-kiskunsági turjánvidék elnevezésű, HUKN20003 azonosítószámú, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési, Natura 2000 terület.

Érintett terület: Kondortó-Kurjantó összekötő csatorna

Hossz: 7,8 km

A Kondortói tározótól indul a csatorna, és a Kurjantó (I.-es övcsatorna) a befogadója.

Az összekötő-csatornán a vízzállítási kapacitást biztosító szakaszos kotrások mellett több áteresz, zsilipes műtárgy, híd alatti mederszakasz felülvizsgálata, javítása, illetve tisztítása is szükséges.

Érintett terület: I. övcsatorna

Hossza: 13.906 m (jelen projektben érintett része)

Az I.-es övcsatorna tárgyi projektben szereplő szakasza a Kurjantó területén áthaladva vezeti a vizet a Duna-völgyi-főcsatorna irányába.

A I. övcsatornán a vízzállítási kapacitást biztosító pontszerű kotrások mellett több áteresz, zsilipes műtárgy, híd alatti mederszakaszok felülvizsgálata, javítása, illetve építése is szükséges.

Jelölő élőhelyek: 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsák, 40A0-Szubkontinentális peripannon cserjések, 6260-Pannon homoki gyepes, 6410-Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*), 6440-Cnidion *dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7210-Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajával, 7230-Mészkevelő üde láp- és sásrétek, 91E0-Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*), 91I0-Euro-szibériai erdősztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.), 91N0-Pannon homoki borókás-nyárasok (*Junipero-Populetum albae*)

Jelölő fajok: növényfajok: *Cirsium brachycephalum* (kiszéskű aszat), *Colchicum arenarium* (homoki kikerics), *Gladiolus palustris* (mocsári kardvirág), *Iris humilis* ssp. *arenaria* (homoki nőszirm); állatfajok: *Anisus vorticulus* (apró fillérsiga), *Coenonympha oedippus* (ezüstsávós szénalepke), *Lycaena dispar* (nagy tűzlepke), *Maculinea teleius* (vérfű-hangyaboglárka), *Bolbelasmus unicornis* (szarvas álganéjtúró), *Carabus hungaricus* (magyar futrinka), *Cucujus cinnaberinus* (skarlátbogár), *Isophya costata* (magyar tarsza), *Vertigo angustior* (harántfogú törpecsiga), *Vertigo moulinsiana* (hasas törpecsiga), *Misgurnus fossilis* (réti csík), *Umbra krameri* (lápi póc), *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Emys orbicularis* (mocsári teknős), *Triturus dobrogicus* (dunai tarajosgöte), *Vipera ursinii rakosiensis* (parlagi vipera), *Barbastella barbastellus* (nyugati piszedenevér), *Mustela eversmannii* (molnárgörény), *Myotis blythii* (hegyesorru denevér), *Spermophilus citellus* (ürge).

A jelölő élőhelyek közül a 6440-Cnidion *dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei megnevezésű élőhely került elő közepes érintettséggel, amelyre a kivitelezés kismértékben károsító, az üzemelés közepesen kedvező hatással lesz várhatóan. A többi élőhelyre az érintettség hiánya okán a beruházás semleges hatással lesz.

Jelölő fajok:

Cirsium brachycephalum: Az érintettség közepesen jelentős. Építés: A csatornák közelében nem ismert előfordulása, a kotrás és a műtárgyak építése, felújítása nem érinti a faj élőhelyét, így a faj nem hatásviselő. Üzemelés: A vízvisszatartás kedvezően érinti a mocsárrétek, magassásosok vízháztartását. A fentiekre való tekintettel a faj nem tekinthető negatív hatásviselőnek.

Anisus vorticulus: A kivitelezés során számolni kell egyedek pusztulásával, azonban a projekt megvalósítása nélkül a meder hosszan tartó száraz állapotának következményeként a faj populációi akár el is tűnhetnek a területről. A projekt térségi vízpótlást szolgál, célja élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetéhez való hozzájárulás, míg a kotrás során elpusztult egyedek a faj védelme szempontjából csak kis jelentőséggel bírnak. A faj állományainak regenerációs képessége jó, amennyiben a terület vízháztartása stabilizálódik, állománya helyre

állhat. A kivitelezés hatása összességében terhelő. A kivitelezést követő időszakban a terület vízzel való ellátottsága sokkal stabilabb lesz, így az I. övcsatorna kisebb eséllyel szárad ki, és a megemelkedett talajvízszint következtében a faj állományai új élőhelyeken (jelenleg száraz mélyedések) is megjelenhetnek.

Lycaena dispar, *Maculinea teleius*: A kivitelezés hatása elviselhető, mivel a Natura 2000 lévő állományt nem érinti számottevően. Az üzemelés hatása javító, mivel a Natura 2000 területen lévő állományok élőhelyeire kedvezően hat, azok ökológiai állapota kedvezőbb lesz.

Isophya costata: A tervezett beavatkozás létesítése során a fő élőhelyein jelentősebb beavatkozást nem terveznek. Az esetleges mederkotrásai és műtárgy építési munkák során a faj állományának kisebb részén negatív, de elviselhető hatás érvényesülhet. A tervezett tevékenység üzemelési hatása a faj állományaira nézve pozitív, javító. Negatív hatás csak az élőhelyek tartós vízborítása esetén, és a létesítés során fordulhat elő.

Bombina bombina, *Triturus dobrogicus*: Ha a csatornák kotrását a faj szaporodási időszakán túl végzik, akkor az számára elviselhető hatással jár. A hatás erősségét az üzemelés során az időjárás és a vízpótlás mértéke nagymértékben befolyásolja, mivel a faj állomány nagyságát és szaporodásának sikerességét nagymértékben meghatározza a jelenlévő víz mennyisége.

Emys orbicularis: Az érintettség közepesen jelentős. Ha a csatornák kotrását a javasolt időszakban végzik, akkor az számára elviselhető hatással jár. Az újonnan kialakuló vizes élőhelyeken várhatóan a mocsári teknős meg fog jelenni, lélettere bővül, így számára a tevékenység kedvező és értékteremtő hatással lesz.

A jelölő fajok közül a fentiekben részletezettekén túl felsorolt további fajok nem vagy, nem kimutatható példányszámban lehetnek jelen vagy potenciális élőhelyeik találhatóak meg az érintett területen. Ezen fajokra a kivitelezés semleges, az üzemelés javító hatással lehet.

Összességében megállapítható, hogy a beruházás megvalósítása - megfelelő természetvédelmi intézkedések megvalósulása esetén - a Natura 2000 területre (HUKN20003) meghatározott általános és specifikus célkitűzések megvalósulását, érvényre jutását nem befolyásolja negatívan/érdemben, részben azok teljesülését szolgálja.

Fülöpházi homokbuckák elnevezésű, HUKN20011 azonosítószámú, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési, Natura 2000 terület.

Érintett területek: 7-0 nyomócső, Kondor III.-csatorna, Kondor-tó.

Jelölő élőhelyek: 1530-Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260-Pannon homoki gyeppek, 91N0-Pannon homoki borókás-nyárasok (*Junipero-Populetum albae*)

Jelölő fajok: növényfajok: *Cirsium brachycephalum* (kisfészekű aszat), állatfajok: *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai tarajosgőte)

Jelölő élőhelyek:

1530-Pannon szikes sztyeppék és mocsarak: A site kis mérete miatt a kivitelezés általi érintettség ugyan 1% felett van, de a beavatkozás egyrészt megteremti a hosszú távú kedvező természetvédelmi kezelés előfeltételét ezen és más Natura 2000 területeken (a régóta kiszáradt térség vízpótlása valósul meg), azaz javító és értékteremtő hatások idéz elő, másrészt a Kondor-tó vízzáró réteggel történő lepelkotrása - mint értékteremtő célú beavatkozás - a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság javaslatára élőhelyrehabilitációként valósul meg. Mindezek miatt az élőhely egészét tekintve a kivitelezés negatív hatásainak iránya és mértéke elviselhető.

6260-Pannon homoki gyeppek: Az építési időszakban az elviselhető hatás eléréséhez szükséges a javasolt természetvédelmi intézkedések betartása. Az üzemelés során a hatások várhatóan semlegesek.

91N0-Pannon homoki borókás-nyárasok (*Junipero-Populetum albae*): A nagyon kis területi érintettség miatt az élőhely egészét tekintve táji szinten elviselhető a kivitelezés negatív hatásának mértéke. Az üzemelés során a hatások várhatóan semlegesek.

Jelölő fajok:

Cirsium brachycephalum: A tervezett beavatkozások közül egyik sem olyan területen valósul meg, ahol a faj előfordulna, ezért a munkálatok hatása semleges lesz. A térség talajvízszintjének emelkedése a faj szempontjából pozitívnak tekinthető, potenciális élőhelyeinek további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet. Az üzemelés hatása tehát egyértelműen javító.

Bombina bombina, *Triturus dobrogicus*: A kivitelezés hatása lokálisan változó lehet, de összességében elviselhető mértékű. Az üzemelés hatása jelentős mértékben javító a fajok állományaira vonatkozóan.

Összességében megállapítható, hogy a beruházás megvalósítása - megfelelő természetvédelmi intézkedések megvalósulása esetén - a Natura 2000 területre (HUKN20011) meghatározott általános és specifikus célkitűzések megvalósulását, érvényre jutását nem befolyásolja negatívan/érdemben, részben azok teljesülését szolgálja.

Ágasegyháza-orgoványi rétek elnevezésű, HUKN20015 azonosítószámú, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési, Natura 2000 terület.

Érintett területek: Hosszúréti-csatorna, III. övcsatorna (hossz: 31.843 m)

Jelölő élőhelyek: 6260-Pannon homoki gyep, 6410-Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*), 6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7210-Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajjaival.

Jelölő fajok: növényfajok: *Cirsium brachycephalum* (kiszáradt aszat), *Iris humilis* ssp. *arenaria* (homoki nőszirm); állatfajok: *Lycaena dispar* (nagy tűzlepke), *Maculinea teleius* (vérfű-hangyaboglárka), *Cucujus cinnaberinus* (skarlábogár), *Isophya costata* (magyar tarsza), *Misgurnus fossilis* (réti csík), *Umbra krameri* (lápi póc), *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai tarajosgöte), *Lutra lutra* (vidra).

Jelölő élőhelyek:

6410-Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*), 6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Az építés általi területi érintettség elenyésző, az érintett sávok nagyon keskenyek. Az élőhely egészét tekintve emiatt elviselhető a negatív hatás mértéke. Az üzemelés hatása javító az élőhelyekre vonatkozóan. A további felsorolt jelölő élőhelyek a tevékenységgel nem érintettek, nem negatív hatásviselők.

Jelölő fajok:

Jelölő növényfaj nem érintett a területen, a *Cirsium brachycephalum* esetében az üzemelés hatása javító.

Lycaena dispar: A faj a mintavételek során nem került elő, csak potenciális élőhelyei lehetnek esetleg érintettek. Az üzemeltetés során negatív hatás csak az élőhelyek tartós vízborítása esetén fordulhat elő, amely hatás csökkenthető megfelelő intézkedések betartásával.

Maculinea teleius: Az építés hatása a faj ismert állományaira nézve legfeljebb elhanyagolhatóan kismértékben lehet negatív hatással, a hatás leginkább semlegesnek ítéltető. A tervezett üzemelés hatása a faj állományaira nézve alapvetően pozitív. Negatív hatás csak az élőhelyek tartós vízborítása esetén fordulhat elő, amely hatás csökkenthető megfelelő intézkedések betartásával.

Isophya costata: Az építés során a faj állományait közvetlenül érintő beavatkozás nem tervezett, a közvetett hatások a fajra nézve elhanyagolhatóak. A tervezett üzemelési tevékenység hatása a faj állományaira nézve pozitív javító. Negatív hatás csak az élőhelyek jelentős kiterjedésű tartós vízborítása esetén fordulhat elő és az elterjedés jelen ismeretében az állomány csak kis részét

érinthesi. A vízborítás a rajzás kezdetétől, áprilist követően lehet negatív hatású, amely hatás csökkenthető megfelelő intézkedések betartásával.

Bombina bombina, *Triturus dobrogicus*: A kivitelezés hatása lokálisan változó lehet. A károsító hatás mérséklését megfelelő intézkedések betartásával meg lehet valósítani.

A jelölő fajok közül a fentiekben részletezettek túl felsorolt további fajok nem vagy, nem kimutatható példányszámban lehetnek jelen az érintett területen. Ezen fajokra a kivitelezés semleges, az üzemelés javító hatással lehet.

Összességében megállapítható, hogy a beruházás megvalósítása – megfelelő természetvédelmi intézkedések megvalósulása esetén – a Natura 2000 területre (HUKN20015) meghatározott általános és specifikus célkitűzések megvalósulását, érvényre jutását nem befolyásolja negatívan/érdemben, részben azok teljesülését szolgálja.

Fülöpházi Hosszú-rét elnevezésű, HUKN20025 azonosítószámú, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési, Natura 2000 terület.

Érintett területek: 7-0 nyomócső (hossz: 21.181 fm), Kondor III.-csatorna, Hosszúrési-csatorna

Jelölő élőhelyek: 6410-Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*), 6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7210-Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaiival.

Jelölő fajok: *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai tarajosgötte).

Jelölő élőhelyek:

6410-Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*), 6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei: A kivitelezés során a területi érintettség csekély, az érintett sávok nagyon keskenyek. A site kis mérete miatt a kivitelezés általi érintettség ugyan 1% felett van, de a beavatkozás az élőhely egyik veszélyeztető tényezőjét (vízhiány) szünteti meg, valamint megteremti a hosszútávú kedvező természetvédelmi kezelés előfeltételét ezen és más Natura 2000 területeken, azaz javító és értékteremtő hatásokat idéz elő. Mindezek miatt az élőhely egészét tekintve az építés negatív hatásának mértéke elviselhető. Az üzemelés hatása javító.

7210-Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaiival: A területi érintettség csekély, az érintett sávok nagyon keskenyek. Az élőhely egészét tekintve emiatt elviselhető az építés negatív hatásának mértéke. Az üzemelés hatása javító.

Jelölő fajok:

Bombina bombina, *Triturus dobrogicus*: A kivitelezés hatása lokálisan változó lehet. A károsító hatás mérséklését megfelelő intézkedések betartásával meg lehet valósítani.

Összességében megállapítható, hogy a beruházás megvalósítása – megfelelő természetvédelmi intézkedések megvalósulása esetén – a Natura 2000 területre (HUKN20025) meghatározott általános és specifikus célkitűzések megvalósulását, érvényre jutását nem befolyásolja negatívan/érdemben, részben azok teljesülését szolgálja.

III. Területileg illetékes természetvédelmi kezelő nyilatkozata:

A környezetvédelmi hatóság BK/KTF/06233-9/2023. iktatószámmon megkereséssel élt a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság irányába annak érdekében, hogy mint az érintett területeken illetékes természetvédelmi kezelő a projekttel kapcsolatos nyilatkozatát adja meg részére, melynek a BK/KTF/06233-27/2023. iktatószámmon nyilvántartott, **ÁLT/652-31/2023. számú** nyilatkozatával tett eleget, amely **az alábbiakat tartalmazza:**

„A dokumentáció részletesen tartalmazza a 2023. év során Igazgatóságunkkal egyeztetett vízpótlási elemeket, és a jelenlegi vízkészletek megőrzését szolgáló műtárgyépítések és rekonstrukciók leírását, valamint azok természeti környezetre gyakorolt várható hatásait. Az élővilág-védelmi fejezetben (7. melléklet), és a

Natura 2000 hatásbecslésekben megfogalmazott, védett természeti területek, Natura 2000 területek és jelölőfajok, és védett természeti értékek kapcsán tett megállapításokat elfogadjuk. A tervezett beavatkozások élővilágot érintő negatív hatásainak mérséklése érdekében tett előírás-javaslatokat megfelelőnek találjuk, és javasoljuk azokat előírásra."

Az Nkr. 10. § (7) bekezdése alapján „A terv akkor fogadható el, illetve a beruházás akkor engedélyezhető, ha a hatásbecslés alapján megállapítható, hogy az a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló, az 1–4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére, illetve a Natura 2000 területre kedvezőtlen hatással nem jár, továbbá – a 4. § (1) bekezdésre figyelemmel – nem ellentétes a jelölés céljaival."

Valamennyi rendelkezésre álló információt áttekintve, a természetvédelmi kezelő nyilatkozatát figyelembe véve a tervezett beruházás a rendelkező részben előírtak betartásával várhatóan nem okoz jelentős kedvezőtlen változást a védett természeti és/vagy Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelyek tekintetében, nem ellentétes a kijelölés céljaival, ezáltal az Nkr. 10. § (7) bekezdése alapján engedélyezhető a beruházás.

A rendelkező részben tett előírások jogszabályi alapjai (Tvt. alapján)

- 5. §. (1) bekezdés szerint minden természetes és jogi személy, valamint más szervezet kötelessége a természeti értékek és területek védelme. Ennek érdekében a tőlük elvárható mértékben kötelesek közreműködni a veszélyhelyzetek és károsodások megelőzésében, a károk enyhítésében, következményeik megszüntetésében, a károsodás előtti állapot helyreállításában.
- 5. § (2) bekezdés szerint a természeti értékek és területek csak olyan mértékben igénybe vehetők, hasznosíthatók, hogy a működésük szempontjából alapvető természeti rendszerek és azok folyamatainak működőképessége fennmaradjon, továbbá a biológiai sokféleség fenntartható legyen.
- 5. § (3) bekezdés szerint a természet védelméhez fűződő érdekeket a nemzetgazdasági tervezés, szabályozás, továbbá a gazdasági, terület- és településfejlesztési, illetőleg rendezési döntések, valamint a hatósági intézkedések során figyelembe kell venni.
- 7. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és esztétikai adottságok megóvása érdekében gondoskodni kell az épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések külterületi elhelyezése során azoknak a természeti értékek, a mesterséges környezet funkcionális és esztétikai összehangolásával történő tájba illesztéséről.
- 7. § (2) bekezdésének d) pontja alapján a táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és esztétikai adottságok megóvása érdekében művelési ág változtatás, más célú hasznosítás csak a táj jellegének, szerkezetének, a történelmileg kialakult természetkímélő használat által meghatározott adottságoknak és a természeti értékeknek a figyelembevételével lehetséges.
- 8. § (1) bekezdés szerint a vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani.
- 16. § (1) A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás (a továbbiakban: gazdálkodás) során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.
- 16. § (2) A gazdálkodást a talajfelszín, a felszíni és felszín alatti formakincs, a természetes élővilág maradandó károsodása, a védett élő szervezetek, életközösségek tömeges pusztulása, biológiai sokféleségük számottevő csökkenése nélkül kell végezni.
- 17. § (1) A 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.
- 17. § (2) A természeti területek hasznosítása során figyelemmel kell lenni az élőhely típusára, jellemző vadon élő szervezetek fajgazdagságára, a biológiai sokféleség fenntartására.

- 31. § szerint tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.
- 35. § (1) bekezdés a) pontja szerint védett természeti területen a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja.
- 35. §. (1) bekezdés b) pontja szerint védett természeti területen a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl gondoskodni kell a vadon élő szervezetek, életközösségeik, a biológiai sokféleség fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről.
- 35. § (1) bekezdés d) pontja szerint védett természeti területen a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl a helyhez kötött kültéri mesterséges megvilágítást külterületen, illetve beépítésre nem szánt területen - a közcélú közlekedési létesítmények biztonságos üzemeltetéséhez szükséges megvilágítástól eltekintve - úgy kell kialakítani, hogy a védett vagy a közösségi jelentőségű állatfajokat ne zavarja, veszélyeztesse, károsítsa.
- 37. § (2) bekezdése szerint védett természeti területen vagy annak meghatározott részén a közlekedést és a tartózkodást, az (1) bekezdésben foglalt kivétellel - ha a védelem érdekei szükségessé teszik - a természetvédelmi hatóság korlátozhatja, illetve megtilthatja.
- 40. § (2) bekezdés szerint fokozottan védett természeti területen csak természetvédelmi kezelés, a 38. § (1) bekezdése alapján engedélyezett tevékenység, továbbá - a lehetőséghez képest - a természetvédelmi hatósággal egyeztetett közvetlen élet- és vagyoni védelmi beavatkozás végezhető.
- 42. § (1) bekezdés szerint tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása.
- 42. § (2) bekezdése alapján gondoskodni kell a védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről.
- 43. §. (1) bekezdése szerint tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínozása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása.

Az Nkr. 8. § (2) bekezdése szerint a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen tilos engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon olyan tevékenységet folytatni, illetve olyan beruházást végezni, amely - a 4. § (1) bekezdésére figyelemmel - a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza.

A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetést a 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § aa) pontjában megfogalmazottak figyelembe vételével került előírásra.

A beszerzendő természetvédelmi engedélyek:

A Tvt. 38. § (1) bekezdése szerint védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélyre szüségés különösen:

- a) **kutatás, gyűjtés, kísérlet végzéséhez**, kivéve, ha a kutatást országos jelentőségű védett természeti területen az igazgatóság végzi;
- b) **a gyepek feltöréséhez**, felújításához, felületéhez, öntözéséhez, legeltetéshez, kaszáláshoz;
- c) **a terület helyreállításához, jellegének, használatának megváltoztatásához**;

A Tvt. 40. § (1) bekezdése szerint **fokozottan védett természeti területre történő belépéshez - a jelzett turistautak és tanösvények kivételével - a természetvédelmi hatóságnak az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével kiadott engedélyre szüségés**. A külön jogszabályok alapján erre feljogosított személyek - feladatuk ellátásához szüségés mértékben - engedély nélkül beléphetnek.

Az Nkr. 9. § (2) bekezdése szerint a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges:

- a) **a gyepek feltöréséhez, felülvetéséhez, faültetvénnnyé alakításához;**
- b) **a terület helyreállításához;**

A Tvt. 42. § (3) bekezdése szerint a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett növényfaj:

- a) **egyedének, virágának, termésének vagy szaporításra alkalmas szervének gyűjtéséhez;**
- b) **egyedének birtokban tartásához, adásvételéhez, cseréjéhez, kertekbe, botanikus kertekbe történő telepítéséhez;**
- e) **egyedének betelepítéséhez, visszatelepítéséhez, természetbe vonásához;**

A Tvt. 43. § (2) bekezdése szerint a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj:

- b) **egyedeinek gyűjtéséhez, befogásához, elejtéséhez, birtokban tartásához, idomításához;**
- j) **egyede visszatelepítéséhez, betelepítéséhez."**

*

Az érintett szakhatóságokat a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 55. § (1) bekezdése alapján az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint az 1. számú melléklet 9. számú, „Környezet- és természetvédelmi ügyek” megnevezésű táblázat **2. és 3. pontjában** (vízügy-vízvédelem), **4. pontjában** (iparbiztonság), **20. pontjában** (bányafelügyelet) és **22. pontjában** (hulladékgazdálkodás) meghatározott szakkérdések tekintetében kereste meg BK/KTF/06233-7/2023. és BK/KTF/06233-28/2023. iktatószámmon.

A környezetvédelmi hatóság a beérkezett szakhatósági hozzájárulásokat jelen határozat rendelkező részében, a „Szakhatósági állásfoglalások” fejezetben előírta.

A szakhatósági állásfoglalások indokolása:

I. Hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének, az iparbiztonsági szakhatóság szakhatósági állásfoglalásának indokolása a Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35300/2880-1/2023. ált. iktatószámú szakhatósági állásfoglalása alapján:

„A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Jogi és Hatósági Nyilvántartó Osztálya, mint engedélyező hatóság 2023. 07. 10-én megkereste a Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot - mint első fokú katasztrófavédelmi szakhatóságot (a továbbiakban Szakhatóság) a BK/KTF/06233-7/2023. számú ügyben indult környezeti hatástanulmány elbírálására vonatkozó eljárásban, szakhatósági állásfoglalás kiadása céljából.

A környezeti hatásvizsgálati dokumentáció szerint a beavatkozással érintett települések a következők:

<i>Település</i>	<i>Régió</i>	<i>Vármegye</i>	<i>Járás</i>
Ágasegyháza	Dél-Alföldi	Bács-Kiskun	Kecskeméti
Fülöpháza			Kecskeméti
Kerekegyháza			Kecskeméti
Orgovány			Kecskeméti
Csengőd			Kiskőrösi
Fülöpszállás			Kiskőrösi
Izsák			Kiskőrösi
Páhi			Kiskőrösi
Soltszentimre			Kiskőrösi
Kunadacs			Kunszentmiklósi
Szabadszállás			Kunszentmiklósi

A jelenleg folyamatban lévő Homokhátság 7. részterületéhez kapcsolódó, tervezendő munkálatok létesítmény (építmény) szintű leképzése műtárgyak, nyomóvezetékek, csatornák építésében, illetve műtárgy és csatornarekonstrukcióban foglalható össze. A tervezett vízpótló fejlesztéssel kapcsolatosan szükséges beavatkozások, intézkedések kapcsán lehet tényleges telepítési helyről beszélni. A katasztrófavédelmi kockázatok vizsgálata szempontjából a telepítési helyszínek közvetlen környezetét nemcsak telepítési helyként, hanem üzemeltetési vagy üzem területként lehet meghatározni. A hatástanulmány keretein belül a beavatkozással érintett területen vízpótlás biztosító műtárgyak és vízpótló útvonalak, vízvisszatartó helyek rendszere alkotják a katasztrófavédelmi vizsgálat tárgyát.

A beérkezett dokumentáció Szakhatóságom megvizsgálta és az alábbiakat állapította meg:

- a környezeti hatásvizsgálat a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem(ek)ben feltételezett súlyos balesetek minden lehetséges károsító hatásának következményeit tartalmazza;
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetkből származó hatótényezők bemutatása arányban áll a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem(ek)ből származó, a telepítési helyet esetlegesen érintő károsító hatásokkal;
- a hatótényezők bemutatása során a környezethasználó a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset értékeléséhez és a vizsgálat tárgyának a hatásokkal szembeni érzékenységéhez a megfelelő kiindulási mutatókat, számítási módszereket helyesen alkalmazta;
- a környezeti hatásvizsgálat a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendeletben meghatározott osztályba sorolást, a települési veszélyelhárítási teroben meghatározott természeti eredetű kockázatokat figyelembe veszi és a feltárt kockázatok károsító hatásainak várható következményeit megfelelően tartalmazza

Fentiekre tekintettel, mivel Ügyfél vonatkozó kérelme az ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitettség tekintetében jogszabályt nem sért, a környezetvédelmi engedély megadásához a Szakhatóság hozzájárult.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján zártam ki.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdésén alapul. Hatáskörömet az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 4. pontja, illetékességemet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 3.§ (1) bekezdése, valamint ugyanezen rendelet 1. melléklete határozza meg."

II. A vízügyi-vízvédelmi szakhatóság szakhatósági állásfoglalásának indokolása a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat 35000/5377-1/2023.ált. iktatószámú szakhatósági állásfoglalása alapján:

I. „Előzmények, előzetes megállapítások

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/d) megbízásából eljáró VIZITERV Environ Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15., a továbbiakban: Tervező) kérelmezte „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítás, helyreállítása II. ütem - KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése” tárgyú projektre (a továbbiakban: Projekt) vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását a környezetvédelmi hatóságtól.

A környezetvédelmi hatóság a BK/KTF/06233-7/2023. számú levelében megkereste a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot (a továbbiakban: BM OKF), kérve a vízügyi és vízvédelmi szakkérdések vonatkozásában szakhatósági állásfoglalásának megadására.

A környezetvédelmi hatóság által mellékelte környezeti hatástanulmányt szaktervezőként a Tervező készítette „A Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése” környezeti hatástanulmány, (a továbbiakban: KHT) címmel.

Tárgyi beruházást a vízügyi tárgyú beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló 66/2023. (III. 6.) Korm.

rendelet 1. melléklete 2023. március 6. napján nemzetgazdasági szempontból kiemelt üggyé nyilvánította. Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet) 1. § (5) bekezdése szerint „a Kormány a 3. melléklet 23. és 42. pontja szerinti beruházások esetén az 1. melléklet szerinti közigazgatási hatósági eljárásokban, valamint a vízgazdálkodási és vízvédelmi célú projektek esetén, továbbá a gyorsforgalmi közúthálózat fejlesztése során az 1. melléklet 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. sorában meghatározott környezetvédelmi közigazgatási hatósági eljárásokban vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdésben országos illetékességgel eljáró szakhatóságként az országos vízügyi hatóságot és az országos vízvédelmi hatóságot jelöli ki.”

A vízgazdálkodásra, illetve a vizek védelmére vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.), illetve a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.), a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet) és a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet), valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban együttesen: vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok) tartalmazzák. Jelen szakhatósági állásfoglalást a BM OKF rendelkezésére bocsátott vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok szerinti vizsgálata alapján alakította ki a BM OKF, figyelemmel a fenti, illetve az alábbi jogszabályokra,

- az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése, illetve annak 1. számú melléklete 9. táblázat 2. és 3. pontjaira, valamint
- a Kvt. 66/A. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, továbbá tekintettel
- a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdésére, mely alapján a Kormány országos vízügyi hatóságként, továbbá országos vízvédelmi hatóságként - országos illetékességgel - a BM OKF-et jelöli ki.

A BM OKF a szakhatósági állásfoglalása kialakítása során figyelemmel volt a Magyarország felülvizsgált, 2021. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1242/2022. (IV. 28.) Korm. határozat (a továbbiakban: VGT3) mellékletében foglaltakra is.

II. A tervezett beruházással kapcsolatos megállapítások

A KHT alapján tett megállapítások:

A Duna-Tisza közti Homokhátság az ország egyik legvízhiányosabb, ökológiai szempontból legsérülékenyebb, az időjárás hatásainak kitett vidéke, itt a legnagyobb az úgynevezett „éghajlati vízhiány”. A vízhiánnyal összefüggő „elsivatagosodás” miatt kialakuló ökológiai degradáció gazdasági, illetve szociális problémákat is felvet.

A tervezett, a Homokhátság egészét érintő fejlesztés alapvető céljai az alábbiak:

- a kedvezőtlen vízháztartási feltételek javítása;
- a felszíni vízkészletek növelése térségi vízpótlással vízhiányos időszakokban;
- a fogyó talajvízkészletek visszapótlását támogató módszerek alkalmazása;
- a felszíni vízkészletek optimális vízkormányzásának megvalósítása, másodlagos- és harmadlagos vízhasználatok infrastrukturális feltételeinek megteremtése.

Jelen KHT tárgyát a Duna-Tisza közti Homokhátság térségében a klímaváltozásból eredő hatások enyhítése és az alkalmazkodás lépéseinek megalapozása céljából tervezett vízgazdálkodási beavatkozások részeként a 7. részterületre (Fülöpháza - Izsák - Orgovány központtal) tervezett beavatkozások képezik.

A tervezett fejlesztés számos műtárgy felülvizsgálatát, rekonstrukcióját (zsilip, csatorna), illetve új szivattyútelep, nyomóvezeték, új műtárgyak megvalósítását igényli, melyek komplex vízrendszert alkotnak, kiegyenlítve és stabilizálva a térség vízháztartását, biztosítva a talajvízszintek rehabilitációját, az elérhető vízkészleteket.

A tervezett fejlesztés műszaki beavatkozásai az alábbiak:

- Fülöpszállás vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a Duna-völgyi főcsatornán;
- 7-0 nyomóvezeték kiépítése ~20,2 km hosszon 3 vízleadási pont létesítésével;
- I. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (~ 14 km);
- II. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (~ 11,1 km);
- III. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (~31,5 km);
- Kurjantó - Kondor-tó összekötő csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése

(~7,8 km)

- Kondor - III. csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~6,1 km)
- Hosszúréti-csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (~ 6,7 km)
- Kondor-tó területén, az ott felhalmozódott homok részbeni eltávolítása a terület szikes jellegének megőrzése érdekében (kb. 16,5 hm érintett).

A tervezett fejlesztés vízbázisa a Duna-völgyi főcsatorna (a továbbiakban: DVCS).

Felszíni vizek

A vizsgált terület a Duna részvízgyűjtőhöz, az 1-10 Duna-völgyi főcsatorna alegységhez tartozik.

Minden vizsgált vízfolyás mesterséges, síkvidéki, kis esésű és közepesen finom mederanyaggal rendelkezik. A vízfolyások nagy része időszakos belvízcsatorna, a DVCS alsó vízátvezetés miatt állandó vízszállítású kettős működésű csatorna.

A vizsgált állóvíz víztestek természetesen, a Kolon-tó kivételével időszakosak és szikesek, melyek a térség sajátos és a vízgazdálkodási fejlesztések szempontjából kiemelendő felszíni víztestek. A nagyalföldi tipikus szikes tavak fő jellemzője a hazai egyéb vizekhez képest a nagy oldott só koncentráció, a típust meghatározó Na^+ és HCO_3^- -ban való gazdagság, amely döntően talajvíz eredetű. A további kémiai komponensek (CO_3^{2-} , Cl^- , SO_4^{2-} , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}) mennyisége következtében az egyes tavak vizének összetétele nagyfokú egyedi vonásokat mutat. A magas só koncentráció (550-7500mg/l) rendszerint magas pH-val (8-11) párosul.

A vizsgált területen a legjelentősebb víztest a DVCS, mely a belvízelvezetés mellett öntözővíz szállítására is szolgál. A DVCS-nek kiemelkedő szerepe van a csatorna környezetében található lápi élőhelytípusok fenntartásában.

Az állóvizek közül az egyetlen állandó vízborítással rendelkező a Kolon-tó.

A VGT3 alapján a vizsgált víztestek mennyiségi állapota a „jónál nem rosszabb” minősítésű. Ennek oka, hogy a vízfolyás víztesteken nincs természetes lefolyás, illetve fenntartandó ökológiai kisvíz sem. Az állóvíz víztestek jellemzően szikesek, a feltöltés forrása sok esetben a talajvíz, mely csökkenő tendenciát mutat.

Az érintett felszíni víztestek közül a DVCS alsót és a XVIII./a csatornát éri vízkivétel a VGT3 alapján, ez utóbbit összesen egy helyen, Jakabszálláson halgazdasági vízkivétel céllal. A DVCS alsó esetében 25 különböző vízkivételt tartanak számon, melyek közül egy sem számít fontos, vagy jelentős terhelésnek. Ezek nagyrészt halastavi vízkivételek, kisebb részt öntözésiek, illetve a Fülöpszállásnál számon tartott egy természetvédelmi terület vízpótlását célzó vízkivétel.

A VGT3 által javasolt intézkedések tekintetében a szennyvízterhelések és a pontszerű terhelések csökkentésére a DVCS alsóra és a II. övcsatornára található intézkedés. A diffúz terhelések hatásainak csökkentése érdekében minden víztestet érint intézkedés, a legjellemzőbbek a mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentésére irányuló, a vízfolyásokon és az állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása, vagy a települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentésére irányuló intézkedés.

Teljes körű átfogó intézkedés a monitoring rendszerek fejlesztése.

Az építési munkák hatásai tekintetében a munkálatok alapvető célja a lefolyási lehetőségek javítása. A munkák során a csatornák áttereszeit rendbe teszik, a mederben lévő szűkületeket, feltöltődéseket, valamint az elburjánzott növényzetet eltávolítják. A munkák összességében a csatornák vízvezető képességének javulását eredményezi.

A vizsgált csatornák és állóvizek közül állandó felszíni vízborítás jelenleg a DVCS és a Kolon-tó esetében jellemző. Így a tervezett építési munkálatok gyakorlatilag minden csatornánál szárazon történhetnek, ezért terhelés az építési munkák során a két állandó vízborítású víztest esetében lehetséges. A Kolon-tó érintettsége jelen tervezés során közvetett, beavatkozás a tó területén nem tervezett, csak a hozzá vezető csatornánál tervezett beavatkozás. A DVCS-n a vízkivételi műtárgy építése alatt időszakosan az üledék felkavarodásával, az átlátszóság csökkenésével, a lebegőanyag koncentráció lokális növekedésével lehet számolni, azonban ezek rövid ideig tartó, átmeneti hatások.

A munkálatok kivitelezése során közvetlen felszíni vízszennyezés havária esemény bekövetkezésekor fordulhat elő. Ez főleg a munka-és szállítógépekből üzem-és kenőanyag kikerülését jelentheti. Megfelelő kárelhárítással és gyors reagálással a felszíni vizeket érő szennyezés számottevő minőségi változást nem okoz.

Összességében a létesítési-építési időszakban a jelenlegi felszíni vízterek terhelése a terület nagy részén várhatóan semleges, legfeljebb elviselhető lesz.

A vízpótlási és vízkormányzási infrastruktúra kiépítésével, átalakításával lehetőség lesz a korábban tóként feltüntetett, de már hosszabb időszak óta gyepként funkcionáló területek sekély mértékű vízzel való

feltöltésére, valamint az évek egy részében, illetve az egy éven belül huzamos ideig szárazon álló csatornában tartósan vizet tartani, azaz új/régi vízfelületeket kialakítani/visszaalakítani. Így a térség vízellátottsága egyértelműen javul. A beavatkozás célja a térség egészének vízpótlási és vízvisszatartási lehetőségeit növelni, a vizsgált területen jelentős mennyiségű, akár évente 15-20 millió m³ többletvíz-mennyiség jelenhet meg.

Felszín alatti vizek

A Homokhátság aljzatában kétféle áramlási rendszer különíthető el. Egy felszíni eredetű, gravitáció által hajtott és egy kompressziós, a medencealjzatról származó feláramlás. A Duna és a Tisza völgye, mint fő megcsapolódási területek között húzódó hátsági gerinc képezi a csapadékvíz utánpótlódás fő övezetét. A területet mesterséges csatornák is behálózzák. Öntözési és belvíz elvezetési célokat szolgálnak. Ezek közül a legfontosabb a DVCS.

A Duna-Tisza közti Homokhátság sajátos vízgazdálkodási problémái lényegében abból fakadnak, hogy a talajvíz szintje különböző okok miatt rendkívül mélyre süllyedt. A fő ivóvízbázist jelentő rétegvizek a talajvízadó rétegekkel is hidraulikus kapcsolatban állnak, a talajvíz nagymértékű süllyedése a rétegvizek szintjének mélyüléséhez is hozzájárult. Ez utóbbi állapot hátrányosan befolyásolta a közüzemi vízellátást.

Számos szakvélemény az éghajlatváltozással magyarázza a Homokhátságon tapasztalt talajvízsüllyedést, ami az alábbi okokra vezethető vissza:

- az évi átlagos léghőmérséklet emelkedő tendenciája;
- a csapadék éven belüli eloszlásának megváltozása - nyári félévben kismértékben emelkedő, ugyanakkor a téli csapadékösszeg - mely lényegében a talajvíz utánpótlásának forrása - csökkenő tendenciát mutat;
- a párolgás növekedése.

A Homokhátság talajvízszintjét és a talajvíz mozgását a hátsági jellege erősen meghatározza. A magasabban fekvő dombvidékeken - a 7. részterület esetében a központi zónában jelentkező magaslaton - a talajvíz csak beszivárgás útján kap utánpótlást, ami a gravitációs áramlás következtében rövid idő alatt elszivárog a völgyek felé, itt pl. a Kolon-tó és az egykori tómedrek irányába. Ez egyben azt is eredményezi, hogy a magasabban fekvő területek jóval érzékenyebben reagálnak az éghajlati elemek (csapadék, hőmérséklet, beszivárgás, párolgás stb.) változására, mint a mélyebben fekvő területek.

A térségben a talaj vízszintje az utóbbi évtizedekben folyamatosan csökkent. Mára vannak olyan területek, ahol a talajvízszint a felszíntől 7-8 m mélységben található, vagy az alatti mélységtartományba süllyedt.

A Homokhátságon a kitermelt felszín alatti víz több, mint 60%-a rétegvíz, 20%-a parti szűrésű víz és 1,6%-a talajvíz.

A vizsgált területen található felszín alatti víztestek az alábbiak:

- p. 1.14.1 - Duna-Tisza közti Homokhátság - Duna vízgyűjtő északi rész (rétegvíz);
- p. 1.14.2 - Duna-Tisza köze - Duna-völgy északi rész (rétegvíz);
- p. 1.15.1 - Duna-Tisza közti Homokhátság - Duna vízgyűjtő déli rész (rétegvíz);
- p. 1.15.2 - Duna-Tisza köze - Duna-völgy déli rész (rétegvíz);
- sp. 1.14.1 - Duna-Tisza közti Homokhátság - Duna vízgyűjtő északi rész;
- sp. 1.14.2 - Duna-Tisza köze - Duna-völgy északi rész;
- sp. 1.15.1 - Duna-Tisza közti Homokhátság - Duna vízgyűjtő déli rész;
- sp. 1.15.2 - Duna-Tisza köze - Duna-völgy déli rész.

A vizsgált területen a felszín alatti víztestek az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság illetékességi területéhez tartozik. A víztestek mindegyike porózus, törmelékes vízáadó típusba sorolható, hőmérsékletük tekintetében hidegek. A hidrodinamikát tekintve eltérő képet kapunk, mivel a részterület középső részén található Duna-Tisza közti hátság - Duna-vízgyűjtő északi rész (sp.1.14.1 és p.1.14.1) Duna-Tisza közti hátság - Duna-vízgyűjtő déli rész (sp.1.15.1 és p.1.15.1) víztestek leáramlási, míg a másik négy pedig feláramlási hidrodinamikát képvisel.

A VGT3 alapján a vizsgálat felszín alatti víztestek esetében nem figyelhető meg minőségi állapotromlás, három esetben javulás figyelhető meg (p.1.14.2, p.1.15.2, sp.1.14.1). A nyolc víztestből öt kapott „jó” összesített minősítést. Ebből két esetben kockázat áll fenn a süllyedés (p.1.14.2), illetve a FAVOKÖ (sp.1.14.1) tesztek miatt. Három sekély porózus víztest eredménye lett „gyenge” a felszín alatti víztől függő vizes élőhelyek és szárazföldi ökoszisztémák állapota (FAVÖKO) miatt, mivel a VGT3 nyilvántartásban a felszín alatti víz mennyiségi állapotának tulajdoníthatóan több jelentősen károsodott NATURA 2000 terület

szerepel. A Duna-Tisza köze - Duna-völgy északi rész (sp.1.14.2) víztest összesített gyenge eredményét még indokoltabbá teszi a vízmérleg tesztre kapott gyenge minősítése, ami azt jelenti, hogy az ökológiai vízigény magasabb, mint az elérhető vízkészlet.

Vízkióvétel tekintetében az ivóvíz kitermelés kb. 92 %-ot tesz ki az összes vízkitermelésből, mely jellemzően a mélyebb fekvésű víztestekből, illetve a parti szűrős vízkitermelésből származik. Az ipari célú vízkitermelés 4 %-ot, az öntözési célú 2 %-ot tesz ki, míg a mezőgazdasági és egyéb balneológiai célú vízkitermelés 2 %-ot tesz ki együttesen az összes vízkitermelésből. Bányászati és energetikai célú vízkióvétel gyakorlatilag nincs.

A felszín alatti víztestek kémiai állapot szempontjából „jó” minősítésűek a VGT3 alapján, a Duna-Tisza köze Duna-völgy északi rész (sp.1.14.2) kivételével, amelynek az összetett minősítése a vízbázisra eső nem ivóvíz kutak szennyező komponensei alapján, a nitrát miatt. Továbbá gyenge állapot kockázata áll fenn ugyanilyen okból a p.1.14.1 és az sp.1.15.1 víztesteknél. A Duna-Tisza közti hátság - Duna-vízgyűjtő északi rész (sp.14.1) víztestnél gondot jelent az összesített trend szerinti víztest minősítés alapján az ammónia, mivel romló tendenciát mutat, továbbá a diffúz szennyeződés eredményei azt mutatják, hogy fennáll a gyenge állapot kockázata.

A tervezett beavatkozás környezetében (350 m-es távolságon belül) három ivóvízbázis található, melyek közül az Izsák-Ágasegyháza Vízellátó rendszer védőterületét közvetlenül érinti. A vizsgált terület környezetében elhelyezkedő vízbázisok főbb adatai az alábbiak:

VOR kód	Település	Vízbázis név	Védendő termelés (m ³ /nap)	Víztest kódja	Sérülékenység	Státusz	Távolság
AID443	Izsák	Izsák-Ágasegyháza Vízellátó Rendszer vízbázisa	2000	p.1.14.1	igen	üzemel	0 m
ALG593	Solt szentimre	Soltszentimre Vízmű	165	p.1.15.1	igen	üzemel	250 m
ALF997	Fülöpháza	Kerekegyháza Kistérségi Vízellátó Rendszer Fülöpháza	0,5	p.1.14.1	nem	tartalék	350 m

Az Izsák-Ágasegyháza Vízellátó Rendszer vízbázisának hidrogeológiai „B” védőövezetén a II. Övcsatornán történnek beavatkozások (főleg műtárgyak javítása, tisztítása, átépítése). A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet 5. számú melléklete alapján ez a beavatkozás típus nem esik korlátozás alá, ezért nem jelent kockázatot az ivóvízre nézve.

Az építési beavatkozások közül alapvetően a mederrendezés, illetve a kotrás hat potenciálisan a felszín alatti vizekre. A projekt során az alábbi csatornákon terveznek iszapeltávolítást:

- Kondor III.- csatorna 6+035 - 7+790 - új mederszakasz kialakítása, kotrás;
- Kondor-tó - Kurjantó összekötő csatorna szükség szerinti kotrása a 0+000 - 7+788 szelvények között;
- I. övcsatorna szükség szerinti kotrása a 0+000 - 13+906 szelvények között;
- Hosszúréti-csatorna szükség szerinti kotrása 0+000 - 6+743 szelvények között;
- III. övcsatorna szükség szerinti kotrása 0+000 - 31+843 szelvények között.

A kotrások alkalmával a laza, konszolidálatlan mederanyag eltávolítása mellett az áramlási keresztmetszet bővítésére csak ott kerül sor, ahol jelenleg a keresztmetszeten pl. földdugók miatt az eredeti lefolyási szelvény nem biztosított. A kolmatáció megszüntetésével intenzívebb kommunikáció alakulhat ki a csatornában lévő víz és a felszín alatti víz között az aktuális hidraulikai viszonyoknak megfelelően. A csatornában állandó magas vízszinttartás esetén a felszíni víz táplálhatja majd a talajvizeket. Azonban az üzemelés megkezdésével a kolmatáció néhány éven belül helyre áll, és a felszíni - felszín alatti víz kommunikációja tekintetében visszaállnak az eredeti, vagy ahhoz közeli viszonyok.

Az építési munkák során közvetlen vízszennyezés csak havária esetén fordulhat elő. Elsősorban a munkagépek, szállítójárművekből kifolyó, kicsepegő üzemanyaggal, hidraulika folyadékkal kell számolni, mely általában a talajra jutva közvetlenül a talajvizekbe is bekerülhet. Ilyen balesetekre a kivitelező cégeknek

fel kell készülnie, bekövetkezés esetén a kárelhárítást haladéktalanul el kell kezdeni. A kiviteli tervnek kellő részletességgel kell tartalmaznia a havária veszély elkerülése végett tett intézkedéseket, hogy a környezeti kockázat minimálisra legyen csökkenthető.

Víz Keretirányelvi vizsgálat

A projekthez a VTK Innosystem Kft. (1134 Budapest, Pattantyús u. 7.) készítette a Víz Keretirányelvi (2000/60/EC Európai Parlament és Európai Tanács irányelvi, a továbbiakban: VKI) 4. cikk 7. bekezdése alapján megkívánt vizsgálatot, valamint a vizsgálat során közreműködő szakértő volt a BioAqua Pro. Kft. (4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.).

A VKI vizsgálat során a VGT3 intézkedéseit (a víztestek jó állapotának elérése érdekében) és a projekt során tervezett beavatkozások hatásait is vizsgálták.

Az elvégzett VKI 4. cikk (7) bekezdés szerinti vizsgálat kockázatértékelési fázisában bemutatottak alapján a projekt tervezett beavatkozásai nem eredményeznek jelentős hatásokat, melyek eredményeképpen az érintett víztestek hidromorfológiai állapotában kategóriaromlás történne. Ezzel szemben - a projekt természetvédelmi, ökológiai céljából fakadóan - számos elem tekintetében a projekt állapotjavító hatását.

Az érintett víztestekre vonatkozóan a VGT3-ban előírt intézkedések és a projekt kapcsolatát vizsgálva megállapítható, hogy a projekt egyetlen intézkedés megvalósítását sem gátolja, valamint nem veszélyezteti a VKI céljainak elérését, sőt számos esetben elősegíti a kitűzött célok elérését.

111. A vízgazdálkodási és vízvédelmi előírások szakmai indokolása

Vízjogi engedély beszerzése szükséges a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához (vízjogi létesítési engedély), a vízilétesítmény használatba vételéhez és üzemeltetéséhez, a vízhasználathoz (vízjogi üzemeltetési engedély) és a vízilétesítmény megszüntetéséhez (megszüntetési engedély) is. A vízjogi létesítési engedély alapján megépített vízilétesítmények használatba vételével kapcsolatos előírást a Vgt. szabályozza. A felszíni és felszín alatti vizek állapotának minőségének megőrzése érdekében vízvédelmi mérő-, megfigyelő-, ellenőrző rendszer kialakítása, valamint jogszabályi feltételek fennállása esetén egyes vízvédelmi határértékek a később lefolytatott vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárások keretein belül kerülnek szabályozásra. Az erre vonatkozó előírást a rendelkező rész 1. pontja tartalmazza.

Az 1. pontban előírta továbbá a BM OKF, hogy azok a projekt keretében megtervezett feladatok (meglévő műtárgyak megújítása, kisebb fenntartójellegű mederkostrás), amelyeket eseti jellegű fenntartás keretében kell elvégezni, nem tartoznak a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá.

A földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésének elkerülése érdekében a gépek működési képességének fenntartásához szükséges tervezett karbantartási munkálatok a munkaterületen nem végezhetőek, az esetlegesen meghibásodott gépek is csak olyan mértékben javíthatók a munkaterületen, melyek csak a legszükségesebb, a hidraulika- és motorolajok, üzemanyagok folyásának megszüntetésére, a munkaterületről való elszállíthatóságának biztosítására végeznek. Ilyen esetben is szükséges az esetlegesen elfolyó, a környezetbe kikerülő anyagoknak a talajba jutásának megakadályozása kármentő tálca alkalmazásával, melyre vonatkozóan a BM OKF a rendelkező rész 2. pontjában tette meg az előírását.

Az üzemanyaggal való feltöltés előre kijelölt, ellenőrzött területen kell, hogy történjen, így fokozottan figyelemmel lehet kíséni a talajra kijutó esetleges szennyeződést, illetőleg azt meg kell előzni egy kármentő tálca használatával, megelőzve annak földtani közegbe, felszín alatti vízbe való bejutását, a szennyezés okozását, amelyre vonatkozó előírást a rendelkező rész 3. pontja tartalmazza.

Amennyiben a tevékenység végzése során az elvárható legnagyobb gondosság mellett is szennyező anyag kerül a földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe, úgy intézkedni kell a bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetésére, a károsodott környezet helyreállítására, valamint azonnali környezetkárosodást megelőző intézkedést kell tenni a rendelkező rész 4. pontjában foglalt előírás szerint.

A rendelkező rész 5. pontjának előírása alapján a fentiek szerint azonnal megtett környezetkárosodást megelőző és kárelhárító intézkedésekről a területileg illetékes vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.

A vízbázis védőterületén történő építési munkálatok során a kiemelt figyelem ráfordításával a munkagépek gondosan elvégzett karbantartásával minimalizálható a havária helyzetek kialakulása, figyelemmel a rendelkező rész 6. pontjában tett előírásra.

A keletkező veszélyes hulladékokat, üzemanyag és kenőanyag tároló helyeket úgy kell kialakítani, hogy annak alkalmazásával a környezetbe károsító anyag nem juthat ki, így a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható, melyre vonatkozóan az előírását a BM OKF a rendelkező rész 7. pontjában tette meg.

Az üzemeltetés során a vízminőség állapotának romlását meg kell akadályozni a helyes üzemrend megválasztásával, a vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkálatok alkalmazásával a rendelkező rész 8. pontjában tett előírás szerint.

A vízpótló rendszerbe bejuttatott vizek mennyiségi és minőségi mérésével, a vízpótló rendszer vízmérleg adatainak dokumentálásával és helyes üzemrendjének megválasztásával biztosítható a hosszútávon is fenntartható káros hatásoktól mentes optimális üzemeltetés, amelyre tekintettel a BM OKF a rendelkező rész 9. pontjában tette meg az előírását.

Vízvédelmi szempontból megállapította a BM OKF, hogy a tevékenység kapcsán „a felszíni és felszín alatti vizek minősége védelmére és állapotromlására vonatkozó jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e” szakkérdéseket a KHT megfelelően vizsgálta, illetve javasolt műszaki és szervezési intézkedéseket a várható hatások minimalizálása érdekében.

Esetlegesen bekövetkező havária esetén a szennyezőanyag terjedése ellen azonnal intézkedni kell. Az elfolyt szennyezőanyagokat az átítatott közeggel együtt zárt tároló edénybe kell gyűjteni és a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet előírásai alapján kell kezelni.

Figyelembe kell venni továbbá a 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat, miszerint a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető.

A felszíni és a felszín alatti vizek védelmével kapcsolatban megállapítottam, hogy a fenti előírások, továbbá a benyújtott KHT-ban vázolt megoldások és intézkedési javaslatok betartása mellett a tárgyi létesítmény megvalósítása megfelel a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, továbbá a 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet követelményeinek.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 30. § d) pontja az alábbiak szerint rendelkezik:

30. § Ez a rendelet a Kvt.-vel együtt

d) a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. §-ával és 11. §-ával együtt, a VKI 4. cikk (7) - (9) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

A KHT-ban felvázoltak alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás nem veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti víztestek jó állapotban tartását, valamint a VGT3-ban előírt célkitűzések, továbbá intézkedések megvalósítását.

A fenti indokokra tekintettel a tárgyi környezeti hatásvizsgálati eljárásban a BM OKF a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági hozzájárulását a rendelkező részben tett előírásokkal megadta.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdésén és az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdésén, valamint annak 1. melléklete 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. pontjain alapul, továbbá a következő jogszabályi rendelkezéseket alkalmaztam: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet, Kvt., illetve a fent felsorolt vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok, 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fentiekben idézett rendelkezései.

Jelen állásfoglalásom rendelkező része a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és aa) alpontja szerint rögzíti a vízvédelmi szakkérdés vizsgálatának tényét, a vízvédelmi előírásokat a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és ab) alpontja szerint tettem, míg a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése b) pontja alapján a vízvédelmi szakkérdés vizsgálata során tett részletes megállapításokat az indokoló rész tartalmazza.

Az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. § szerint „ha az 1. melléklet eltérően nem rendelkezik, a szakhatóság eljárására irányadó ügyintézési határidő tizenöt nap”.

Jelen szakhatósági eljárásban az ügyintézésre vonatkozó tizenöt napos határidőt betartotta.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján zártam ki.”

III. A hulladékgazdálkodási szakhatóság szakhatósági állásfoglalásának indokolása a Hulladékgazdálkodási Hatóság BK/HGO/04867-2/2023. iktatószámú állásfoglalása alapján:

„Várható környezeti hatások:

Hulladékgazdálkodás

Létesítés

A környezeti hatástanulmány tárgyát Duna-Tisza közti Homokhátság térségében a klímaváltozásból eredő hatások enyhítése és az alkalmazkodás lépéseinek megalapozása céljából tervezett vízgazdálkodási beavatkozások részeként a 7. részterületre (Fülöpháza – Izsák – Orgovány központtal) tervezett beavatkozások képezik.

A tervezett fejlesztés számos műtárgy felülvizsgálatát, rekonstrukcióját (zsilip, csatorna), illetve új szivattyútelep, nyomóvezeték, új műtárgyak megvalósítását igényli, melyek komplex vízrendszert alkotnak, kiegyenlítve és stabilizálva a térség vízháztartását, biztosítva a talajvízszintek rehabilitációját, az elérhető vízkészleteket.

A tervezett fejlesztés műszaki beavatkozásai az alábbiak:

- Fülöpszállás vízkivételi mű és nyomásközpont létesítése a Duna-öölgyi főcsatornán;
- 7-0 nyomóvezeték kiépítése 20,2 km hosszon 3 vízleadási pont létesítésével;
- I. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (14 km);
- II. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (11,1 km);
- III. övcsatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerint fejlesztése (31,5 km);
- Kurjantó – Kondor-tó összekötő csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (7,8 km);
- Kondor – III. csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (6,1 km);
- Hosszúréti-csatorna és műtárgyainak felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése (6,7 km);
- Kondor-tó területén, az ott felhalmozódott homok részbeni eltávolítása a terület szikes jellegének megőrzése érdekében (kb. 16,5 hm érintett).

A keletkező építési és bontási hulladékok mennyisége várhatóan meghaladja az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendeletben rögzített küszöbértéket. A tervezés jelenlegi fázisában a bontási és építési hulladékok pontos mennyisége még nem ismert.

A kivitelezési munkák alkalmával kommunális, szénhidrogén tartalmú és építési/bontási hulladékok (föld és kövek HAK 17 05 04) keletkezésére lehet számítani. Egyes beavatkozási helyszíneken növényzetirtás is szükséges lesz.

A beruházás során nagy mennyiségben keletkeznek hulladékká vált növényi szövetek (HAK 02 01 03), valamint erdőgazdálkodás hulladékai (HAK 02 01 07). A jelenlegi műszaki tervek alapján 40 hektárnyi területen lehet fás szárú növényzetirtásra számítani. A képződő zöldhulladék mennyisége 110-130 tonna, mely mintegy 450-510 m³-nek felel meg. A gallyazásból származó anyagot a zöldhulladék gyűjtésre/kezelésére hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozónak adják át hasznosításra.

Hulladék megnevezése	Hulladék azonosító kód	A beavatkozás során képződő hulladékok mennyisége (t)							
		6 zsilip építése	6 zsilip felújítása	9 átereszt építése	15 átereszt javítása	2 mérőszelvény javítása	1 fenék-lépcső javítása	11 elzáró műtárgy építése	6 elzáró műtárgy felújítása
Betontörmelék	17 01 01	1,8	1,2	0,6	0,7	0,05	0,05	2,0	1
Aszfalttörmelék bitumen keverék, amely különbözik a 17 03 01-től	17 03 02	0,4	0,3	0,1	0,15	0,01	-	0,05	0,01
Fa	17 02 01	0,2	0,15	0,1	0,15	0,01	-	-	-
Műanyag hulladék	17 02 03	0,1	0,15	0,05	0,08	0,01	-	0,05	0,01
Vas és acél	17 04 05	0,9	0,9	0,2	0,4	0,05	0,01	0,8	0,2

Hulladék megnevezése	Hulladék azonosító kód	A beavatkozás során képződő hulladékok mennyisége (t)							
		6 zsilip építése	6 zsilip felújítása	9 áteresztés építése	15 áteresztés javítása	2 mérő-szelvény javítása	1 fenék-lépcső javítása	11 elzáró műtárgy építése	6 elzáró műtárgy felújítása
Kevert építési-bontási hulladék, amely különbözik a 17 09 01-től, a 17 09 02-től és a 17 09 03-tól	17 09 04	1,8	1,5	0,1	0,2	0,1	0,01	1,4	0,3
Papír és karton csomagolási hulladék	15 01 01	nem számottevő mennyiség							
Textil csomagolási hulladék	15 01 09	nem számottevő mennyiség							
Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebbről meg nem határozott olajsűrőket), törlőkendők, védőruházat	15 02 02*	0,1	0,1	0,05	0,07	0,01	0,01	0,1	0,02

Veszélyes hulladék csak nagyon kis mennyiségben keletkezik (pl. festékek, lakkok, ragasztók és tömítőanyagok maradékai, illetve ezek göngyölegei). Az építési helyszínen az üzemanyag áttöltés idejére kármentő tálcát helyeznek el az üzemanyag tartály alatt, ezzel kizárva a szénhidrogének talajba kerülését. Tartálykocsinhoz egy hulladékgyűjtő zsákot helyeznek, amiben az esetlegesen keletkező olajos rongyokat lehet gyűjteni. A fáradt olajat, az elhasznált olajsűrőket és az olajos rongyokat, göngyölegeket zárt tartályban, edényekben munkahelyi gyűjtőhelyen gyűjtik, majd a veszélyes hulladékokra vonatkozó előírásoknak megfelelően szállítási lap kitöltésével, engedéllyel rendelkező szakképeknek adják át ártalmatlanítás céljából.

A mederszelvény kotrásakor, illetve kialakításakor és a nyomóvezeték lefektetésekor nagy mennyiségben szükséges földanyag mozgatása, melynek mennyisége 725 000 m³. A munkálatokhoz kapcsolódóan várható kitermelt iszap, talaj, kotrási meddő (HAK 17 05 06), föld és kövek (HAK 17 05 04). Megmozgatásra kerül körülbelül 1 millió m³ föld és iszap, a kitermelt mennyiség teljes egészében visszakerül a nyomóvezeték fölé (terepszint emelés).

A veszélyes hulladékokkal összefüggő tevékenységeket a 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet előírásai szerint szervezik meg.

A keletkező veszélyes hulladékokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően külön, az építési helyszíneken zárható gyűjtőedényben tárolják ideiglenesen a megfelelő engedéllyel rendelkező veszélyes hulladék ártalmatlanító vagy hasznosító üzembe történő elszállításig.

A kivitelezési munkák során keletkező szilárd kommunális hulladékok mennyisége az ott dolgozók számából becsülhető. Ami naponta kb. 15-18 liter hulladékot jelent. A munkavégzés során a kommunális hulladékok szelektív gyűjtése valósul meg.

A gyűjtés műanyag zsákokban történik. Ezt a műszakok végén a műszakvezető a központi telephelyre szállítja. A kommunális hulladékok gyűjtése és elszállítása a kivitelezést végző cég feladata. A kommunális jellegű hulladékok nem tartalmazhatnak veszélyes hulladékokat, azokat elkülönítve gyűjtik.

A kivitelezés során várhatóan keletkező hulladékok:

Hulladék azonosító kód	Hulladék megnevezése
13 01 09*	klórozott szerves vegyületeket tartalmazó, ásványolaj alapú hidraulikaolaj
13 01 10*	klórozott szerves vegyületeket nem tartalmazó ásványolaj alapú hidraulikaolaj
13 02 05*	ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőolaj
13 07 01*	tüzelőolaj és dízelolaj
15 02 02*	veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebbről meg nem határozott olajsűrőket), törlőkendők, védőruházat
16 06 01*	ólomakkumulátorok
13 02 13 02 04* 13 02 05* 13 02 06* 13 02 07* 13 02 08*	motor-, hajtómű- és kenőolaj hulladékok

Létesítés során esetlegesen bekövetkező havária helyzetet jelenthet a munkagépek meghibásodása, és ezáltal szennyezőanyag kikerülése. Ilyen esemény lehet pl. egy munkagép hidraulikacsővének elszakadása vagy más jellegű szénhidrogén kifolyása meghibásodás miatt.

Üzemelés

Az üzemelés a fenntartási tevékenységhez köthető hulladék keletkezésével kell számolni. Az üzemelés, jelen esetben a nyomóvezeték feletti terület, műtárgy karbantartását, rendszeres kaszálást jelenti. A működés során keletkező hulladékok egy része a műtárgyak forgó részeinek zsírozásához, olajozásához köthető. Számítani kell még az acélszerkezetek 5-6 évente történő festésére. Jellemzően felitató anyagok, olajos rongyok, illetve olajos

fémhordók, kiürült olajos flakonok, festékes dobozok hulladéka várható. A csatorna szakasz állapotának fenntartása érdekében 5 évente növényzetirtást végeznek illetve, a vízszállító szelvények kapacitásának fenntartásához rendszeres kotrására van szükség.

Az üzemelés során várhatóan keletkező hulladékok:

Hulladék azonosító kód	Hulladék megnevezése	Várható éves mennyiség
02 01 03	hulladékká vált növényi szövetek	100-150 kg/km
02 01 07	erdőgazdálkodás hulladéka	
15 02 02*	veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebről meg nem határozott olajsűrőket), törlőkendők, védőruházat	2 kg
15 01 10*	veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladék	2 kg
17 05 05* 17 05 06	kotrás meddő	30-50 t/km**
17 09 04	kevert építési-bontási hulladék, amely különbözik a 17 09 01-től, a 17 09 02-től és a 17 09 03-tól	100-200 kg
20 03 01	egyéb települési hulladék, ideértve a vegyes települési hulladékot is	1-1,5 kg/fő/nap

**5-8 évente 10 cm-es iszapeltávolítással számolva

Havária események hatásai

Havária esemény az üzemeltetés során is bekövetkezhet a munkagépek meghibásodásából és emberi mulasztásból, mely esetben hasonlóan járnak el, mint a létesítés folyamán keletkező hulladékoknál. Építési anyagok kimosódása is elképzelhető, mint potenciális havária extrém időjárási körülmények között.

A felhagyás időszakában keletkező hulladékok

A felhagyás esetén keletkezhet műtárgybontásból kikerülő beton, betonacél a nyomóvezeték eltávolításából műanyag hulladék. A felhagyáskor a bontással keletkező hulladékokat a hulladékjegyzék szerinti csoportosítás után elkülönítik, majd azt engedéllyel rendelkező kezelőnek adják át.

Előírásainkat a következő jogszabályi helyek indokolják:

Hulladékgazdálkodási szempontból:

Rendelkező rész 1. pont szerinti előírás a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Ht.) 4. §-án alapszik.

A rendelkező rész 2. pontjában foglalt előírást a Ht. 63. § (1) bekezdése, 12. § (4) bekezdése 31. § (2) és (5) bekezdései és a 7. § (1) bekezdése alapján tettük.

A rendelkező rész 3. pontjában rögzített előírás a Ht. 7. §-án alapszik.

Rendelkező rész 4-6. pontjaiban rögzített előírásokat a Ht. 1. § (1) bekezdés 23. pontja, 1. § (3) bekezdés e)

pontja, valamint 8-10. §-ai alapján tettük.

A veszélyes hulladékok vonatkozásában a rendelkező rész 7. pontjában tett előírás a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet 1. §-án és a Ht. 56. § (1) bekezdésén alapszik.

A hulladék gyűjtőhelyek vonatkozásában a rendelkező rész 8. pontjában rögzített előírást az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet 1. § d) és e) pontjai alapján tettük.

A nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó előírást a rendelkező rész 9. pontjában a Ht. 65. § (1) és (5) bekezdései alapján tettük.

A nyilvántartások és bizonylatok megőrzési idejére vonatkozó rendelkező rész 10. pontja szerinti előírás a Ht. 65. § (4) bekezdésén alapul.

A hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése alapján a területi hulladékgazdálkodási hatóság illetékessége a székhelye szerinti vármegyére terjed ki azzal az eltéréssel, hogy a Pest Vármegyei Kormányhivatal illetékessége Pest vármegyére és Budapest főváros területére terjed ki.

Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 9. melléklet 22. sorban megnevezett előzetes vizsgálati, környezeti hatásvizsgálati, összevont környezeti hatásvizsgálati, valamint egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során a hulladékgazdálkodási hatóság szakhatósági állásfoglalása szükséges.

A hulladékgazdálkodási hatóság szakhatósági állásfoglalását az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) – (2) bekezdése alapján adta ki.

Az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján a szakhatóság döntése az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.”

IV. A bányászati előírásoknak való megfeleléssel kapcsolatos szakhatóság állásfoglalás indokolása a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Szolnoki Bányafelügyeleti Osztály SZTFH-BANYASZ/9887-2/2023. iktatószámú állásfoglalása alapján:

„A Kormányhivatal a BK/KTF/06233-7/2023. sz. levelében az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint az 1. számú melléklet 9. táblázat 20. pontja megválaszolója céljából kereste meg a fenti tárgyban a Bányafelügyeletet 2023. július 07-én.

A Bányafelügyelet a nyilvántartás és a megküldött dokumentációk alapján megállapította, hogy a tervezési területen 4 db homokbánya található. A tervezett nyomvonal levegővédelmi és zajvédelmi létesítési hatásterülete érinti az „Izsák I. - homok” védnevelő bányatelek területét.

A Bányafelügyelet felhívja az Országos Vízügyi Főigazgatóság (székhely: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D., adószám: 15796019-2-41) és a VIZITERV Environ Kft. (székhely: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15. - Kérelmező) figyelmét, hogy adategyeztetés céljából keresse meg az IZSÉPKER PLUSZ Építőipari, Mezőgazdasági Kereskedelmi Kft-t (6070 Izsák, Reviczky utca 32.), mint Bányavállalkozót az „Izsák I. - homok” védnevelő bányatelek bányászati jogosítottját.

A Bányafelügyelet nyilvántartásában a tervezési területen aktív földtani veszélyforrás nem szerepel. További információk az aktualizált területek koordinátaival (több formátumban) elérhetők a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (1145 Budapest, Columbus u. 17-23.) honlapján: <https://sztfh.hu/nyilvantanamo/banyaszati-teruletek-nyilvantanamo/> és a <https://map.mbfisz.gov.hu/>

A Bányafelügyelet megvizsgálva a tervezett tevékenységet megállapította, hogy a tevékenység a földtani környezetre elfogadható hatást gyakorol. A benyújtott dokumentáció földtani környezet védelmét szolgáló pontja (A Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztésének KÖRNYEZETI HATÁSTANULMÁNYA; 4.2.4. Földtani közeg, talajvédelem, hulladékgazdálkodás) megfelelő. A tárgyi tevékenység a földtani közegre veszélyeztetettséget nem jelent, ásványi nyersanyag kitermelése nem valósul meg.

A Kérelmező a bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról és egyéb eljárási

költségekről, valamint a felügyeleti díj fizetésének részletes szabályairól szóló 9/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet 2. számú mellékletének 5. pontja szerinti igazgatási szolgáltatási díjat (23.000 Ft; kód: E0500) befizette.

A jogorvoslati tájékoztató az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 55. § (4) bekezdésében foglaltakon alapul.

A Bányafelügyelet hatáskörét és illetékességét a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 44. § (1) bekezdése és a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvény 1. § (1a) bekezdés, 3. § (1) bekezdés e) pontja határozzák meg.”

*

A környezetvédelmi hatóság a BK/KTF/06233-3/2023. számú levelével az Ákr. 10. §-ra és 43. § (2)-(3) bekezdésekre tekintettel értesítette az eljárás megindításáról a területileg illetékes vízügyi igazgatóságot.

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, mint a területileg illetékes vízügyi igazgatóság a teljes eljárásra történő áttérésről tájékoztató végzéssel kapcsolatban, mely tartalmazta a kérelemhez csatolt dokumentáció elektronikus elérhetőségét is, 002940-075 /2023. ügyiratszámú **levelében, amely a környezetvédelmi hatóságnál BK/KTF/06233-52/2023. iktatási számmal szerepel, az alábbi nyilatkozatot tette:**

„A környezeti hatástanulmány (KHT) eredményeivel, megállapításaival alapvetően egyetértünk. Elfogadjuk az anyagban alkalmazott, az 1.2.2. fejezetben leírt speciális hatásvizsgálati megközelítést (6. oldal). A tervezett fejlesztések ellen nem emelünk kifogást.”

A környezetvédelmi hatóság a BK/KTF/06233-9/2023. számú levelével, az Ákr. 25. § (1) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet) 20. §-ára, az ügyre vonatkozó nyilatkozata iránt megkereste a területileg illetékes Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságot

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság a BK/KTF/06233-27/2023. iktatószámmon nyilvántartott, ÁLT/652-31/2023. számú nyilatkozata az alábbiakat tartalmazza:

„A dokumentáció részletesen tartalmazza a 2023. év során Igazgatóságunkkal egyeztetett vízpótlási elemeket, és a jelenlegi vízkészletek megőrzését szolgáló műtárgyépítések és rekonstrukciók leírását, valamint azok természeti környezetre gyakorolt várható hatásait. Az élővilág-védelmi fejezetben (7. melléklet), és a Natura 2000 hatásbecslésekben megfogalmazott, védett természeti területek, Natura 2000 területek és jelölőfajok, és védett természeti értékek kapcsán tett megállapításokat elfogadjuk. A tervezett beavatkozások élővilágot érintő negatív hatásainak mérséklése érdekében tett előírás-javaslatokat megfelelőnek találjuk, és javasoljuk azokat előírásra.”

A környezetvédelmi hatóság a fenti nyilatkozatot figyelembe vette a természetvédelemmel kapcsolatos előírások megtétele és a döntése meghozatala során.

*

A környezetvédelmi hatóság a BK/KTF/06233-6/2023. számú levelével – figyelemmel az R. 2021. május 29. napján módosult 1. § (6b) bekezdésére, különös tekintettel a telepítés helyével, a településrendezési eszközökkel kapcsolatos esetleges kizáró okokra – megkereste a tevékenység telepítési helye szerinti települések önkormányzatait. A megkeresett önkormányzatok közül 3 önkormányzat tett eleget a környezetvédelmi hatóság felhívásának:

Kerekegyháza Város Önkormányzatának KH/3891/2023. iktatószámú nyilatkozata:

„A kért szakhatósági állásfoglalást az alábbiakban foglaltak szerint (A helyi építésügyi követelményeknek (HÉSZ) való megfelelés és a helyi településrendezési tervekkel való összhang megállapítása

kérdésében, valamint annak elbírálása kérdésében, hogy az építmény vagy tevékenység a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott természetvédelmi követelményeknek a kérelemben foglaltak szerint vagy további feltételek mellett megfelel- e.) adom meg:

Tevékenység megnevezése: Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítás II. ütem tárgyú KEHOP-1.3.0-15-2022-00033 projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületében a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal BK/KTF/06233-6/2023 számú megkeresése szerint.

Kérelmező neve, címe: Országos Vízügyi Főigazgatóság (székhely: 1012 Budapest, Márvány u. 1/D.)

Létesítmény helye: Kerekegyháza közigazgatási területe érintett részei a mellékelt dokumentáció szerint.

A környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatásához és a környezetvédelmi engedély megadásához kikötés nélkül hozzájárulok. Szakhatósági döntésem az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.”

Soltszentimre Község Jegyzőjének S/727-5/2023. iktatószámú nyilatkozata:

„Soltszentimre Község Jegyzője, az Országos Vízügyi Főigazgatóság meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Kft, kérelme alapján „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú, környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz kapcsolódóan a benyújtott környezeti hatásvizsgálati dokumentációval kapcsolatban különös tekintettel a telepítés helyével, a településrendezési eszközökkel, a helyi környezet és természetvédelmi szabályozással kapcsolatosan kizáró okokra vonatkozó nyilatkozatot nem kívánok tenni. Egyúttal megállapítottam, hogy a Soltszentimre Község Önkormányzata nem rendelkezik a természetvédelmi követelmények tárgyú helyi önkormányzati rendeleti szabályozással.”

Páhi Község Jegyzőjének P/915-5/2023. iktatószámú nyilatkozata:

„Páhi Község Jegyzője, az Országos Vízügyi Főigazgatóság meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Kft, kérelme alapján „a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása II. ütem” tárgyú projekt keretében a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztése tárgyú, környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz kapcsolódóan a benyújtott környezeti hatásvizsgálati dokumentációval kapcsolatban különös tekintettel a telepítés helyével, a településrendezési eszközökkel, a helyi környezet és természetvédelmi szabályozással kapcsolatosan kizáró okokra vonatkozó nyilatkozatot nem kívánok tenni. Egyúttal megállapítottam, hogy a Páhi Község Önkormányzata nem rendelkezik a természetvédelmi követelmények tárgyú helyi önkormányzati rendeleti szabályozással.”

Ágasegyháza, Csengőd, Fülöpháza, Fülöpszállás, Izsák, Kunadacs, Orgovány és Szabadszállás önkormányzatait nyilatkozatot nem tettek. A fentiek alapján megállapítható, hogy kizáró okokra vonatkozó nyilatkozatot vagy észrevételt az önkormányzatok **sem a megkeresésben rendelkezésükre bocsátott (megkeresés átvételétől számított) 15 napon belül, sem jelen határozat meghozatalának napjáig nem terjesztettek elő.**

*

A környezetvédelmi hatóság az R. 8. § - 10. §-ban foglaltak alapján az alábbiak szerint biztosította a nyilvánosság bevonását az eljárásba:

Tekintettel arra, hogy a fenti tárgyú eljárásban az Ákr. 41. § (1) bekezdésben meghatározott sommás eljárás feltételei nem álltak fenn (a tényállás tisztázása volt szükséges, szakhatósági és egyéb megkeresések voltak szükségesek), a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 43. § (2)-(3) bekezdése alapján a 2023. július 7. napján kelt, BK/KTF/06233-3/2023. számú levelében tájékoztatta az ügyfeleket az

ügy tárgyáról, az eljárás megindításának napjáról, az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségéről, a kérelmező ügyfél nevééről, a teljes eljárás ügyintézési határidejéről, a határidő túllépésének jogkövetkezményeiről és arról, hogy a hatóság a továbbiakban a teljes eljárás szabályai szerint jár el.

Az R. 12-15. §-ai szerinti eljárás (országhatárokon átterjedő nemzetközi környezeti hatásvizsgálat):
A tevékenységnek határon átterjedő jelentős környezeti hatása nincs. Az R. 12-15. §-ai szerinti eljárás – országhatárokon átterjedő nemzetközi környezeti hatásvizsgálat – nincs folyamatban.

A környezetvédelmi hatóság az R. 8. § (1)-(3) bekezdésének megfelelően 2023. július 10. napján honlapján közzétette a környezeti hatásvizsgálati eljárás megindítására vonatkozó, BK/KTF/06233-4/2023. számú közleményt, ezzel egyidejűleg azt megküldte Ágasegyháza, Csengőd, Fülöpháza, Fülöpszállás, Izsák, Kerekegyháza, Kunadacs, Orgovány, Páhi, Soltszentimre, Szabadszállás települések jegyzőinek, akik gondoskodtak annak közhírré tételéről.

Továbbá a környezetvédelmi hatóság az R. 9. § (6)-(7) bekezdésének és az *Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról* szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet) és a *veszélyhelyzet ideje alatt egyes szervezetek működésére vonatkozó, továbbá egyes közigazgatási eljárási szabályok megállapításáról* szóló 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet) megfelelően 2023. július 10. napján, honlapján közzétette az érintettek személyes megjelenése nélküli közmeghallgatás tartására vonatkozó, BK/KTF/06233-4/2023. iktatószámú közleményt, ezzel egyidejűleg azt BK/KTF/06233-6/2023. iktatószámon megküldte Ágasegyháza, Csengőd, Fülöpháza, Fülöpszállás, Izsák, Kerekegyháza, Kunadacs, Orgovány, Páhi, Soltszentimre, Szabadszállás önkormányzatainak, amelyek gondoskodtak annak helyben történő közhírré tételéről.

Az R. 9. § (1) bekezdése alapján a környezetvédelmi hatóság közmeghallgatást tart, kivéve, ha a tevékenység katonai titokvédelem alá esik, vagy ha a kérelmet benyújtását követően elutasította. A közmeghallgatásra vonatkozó adatok közhírré tételének az R. 9. § (7) bekezdése alapján legalább harminc nappal a közmeghallgatás időpontja előtt kell megtörténnie.

A 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a Kormány az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdet ki.

A 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet 1. §-a alapján a 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt a 2-7. § szerinti ügyekre vonatkozó, személyes megjelenési kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezéseket az e rendeletben meghatározott kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni.

A 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet „3. A közigazgatási hatósági eljárásban alkalmazott közmeghallgatással kapcsolatos eltérő szabályok” című része tartalmazza a közigazgatási hatósági eljárásban alkalmazott közmeghallgatással kapcsolatos szabályok eltérő alkalmazásával összefüggő speciális rendelkezéseket.

A 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási hatósági eljárásban közmeghallgatás az érintettek személyes megjelenése nélkül, az e rendeletben foglaltak szerint is megtartható.

A 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján az eljáró hatóság, a jogszabályban közmeghallgatás megtartására kijelölt szerv (a továbbiakban együtt: eljáró hatóság) a honlapján közzéteszi mindazon információkat - így különösen iratokat, kép- és hangfelvételeket, internetes hivatkozásokat -, amelyek az érintettek közmeghallgatásban való részvétele szempontjából lényegesek. Ha az eljáró hatóság más szervet is megkeres az információk saját honlapon történő közzététele érdekében, a megkeresett szerv köteles azt haladéktalanul teljesíteni

A 146/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet 3. § (4) bekezdése alapján a közzététel tartalmazza azt a határidőt, amelyen belül az érintettek észrevételeket tehetnek, és kérdéseket tehetnek fel.

A közmeghallgatás nyilvánosságának biztosítása a kérdések, észrevételek és arra adott válaszok honlapon való, mindenki számára hozzáférhető közzétételével valósul meg.

Észrevételek benyújtására a közmeghallgatás időpontjáig, 2023. augusztus 17. napján 10:00 óráig volt lehetőség, személyes megjelenés nélkül, írásban (elektronikus úton) közvetlenül a környezetvédelmi hatósághoz. A rendelkezésre álló idő alatt az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság és Izsák Város Önkormányzata terjesztette elő az alábbi észrevételeket:

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság 002940-075 /2023. ügyiratszámú nyilatkozata alapján: „A környezeti hatástanulmány (KHT) eredményeivel, megállapításaival alapvetően egyetértünk. **Elfogadjuk az anyagban alkalmazott, az 1.2.2. fejezetben leírt speciális hatásvizsgálati megközelítést (6. oldal). A tervezett fejlesztések ellen nem emelünk kifogást.**

A megadott elérési úton található dokumentációban foglaltakkal kapcsolatos észrevételeink az alábbiak.

1. A beérkező Homok_7_KHTközérhetőjav megnevezésű dokumentum 3.3.2.2 Várható változások, Építési tevékenység hatásai fejezetében (22. oldal) rögzítésre került, hogy „...valamint az évek egy részében, illetve az egy éven belül huzamos ideig szárazon álló csatornáknak tartósan vizet tartani", továbbá a 4.3.4. Vízpótlás javasolt üzemelési rendje fejezetében (52. oldal) a következők szerepelnek: „A vízpótlásban érintett csatornák lehetőleg folyamatos 50-80%-os mederteltség közötti vízszint tartása javasolt.”
Javasoljuk, hogy a tervdokumentációban időszakos vízpótlás kerüljön rögzítésre, a műszaki lehetőségek, valamint a mindenkori erőforrások rendelkezésre állásának függvényében.
2. A beérkező Környezeti Hatástanulmány 8. sz. mellékletében (NATURA2000 hatásbecslési dokumentációk) kalkulálnak az egyes víztestek (tározók, medrek) feltöltődési idejével, úgy mint:

Kondor-tó:	0,75 millió m ³ - 103,96 m B.f. - 9 nap
Ágasegyházi-rét:	1,5 millió m ³ - 104,68 m B.f. - 18 nap
Orgoványi-rét:	1,2 millió m ³ - 104,49 m B.f. - 14 nap
Csatornák:	346 ezer m ³ - 77 cskm - 11 nap (beszivárgással 16 nap)

A Homok_7_KHTközérhetőjav megnevezésű dokumentum 2.1 A tervezett beavatkozások című fejezetében az előzőekben felsorolt víztestekre a fentiekől eltérő feltöltődési idő került megadásra.

Előzőekre tekintettel a javasoljuk az ellentmondások feloldását, illetve a víztestek feltöltődési idejének megalapozottságának teljes körű vizsgálatát.

3. A beavatkozás sikere szempontjából kulcsfontosságú a feltöltés lehetőségének megteremtése. Az eredményesség összefügg a vízpótlás mértékével is. A terület északi részén lévő csatornák nem kolmatálódott, tartósan kiszáradt, eleve elvezetésre tervezett csatornák (nem volt cél soha a víztartás bennük.) Kérdéses lehet a feltöltés tervben megadott időintervalluma is. A KHT szerint „azonban az üzemelés megkezdése után a kolmatáció néhány éven belül helyre áll, és a felszíni - felszín alatti víz kommunikációja tekintetében visszaállnak az eredeti, vagy ahhoz közeli viszonyok.” Ebben az esetben viszont a felszín alatti vizekre gyakorolt pozitív hatás mértéke fog csökkenni. A felszín alatti vizekre vonatkozóan a közérhető összefoglalóban megállapításra kerül, hogy „a hatás kifejlődése időben fokozatos, a talajvízszint emelkedés mértéke és a hatásterület

- idővel növekszik, a csatorna mellett egyre szélesebb sávot ölel fel.” - ez ellentmond annak, hogy a kolmatáció időben folyamatosan nagyobb mértékű lesz és útját állja a beszivárgásnak. Ugyanakkor a folyamatos vízpótlásnak a felszín alatti vizekre gyakorolt hatása vízhiányos időszakban mindenképp pozitív lesz, mivel a beszivárgó víz - még ha csak lokálisan is - hozzájárulhat a talajvíz mennyiségi állapotának javításához.
4. 5.2.1.3. fejezethez: (136. oldal) „míg a foszforterhelések e mellett nagy arányban városi burkolt felületekről érkeznek” - megjegyezzük, hogy ezen a területen nincsenek jelentős városi burkolt felületek.
  5. (137. oldal): „A II. övcsatornát éri csak jelentős hatású tápanyag- és szervesanyag terheléssel járó kommunális szennyvízbevezetés, illetve lehet, hogy jelentős ipari terhelés.” - ez idáig elfogadható. „Ez utóbbi éri még a Kolon-tavat és a Kurjantó-Kondortó- összekötő-csatornát is.” - Ez a megállapítás így nem pontos a következők miatt:
Ipari és szennyvízterhelés a XIXk csatornát éri, érheti, ami a Kurjantó-Kondor-tói csatornába kerülne, ha a XIXk csatorna nem lenne hosszabb ideje teljesen kiszáradva - így ez a terhelés csak a talajvizet terheli.
A Kolon-tó esetében a megállapítás azért nem helyes, mivel az anyagban szereplő sajtüzem szennyvízelvezetése közcsatornára van kötve, így a szennyvíz tisztítás után a II. övcsatornába kerül.
  6. 5.2.2.2. fejezethez: Az említett, „a nem jó kémiai állapothoz kapcsolódóan előirányzott intézkedés a kommunális szennyvíztisztító telepen keresztül befogadóba vezetett lakossági eredetű elsőbbségi anyagok kibocsátásának szabályozása, melynek megvalósulásával várható annak javulása is” intézkedésre a projektnek nincs ráhatása, tehát az ebből eredő javulással jelen beavatkozásnál nem lehet számolni.
  7. Továbbá az 5.2.2.2. fejezetben nehezen érthető a következő: „Vízminőségi szempontból fontos kérdés e tekintetben, hogy amennyiben a növényi tápanyag az elárasztásra kerülő terület talajában eleve rendelkezésre áll, akkor a tápláló víz esetlegesen alacsony tápanyag-koncentrációi ellenére is eutróf-hipertróf állapot alakulhatnak ki. Ennek kockázatát a csatornáknál a vízrendszerben a rendszeres vízcserre lehetősége, az elárasztott területeken a sekély vízmélység következtében a nyári meleg időszakban a víz elpárolgása biztosítja. Így jelentősebb algásodás, hínarasodás folyamata elindulása elkerülhető.” Véleményünk szerint a leírtak átgondolása szükséges lehet.
  8. 5.3.1.2. fejezethez: Az 5.3.7. ábra (Víztermelés (teljes vízhasználat) megoszlása a Homokhátságon a 2021-es adatok alapján) tartalmát és adatait véleményünk szerint felül kell vizsgálni.”

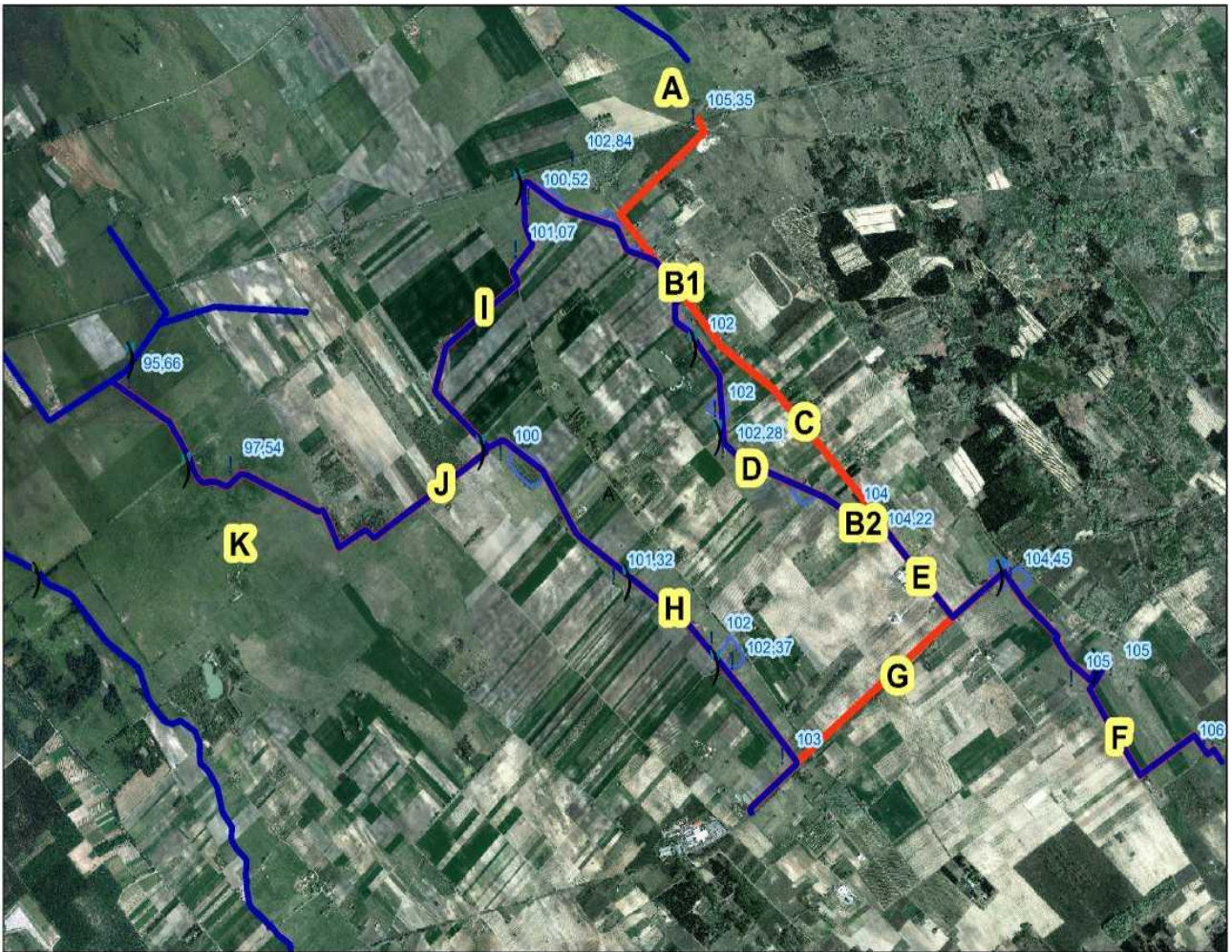
Izsák Város Önkormányzatának IZS/3403-3/2023 iktatószámú javaslata:

„Nagy örömünkre szolgál, hogy elindult a Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását és helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt II. ütemének előkészítése a környezeti hatásvizsgálati szakaszba lépett.

Izsák Város Önkormányzat Mezőgazdasági Bizottsága, a Hegyközséggel és a Gazdakörrel együttműködve, alaposan megvizsgálta az 7. számú célterületet, mely Izsákot érinti, és elkészítette saját javaslatát annak érdekében, hogy a projekt során a lehető legjobb változat valósuljon meg.

A környezetünk védelme és a fenntartható fejlődés elkötelezett híveiként tisztában vagyunk a Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlásának jelentőségével és ismerjük annak kihívásait. Ezért nagyon fontos számunkra, hogy részt vehetünk ebben a fontos kezdeményezésben, melynek célja a vízkészlet-gazdálkodás javítása.

A Mezőgazdasági Bizottság, a Hegyközség és a Gazdakör összehangolt erőfeszítéseinek eredményeként elkészítettünk egy javaslatot, mely az előkészítési fázis során segít a projekt sikerének elérésében. Az elkészült anyagot mellékelve küldjük Önöknek, az ügyben tartott közmeghallgatáshoz, kérjük, ennek figyelembe vételével bírálják el a Duna-Tisza közti Homokhátság 7. részterületén a vízgazdálkodás tervezett fejlesztés környezetvédelmi hatásvizsgálatát.

Javaslat a Gedeon dűlő (ÉK Izsák) ökológia és öntözési célú vízpótlásához, amennyiben a hátságra a víz felpumpálása az 52-es főúttal párhuzamosan történik. Ezzel a megoldással biztosítható lenne a terület területen lévő kiszáradt gyep (több exlege) vízpótlása. Egyéb esetben ide csak az Ágasegyházi-réteből elszivárgó a buckák alatt átszivárgó vizekkel tudna víz jutni, ami komoly veszteség esetén valósulhatna meg.

Az A jelű ponton történhetne vízkivétel a lehető legmagasabb térszintben. (A kivétel lehetne két irányú is. Lentről felpumpált víz kivétele, illetve vizes évek esetén a Fülöpháza-Ágasegyháza térségben keletkező többlet vizek levezetése.)

A vízkivétel a C és E nyomvonalon lenne elvezetve, zárt csőrendszerben a veszteség elkerülése és a térszintemelkedés végett. Elképzelhető, hogy ezen a vezetéken már gravitációsan is elegendő kiengedni a vizet. A vezeték egy 8-9 méter széles önkormányzati úton lehetne elvezetni, így nem kellene kisajátítást végezni. Jelenleg a dűlő aszfaltozását tervezik.

Az F csatorna irányába valószínűleg csak többlet nyomással vezethető el a víz, de onnan tovább osztható.

A zárt csőrendszerből a B1 és/vagy B2 helyeken lenne vízkieresztés, ami D irányba vezetne vizet, illetve I,J,K irányba gravitációsan.

A H csatorna szakaszra a G vagy azzal É-i irányba párhuzamos csatorna segítségével vezethető a víz."

A VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 2066-219-2023 iktatószámú nyilatkozata az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság és Izsák Város Önkormányzatának az eljárással kapcsolatban benyújtott észrevételeikkel kapcsolatban:

„A hatóság által megadott teljesítési határidőn belül az észrevételekre vonatkozóan az alábbiakban

tesszük meg nyilatkozatunkat:

A. Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság által 002940-075/2023. számon (iktatószáma a környezetvédelmi hatóságnál: BK/KTF/06233-52/2023.) kiadott véleménye kapcsán:

1. A tervezett ökológiai vízpótlás komplex vízgazdálkodási rendszerként működik, a rendelkezésre álló vízkészletek felhasználásával. A tervezett vízrendszer nem csak „külső” vízpótlásból (szivattyús vízátvezetésből) származó vízkészletet használ fel, hanem a területre jutó csapadékvizek, illetve belvizek részleges visszatartásából származó vízkészleteket is, a medrekben elhelyezett vízvisszatartó műtárgyakkal. A vízpótlásban érintett csatornák esetében megfogalmazott javaslat - „lehetőleg folyamatos 50-80%-os mederteltség közötti vízszinttartása” - erre a komplex vízkészlet gazdálkodásra vonatkozik, ami nem jelenti feltétlenül a külső szivattyús vízpótlás állandó, folyamatos üzemét. A szivattyús vízpótlás tehát időszakos üzemű lesz, a hidrológiai viszonyok, az ökológiai igények és a műszaki lehetőségek, valamint a mindenkori erőforrások rendelkezésre állásának függvényében.
2. Valóban ellentmondás van az adatokban. A 8. mellékletben egy régebbi becslt számadat szerepel. A közérthető összefoglalóban és a főanyagban szereplő adatok a véglegesek, ezek figyelembevételét kérjük az eljárásban.
3. Fenntartjuk, hogy a kolmatáció fokozatosan nő, de ettől teljesen nem szűnik meg a beszivárgás (az „útját állja” kifejezés nem jelenik meg a KHT-ban), a beszivárgásnak csak a mértéke csökken, tehát a talajvízszint emelkedés folyamatos lehet.
4. A fejezet jogszabályban közzétett VGT3 adat alapján készült.
5. A fejezet jogszabályban közzétett VGT3 adat alapján készült.
6. „A nem jó kémiai állapothoz kapcsolódóan előirányzott intézkedés a kommunális szennyvíztisztító telepen keresztül befogadóba vezetett lakossági eredetű elsőbbségi anyagok kibocsátásának szabályozása, melynek megvalósulásával várható annak javulása is.”
A mondat arra hivatkozik, hogy a VGT3 intézkedés következménye lehet a minőségi javulás és nem a jelen projektnek. Bár a többletvíz, mint hígítóvíz kedvező e tekintetben.
7. Az idézett szöveg második mondatát az alábbiak szerint kérjük figyelembe venni:
„Ennek kockázatát a csatornáknál a vízrendszerben a rendszeres vízcsere lehetősége, az elárasztott területeken a sekély vízmélység következtében a nyári meleg időszakban a víz elpárolgása csökkenti.”
8. Az ábra a vízkészletjárulék (VKJ) nyilvántartási rendszerből származó hivatalos adatok alapján került szerkesztésre.

B. Izsák Város Önkormányzata által IZS/3403-3/2023. számon (iktatószáma a környezetvédelmi hatóságnál: BK/KTF/06233-48/2023.) kiadott véleménye kapcsán:

Bak Nándor István Izsák város Jegyzője 2023. július 17-én írásban kereste meg az Irodánkat. A megkeresésében javaslatot tett az Izsák várost érintő vízpótlásra. A javaslat teljesen megegyezett a korábban a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2023. december 12-i javaslatával.

A javasolt elképzeléseket mind műszakilag, mind környezet- és természetvédelmi szempontból megvizsgáltuk, többször leegyeztettük a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal valamint a projektbe illeszthető elemeit beépítettük az engedélyes tervbe és a KHT-ba.

A KHT-ban is a „Bevezetés, előzmények fejezetben” ismertetésre került a 7. részterület, melyből Izsák városát a „7. Közép-homokhátsági szikes tavak vízpótlása” érinti. Ezek a „szikes tavak”: Kurjantó, Kondortó, Ágasegyhazi-rét, Orgoványrét és a Kolontó.

A tervezés során elsősorban ezen tavak vízpótlását vizsgáltuk, de a többszöri nemzeti parkos egyeztetés során felmerült más területek, mint a „Gedeon dűlő” (ÉK Izsák), Kolontó melletti D-i területek ökológiai célú vízpótlása és vízvisszatartása is.

A műszaki tervezés és a KHT készítés során - folyamatos egyeztetés mellett - minden lehetséges

műszaki beavatkozást beterveztünk a teljes térség megfelelő ökológiai vízviszatartás és vízpótlás érdekében.

Az Izsák város területén lévő „Gedeon dűlő” vízellátása érdekében a Dunavölgyi főcsatornára telepített szivattyús átemeléssel és az 52.sz. közúttal párhuzamosan tervezett DN1000 nyomóvezetéken keresztül $Q=1000$ l/s vízhozamot juttattunk a térség tengelyébe és azon keresztül a Hosszúréti csatornába, majd onnan két irányba kerülnek megtáplálásra a „szikes” tavak. A nyomóvezetésekről külön leadási pont került betervezésre, melyeken keresztül lehet megtáplálni az I. övcsatornán át a Kurjantót és a nyomóvezetékek közepén a „Gedeon dűlőt” megtápláló XIX/b és XIX/g jelű felszíni csatornát, melyre két vízviszatartó műtárgy is betervezésre került. Így az említett „Gedeon dűlő” vízpótlása és a vízviszatartása teljes körűen biztosítva lesz.

A település megkeresésében javasolt vízkivételi pont műszakilag nem megoldható, mert a nyomóvezeték legmagasabb pontján a földtakarás $\sim 10,0$ m, ezért ide külön vízleadó műtárgyat és szerelvényeket beépíteni és kezelni nehézkes.

A javaslatban szereplő vízellátási útvonalak elsősorban mezőgazdasági és kertészeti területeket érintenek nem közvetlenül ökológiai területeket, így az ellentétes lenne a projekt fő KEHOP forrás által támogatott célkitűzésével: „A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javításával és helyreállításával.

Ahogy a Jegyző Úrnak írt válaszunkban kitértünk rá, amennyiben megvalósulnak a tervezett létesítmények és azok biztonságosan üzemelnek, valamint sikerül a korábbi évtizedekkel ezelőtti „vizes” állapotot visszaállítani, akkor a feltöltött tározókból és a területet behálózó övcsatornákon és üzemi csatornahálózatokon keresztül beindulhat az üzemi vízellátás és öntözés is.

2023. 07.27-én kelt válaszlevelünket és a hozzá tartozó helyszínrajzot jelen nyilatkozatunkhoz mellékeljük.

A jelenlegi vízpótlási és vízviszatartási létesítményekkel sikerül a térségbe feljuttatni a Dunából származó vizet és megteremtődik a térség további vízgazdálkodási és ökológiai fejlesztése és a meglévő létesítmények megfelelő vízpótlása.

Kérjük, hogy fentiekben megadott nyilatkozatokat elfogadni és a környezetvédelmi engedély kiadni szíveskedjenek.”

A mellékletként csatolt, Izsák Város Jegyzőnek megküldött levél és helyszínrajz:

„Telefonos egyeztetés után megkaptuk az IZS/3403-1/2023. üi. számú levelét, melyben javaslatot adnak a most folyó fejlesztés tervezéséhez.

Tájékoztatom, hogy az Izsák Város Önkormányzata mellett a Mezőgazdasági Bizottság, a Hegyközség és a Gazdakör bevonásával készült fejlesztési elképzeléseket a tervezés során már korábban megvizsgáltuk, mivel a Gedeon dűlő ökológiai és öntözési célú vízpótlásához a fejlesztési elképzeléseket 2022.december 12-én a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság már megküldte részünkre. Az akkor és a most megküldött javaslatok közül a Kiskunhalasi Konferencián 2023. június 09-én is bemutatott műszaki megvalósítást tudtuk beilleszteni a beruházási projektbe, mely a főművi fejlesztéseket engedélyezi a jelen KEHOP-os projektbe.

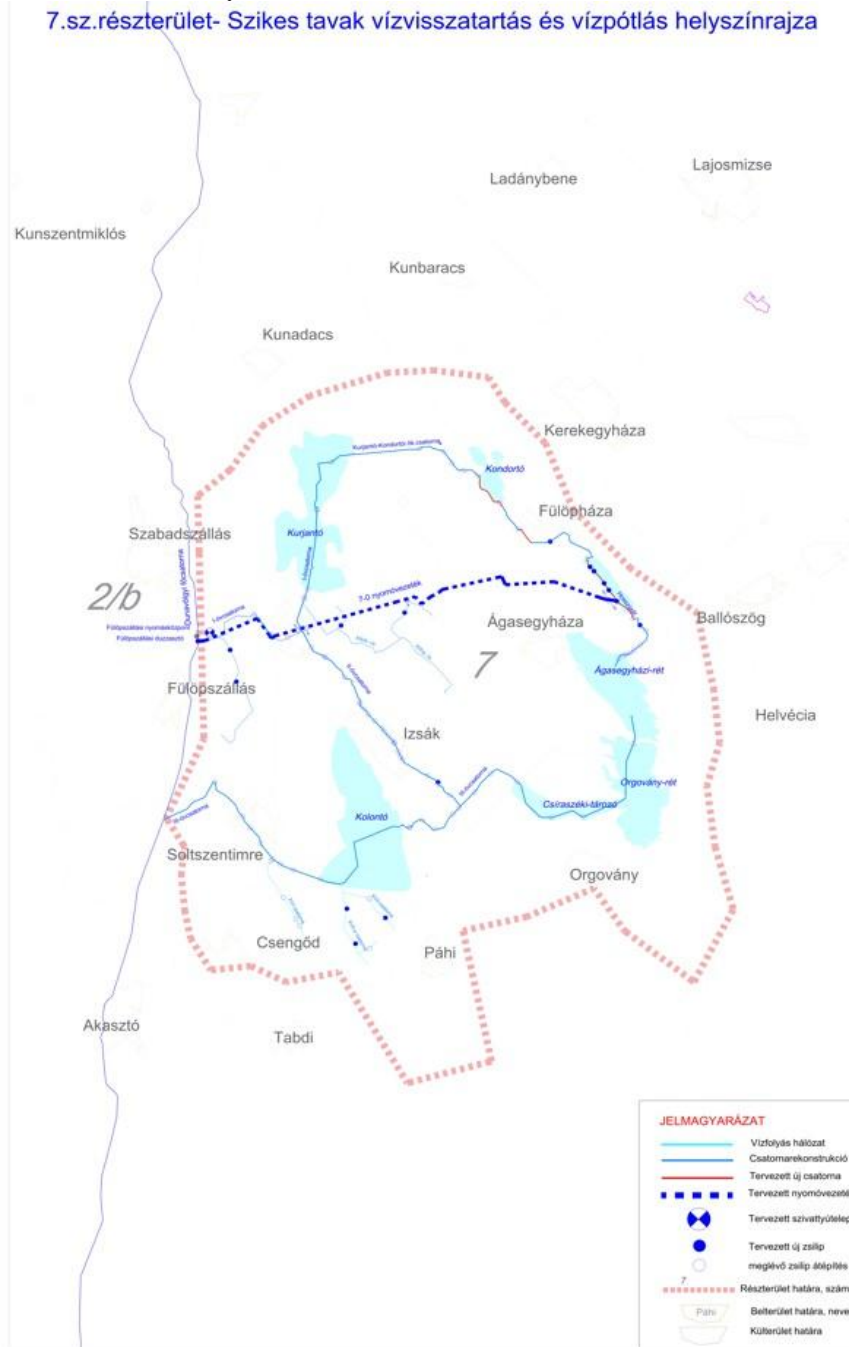
A jelenlegi tervezési időszakban a KNPI-vel való egyeztetés után elkészítettük a környezeti hatástanulmányt (KHT), mely alapján 2023. július 07-én a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályától (Kecskemét) megkértük a környezetvédelmi engedélyt.

A KHT-ban is és az engedélyes tervekben is – korábban ismertetett – szereplő műszaki megoldással az Izsák Város ÉK-i részén lévő Gedeon-dűlő vízellátása a betervezett vízleadással és a felszíni csatornákon tervezett (XIX/g és XIX/b „Balázstanyai”) vízviszatartó műtárgyakkal a nagy kiterjedésű mély terület vízpótlása hosszú távon megoldást nyújt.

Ha a DVCS-re tervezett duzzasztó műtárgy fölötti (Fülöpszállási duzzasztó) szivattyús átemeléssel megtáplált - az 52.sz.közút mellett húzódó - nyomóvezetésekről a most tervezett vízleadási ponton kívül további leágazás (vízleadási pont) építhető majd ki, mellyel akár helyi vízgazdálkodási, öntözési érdekeket is szolgáló vízellátási útvonalak is kiépülhetnek.

Tájékoztatom Önöket, hogy a Nyomóvezeték végén a Hosszúrét területén két irányba 0,5 -0,5 m³/s vízhozamú vízpótlás kiépítését tervezzük, melynek D-i része közvetlenül táplálja az Ágasegyház-rét, Orgovány-rét Csíraszéki-tározót, melyek gerincén a III.sz. Övcsatornán, majd az Izsák Város határában húzódó II.sz övcsatornán is jelentős vízpótlás biztosítható. A beállt üzemelés után a két övcsatornán és a tározókból közvetlenül biztosítható lesz az esetleges üzemi vízkivételek, melyeket az üzemeltető (jelenleg ADUVIZIG) hozzájárulásával a megfelelő felszíni víz esetén engedélyezni fognak. Ennek érdekében a két csatornára több duzzasztási lehetőséget is beterveztünk (a melléklet helyszínrajzon körökkel jelöltük).

Bízom benne, hogy a beruházás elkészülte után a rendszeres vízpótlás megjelenésével a korábbi „vízbő” állapot helyre áll és tovább lehet gondolni a térség és azon belül a településük vízgazdálkodási és a turisztikai fejlesztését.”

Az észrevételekre adott válaszokat a környezetvédelmi hatóság honlapján, a BK/KTF/06233-56/2023. iktatószámú közlemény formájában közzétette. A VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által az észrevételekre vonatkozó, fentiekben ismertetett válaszokat a környezetvédelmi hatóság értékelte és azokat elfogadta.

A fenti tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása során megküldött iratokat (a környezetvédelmi hatóság megkeresésére megküldött szakhatósági állásfoglalásokat, szakkérdés vizsgálatára vonatkozó nyilatkozatokat, hiánypótlásként megküldött iratokat, valamint egyéb nyilatkozatokat, tájékoztatásokat, észrevételeket és arra adott válaszokat stb.) a környezetvédelmi hatóság a nyilvánosság számára elérhetővé tette a honlapján.

(http://kormanyhivatal.kh.gov.hu/dokumentumtar?combine=Homokh%C3%A1ts%C3%A1g&forras=224&field_dokumentum_cimke%5B%5D=12618&kozzeteve=All)

A közmeghallgatás időpontjáig a vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem változtak, így arra a BK/KTF/06233-4/2023. iktatószámú közleményben foglaltak szerint került sor.

Az eljárás során ügyféli jogállás megállapítását nem kérelmezték.

A közmeghallgatás a fentiek szerint az érintettek személyes megjelenése nélkül megtartásra került, lefolytatása.

A környezetvédelmi hatóság a közmeghallgatást írásos jegyzőkönyvi formában dokumentálta, melynek elektronikus elérhetőségét a BK/KTF/06233-54/2023. számú közleményben 2023. augusztus 22. napján honlapján közzétette.

*

A környezetvédelmi hatóság által a rendelkező részben tett előírások indokolása:

Földtani közeg védelme (1 - 8. pontok)

„A környezethasználat megszervezésének és végzésének módját a Kvt. 6. § (1) bekezdése tartalmazza.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VI. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Favir) 10. § (1) bekezdés b) pontja alapján a tevékenység csak a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető. A földtani közegre vonatkozó (B) szennyezettségi határértéket a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet 1. és 3. számú melléklete számszerűsíti.

A műszaki védelem kialakítását a környezetvédelmi hatóság a Favir 10. § (1) bekezdés a) pontja alapján írta elő.

Levegőtisztaság-védelem (9 - 23. pontok)

A környezetvédelmi hatóság a levegőtisztaság-védelmi szempontú előírásait az Lvr. 4. §, 26. § (1), (2), és 28. § (2) bekezdéseiben foglaltak alapján tette.

Az Lvr. 4. §-a szerint: „tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.”

Az Lvr. 26. § (1) bekezdése alapján: „diffúz forrás üzemeltetése során a levegővédelmi követelményeket érvényesíteni kell.”

Az Lvr. 26. § (2) bekezdése szerint: „diffúz forrás a lehető legkevesebb légszennyező anyag levegőbe juttatásával alakítható ki, működtethető és tartható fenn. A diffúz forrás működtetése, fenntartása során az üzemeltető a diffúz forrás környezete és az ingatlan rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodik.”

Az Lvr. 28. § (2) bekezdése értelmében: „A közúti jármű üzemeltetője, a vasúti jármű üzemeltetője szállítás esetén a szállított anyag által okozott levegőterhelés megelőzéséről gondoskodni köteles.”

Zaj- és rezgésvédelem (24 - 37. pontok)

A tevékenység a ZajR. hatálya alá tartozik.

A ZajR. 3. § (1) bekezdése értelmében tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű zajt vagy rezgést okozni.

A ZajR. 9. § (1) bekezdése szerint a környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj- vagy rezgésterhelés feleljen meg a zaj- és rezgésterhelési követelményeknek.

A benyújtott dokumentáció alapján a projekt megvalósulási területén egyes zajtól védendő területek és épületek esetében az építési tevékenységtől származóan a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. számú mellékletében foglalt zajterhelési határértékek túllépésére lehet számítani.

A ZajR. 7. § (1) bekezdése alapján *„Új tevékenység telepítéséhez és megvalósításához szükséges szállítási tevékenység hatásterülete az a szállítási útvonalakkal szomszédos, zajtól védendő terület, amelyen a szállítási, fuvarozási tevékenység legalább 3 dB mértékű járulékos zajterhelés-változást okoz.”*

A benyújtott környezeti hatásvizsgálati dokumentáció szerint az elvégzett szállítási forgalombecslés mellett az 5303-as számú mellékút 9+367-es kezdőszelvényű, jelenleg nagyon alacsony tehergépjármű-forgalmú szakasza esetében várható 3 dB-t meghaladó mértékű járulékos zajterhelés változás, ezáltal közvetett hatásterület kialakulása. A dokumentáció megállapítja, hogy a szállítási forgalom korlátozásával (óránként 1 nehézteher-gépjármű elhaladás) a mellékút menti védendő létesítményekre vonatkozóan a járulékos zajterhelés a 3 dB érték alá csökkenthető.

Korábbi, hasonló jellegű beruházások tapasztalatai alapján a kivitelezéssel és a szállítási tevékenységgel összefüggésben a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. számú melléklete szerinti rezgésterhelési határértékek a tárgyi projekt vonatkozásában várhatóan teljesülnek.

A zaj- és rezgésterhelés pontosabb meghatározására a kivitelezési helyszínek, a kivitelezéshez igénybe venni kívánt gép- és eszközpark, valamint az organizáció ismeretében, az építés alatti környezetvédelmi tervben kerül sor. Az előzőek okán a környezetvédelmi hatóság a kiviteli tervre vonatkozó előírást tett.

A ZajR. 12. §-a szerint *„A kivitelező a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket az építőipari tevékenység ideje alatt köteles betartani.”*

A ZajR. 3. § (3) bekezdése alapján *„A 4. §-ban kijelölt környezetvédelmi hatóság a zajvédelmi követelmények ellenőrzése érdekében mérést, számítást, vizsgálatot végezhet vagy végeztethet, illetve mérés, számítás végzésére kötelezheti a zajforrás üzemeltetőjét.”*

A ZajR. 13. § (1) bekezdése alapján *„A kivitelező felmentést kérhet a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól*

- a) egyes építési időszakokra, ha a kibocsátási határérték-kérelem szerint a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető,*
- b) építkezés közben előforduló, előre nem tervezhető, határérték feletti zajterhelést okozó építőipari tevékenységre.”*

A ZajR. 13. § (2) bekezdése szerint *„A kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit.”*

A ZajR. 13. § (3) bekezdése alapján *„A környezetvédelmi hatóság a zajterhelési határérték alóli felmentésről szóló határozatában az építőipari tevékenység napi, heti időbeosztására és a munkavégzés teljesítményére vonatkozóan is előírhat korlátozást.”*

A környezeti hatásvizsgálati eljárás kereteit, tartalmát az R. 6. § - 6/A. §-a, 10. § (6a) bekezdése, valamint a 424/2022. (X. 28.) és a 146/2023. (Iv. 27.) Korm. rendelet határozza meg.

A környezeti hatástanulmány általános tartalmi követelményeit az R. 6. számú melléklete tartalmazza.

A környezeti hatástanulmány megfelel az R. 6. számú mellékletében tartalmi követelményeknek.

A fentieknek megfelelően a környezetvédelmi hatóság bevonva az eljárásba a szakhatóságokat, szakkérdés vizsgálatában érintett hatóságokat, ügyfélnek minősülő szervezeteket is, részletesen megvizsgálta a tervezett tevékenység engedélyezhetőségét, illetve a rendelkező részben a szükséges előírásokat megtette, különös tekintettel azon intézkedéseket, melyek a jelentős kedvezőtlen környezeti hatások elkerülésére, megelőzésére vagy csökkentésére, és - ha lehetséges - kiegyenlítésére vonatkoznak és eszerint hozta meg az eljárást lezáró döntését.

Fentiek alapján lefolytatott eljárás - a környezetvédelmi hatóság által folytatott szakmai vizsgálatok eredménye, a szakhatóságok állásfoglalásai, az eljárás során megkeresettek nyilatkozatai, a nyilvánosság bevonása alapján a környezetvédelmi engedély kiadását kizáró ok nem merült fel.

Az R. 11/B. §-a értelmében a környezetvédelmi hatóság a tevékenység engedélynek megfelelő megvalósítását, illetve a környezetre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatások elkerülése, megelőzése, csökkentése vagy kiegyenlítése érdekében szükséges intézkedések végrehajtását - az e rendeletben, valamint az egyes környezeti elemekre és tényezőkre vonatkozó szabályozásban foglalt előírások szerint, szükség szerint hatósági ellenőrzéssel - figyelemmel kíséri.

A határozatot a környezetvédelmi hatóság a fent hivatkozottakra tekintettel, az R. 10. § (1) bekezdése és a Kvt. 71. § (1) bekezdés b) pontja alapján hozta meg.

A környezetvédelmi engedély az R. 10. § (4) bekezdés a) pontja szerint tartalmazza azokat az előírásokat, amelyek a jelentős kedvezőtlen környezeti hatások elkerülésére, csökkentésére - és ha lehetséges - megszüntetésére vonatkoznak, továbbá az R. 10. § (4) bekezdés b) pont bc) alpontjában foglaltakat.

A döntés formáját az Ákr. 80. § (1) bekezdése és 81. § (4) bekezdése, tartalmi elmeit a 81. § (1) bekezdése és az R. határozza meg.

Az engedély érvényességi idejét a környezetvédelmi hatóság az R. 11. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés alapján határozta meg.

Az engedély érvényességi idejének lejárataira vonatkozó rendelkezés az R. 11. § (3) bekezdésén alapul.

A környezetvédelmi hatóság felhívja a figyelmet az alábbiakra:

A Kvt. 72. §-a értelmében a környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi engedélyt visszavonja, ha a véglegessé válástól számított öt éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, vagy ha a jogosult nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

A döntés elleni jogorvoslat lehetőségéről az Ákr. 112. §-a és 114. § (1) bekezdése rendelkezik. A fellebbezés kizárása az Ákr. 116. § (1) bekezdésében foglaltakon alapul, tekintettel arra, hogy a fellebbezést jelen döntés ellen törvény nem teszi lehetővé.

Az eljárás során megkeresett szakhatóságok állásfoglalásait a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 81. § (1) bekezdése alapján foglalta a határozatba. Az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján a szakhatóság döntése az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.

A keresetlevél benyújtásának idejéről és helyéről a Kp. 39. § (1) bekezdése, benyújtásának módjáról a Kp. 28. § (1)-(2) bekezdése és 39. § (2) bekezdése rendelkezik.

A keresetlevél tartalmát a Kp. 37. §-a határozza meg.

Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozóan a környezetvédelmi hatóság a Kp. 29. § (1) bekezdésére, *a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény* XLVI. fejezetére, valamint az Eüsztv. 8-10. §-ára figyelemmel adott tájékoztatást.

A keresetlevél benyújtásának halasztó hatályát a Kp. 39. § (6) bekezdése zárja ki. Az azonnali jogvédelem iránti kérelemre vonatkozó tájékoztatás a Kp. 50. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakon alapul.

A bíróság a környezetvédelmi hatóság a Kp. 12. § (1) bekezdése, illetékességét a Kp. 13. § (1) bekezdése és *a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény* 4. melléklet 7. pontja alapján állapította meg.

A Kp. 77. § (1) bekezdése értelmében, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz.

Az elsőfokú közigazgatási bírósági eljárás illetékének a mértékét *az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény* (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése határozza meg.

A közigazgatási perben a felet – ideértve a beavatkozót és az érdekeltet is – megillető tárgyi illetékfeljegyzési jogról a környezetvédelmi hatóság az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja és 59. § (1) bekezdése alapján adott tájékoztatást.

A környezetvédelmi engedély előírásaitól eltérően folytatott tevékenység jogkövetkezményeit az R. 26. § (4) bekezdése határozza meg.

A környezetvédelmi hatóság jelen határozat teljes szövegét a Kvt. 71. § (3) bekezdése és az R. 10. § (3) bekezdése értelmében – annak véglegessé válására tekintet nélkül – közhírré teszi.

Az Ákr. 85. § (5) bekezdés b) pontja értelmében, ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, a döntés közlésének napja a hirdetmény kifüggesztését követő tizenötödik nap.

A környezetvédelmi hatóság az R. 10. § (3) bekezdése alapján ezen döntését külön levéllel megküldi az eljárásban érintett, hatásterületen lévő települési önkormányzatok jegyzőinek, akik gondoskodnak a határozat teljes szövegének nyilvános közzétételéről.

A határozatot a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 85. § (1) bekezdése alapján az ügyben megkeresett szakhatóságok, továbbá a Rendelet 11. § (1) bekezdése alapján az illetékes vármegyei katasztrófavédelmi igazgatóságnak, valamint a megkeresett hatóságok részére is megküldi.

A döntés véglegessé válásáról a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 82. § (1) bekezdése alapján adott tájékoztatást.

A környezetvédelmi hatóság hatáskörét az R. 7. § (1) bekezdése, illetékességét a Rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg.

Kecskemét, időbélyegző szerint

Kovács Ernő
főispán
nevében és megbízásából:

Csókási Anita
főosztályvezető

Kapják: külön ügyintézői utasítás szerint